

Β. Α. ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ

ΠΕΡΙ ΚΟΥΡΟΥΤΣΕΣΜΕ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

1131

ΗΤΟΙ

ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡ' ΑΥΤΑΙΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ, ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ, Μ. ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ
ΣΧΟΛΗΣ, ΑΥΘΕΝΤΙΚΩΝ ΟΙΚΩΝ, ΚΡΗΝΩΝ, ΚΑΠ.

(Ἐκ τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας»).

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,
ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Διευθυνομένου ὑπὸ Κωνσταντίνου Παυλίδου.

1885.

ΤΗ Α. ΕΞΟΧΟΤΗΤΙ

ΤΩ

ΚΩΣΤΑΚΗ ΦΩΤΙΑΔΗ ΒΕΗ

ΠΡΩΗΝ ΤΗΣ ΣΑΜΟΥ ΠΓΕΜΟΝΙ

ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ Ο ΠΟΝΗΣΑΣ

ἘΞΟΧΩΤΑΤΕ!

Τῇ Σῇ Ἐξοχώτητι, τῷ ἐπιλέκτῳ τῆς καθ' ἡμᾶς κοινότητος μέλει, τῷ ἐνθέρμῳ ζηλωτῇ τῶν πατρῶων καὶ τῷ ὑπὲρ παντὸς ὅ,τι καλὸν εἰλικρινέστατα καὶ προθυμότατα συντρέχοντι, ἀνατίθῃμι τὸ μικρὸν τοῦτο ἔργον μου. Δέξαι, παρακαλῶ, Ἐξοχώτατε, τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην ὡς μικρὸν δειγμα θαυτάτου σεβασμοῦ καὶ ἄκρας ἀφοσιώσεως, ἣν τρέφω πρὸς Σέ, ἀνθ' ἧς εὐνοίας καὶ χάριτος παρὰ Σοὶ πάντοτε εὐρίσκω.

Ο ΠΟΝΗΣΑΣ.

ΠΕΡΙ ΚΟΥΡΟΥΤΣΕΣΜΕ ΤΙΝΑ

ΗΤΟΙ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ, ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ, ΣΧΟΛΕΙΩΝ, ΑΥΘΕΝΤΙΚΩΝ ΟΙΚΩΝ, ΚΡΗΝΩΝ ΚΑΠ.

Κάτοικος τοῦ ἀνὰ τὸν Βόσπορον κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑκατονταετηρίδα σημαίνοντος χωρίου, ἐν ᾧ ἡ ἐκθρέψασά με πρεσβυγενὴς τοῦ Γένους Σχολή, ἡ τοῦπίκλην τοῦ Κουρούτσεσμε, ἄλλοτε ἤκμαζε διὰ τὴν βιθυτάτην σύνεσιν καὶ τὸν φιλογενέστατον ζῆλον διαπρεπῶν αὐθεντῶν καὶ ἀρχόντων τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους καὶ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τὴν καρποφόρον καὶ τελεσφόρον διδασκαλίαν ἐξόχων καὶ ἐπὶ παιδείᾳ μέγα κομίωντων διδασκάλων, δι' ὧν ἀναμνηρίστως ἡ σημερινὴ τῆς καθόλου ἑλληνικῆς παιδείας κατάστασις ἐλεί-
ανθη καὶ προωδοποιήθη, ἀναλαμβάνω, καίπερ τὰς ἐμὰς ἀσθενεῖς δυνάμεις συνειδώς, ἵνα γράψω τινὰ περὶ τούτου, εὐελπὶς ὦν ὅτι αἱ γραμμαὶ αὗται, ἂν οὐχὶ ἕτερόν τι, δώσουσί γε τὸ πρῶτον παράδειγμα καὶ τὴν πρώτην ἀφορμὴν ὅπως ἕκαστος κάτοικος τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ οἰκεῖ, ἔφορος σχολείων ἢ ἐκκλησιῶν ἐπίτροπος, προσπαθήσῃ ν' ἀνερευνήσῃ τὴν ἱστορίαν τῆς χώρας αὐτοῦ ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ, καὶ ἐκ τοῦ μέρους τούτου ἀποτελεσθῇ ἡμέραν τινὰ πληρεστάτη ἡ ἱστορία τῆς περικαλλοῦς τοῦ Βύζαντος πόλεως, μετὰ τῶν ἐν τῇ ἀσιατικῇ καὶ εὐρωπαϊκῇ ὄχλῃ τοῦ Βοσπόρου προαστείων αὐτῆς. Οὕτω τὰ τῇδε κἀκεῖσε ἐρριμμένα πετράδια τῆς ἱστορίας συλλεγόμενα ἐπιμελῶς θέλουσι συναποτελέσει τὸ μέγα οἰκοδόμημα τῆς καθόλου ἐθνικῆς ἱστορίας. Ἐκ ταύτης τῆς ἀρχῆς ὁρμώμενος καὶ τοιούτων ἰδεῶν ἐμπορούμενος φέρω εἰς

φῶς σημειώματα περὶ Κουρούτσες καὶ ἔγγραφα, ἐξ ὧν οἱ κατόπιν ἡμῶν θὰ προσπορίσωνται μικρόν τι ἂν οὐχὶ μέγα ὄφελος, καὶ ἰδίως οἱ τὴν ἱστορίαν τῶν κάτω χρόνων μελετῶντες, ὅτε καὶ ἐπιεικεστέρως θὰ τύχωμεν ἐπικρίσεως.

Ἀντικρὺ τῆς Πύλεως

Βόσπορος¹ ὁ Θρακικός² κατὰ τὴν φυσικὴν καλλονὴν ἀπαράμιλλος, πόρος ἄλιος ἐνῶν δύο θαλάσσας, τὴν τοῦ Εὐξείνου καὶ τὴν τῆς Προποντίδος, τερπνότητος τὴν ὄψιν, μεγαλοπρεπῆς τὴν θέαν, ὑπεράνω περιγραφῆς τυγχάνει. Ἐκατέρωθεν λόφοι δεινὴν ὀψίν, δένδρα διατηροῦντες ἀειθαλῆ, ἀηδόνων καλλικελάδων μελωδίαι, δελφίνων σκιρτῶντων ἄλματα, χρύσειοι καὶ γαλῆνιοι ὄρμιοι, συριγμοὶ ἀτμοπλῶν ἄγριοι, τραγὺς ἢ γλυκὺς, πλοίων διαπόρευσις, ἀκατίων καὶ λέμβων κινήσεις, μεγαλοπρεπέστατα παράκτια ἀνάκτορα, μεγιστάνων πολυδαίδαλα οἰκήματα, ἐν τέλει ζωηρότης τις τῆς Εὐρωπαϊκῆς ὄχθης, ἡσυχία ἴσως καὶ σοβαρότης ἐν τῇ ἀσιατικῇ, ἡ ὥρα τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου καὶ αὕτῃ αὕτῃ ἡ φυσικὴ χάρις τῶν ἁκτῶν, ἃς καὶ καλλίκομοι ὦραι στέφουσιν ἄνθεσι ποικίλοις καὶ αἱ Χάριτες κοσμοῦσιν ἀναμνήσεσι πολλαῖς καὶ βαθεαῖς... πάντα ταῦτα καθ' ὅραν διδῶσιν τῷ θεατῇ ἢ περιηγητῇ εὐρύτατον καὶ ἀπεριόριστον θαυμασμόν.

Δὲν προτίθεμαι τὴν μονογραφίαν τοῦ χωρίου μου νὰ συρράψω, ἀλλ' ἀπλῶς λόγον τινὰ νὰ ποιήσωμαι περὶ αὐτοῦ, οὗ περ ἡ ἱστορία τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος τρανὸν πρόκειται τῆς ἐν τῷ προσκαίρῳ τούτῳ βίῃ φορὰς τῶν πραγμάτων «καὶ γὰρ μηδὲν τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον» τὸ δὲ «οὗτοι λείψανα τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀφαιρεῖται χρόνος, ἃ δ' ἀρετὰ κατθανοῦσι λάμπει».

1. Ἀπολλοδ. βιβλ. 6', κεφ. α', § γ'. Ἀπικαν. Μιθριδάτ. ἐδάφ. 101 κτλ. Πολυδίου Ἱστορ. 8', 39, 4.

2. Στράβ. ἐδ. 125 ἐκδοσ. στερεοτ. «τὸ γὰρ Βυζαντικὸν πτόμα οὕτω καλοῦσιν Θράκιον Βόσπορον, ὃ τετραστάδιον ἐστίν».

Πρὸς βορρᾶν τὸ Μέγα Ρεῦμα (Ἀρκοῦτ-κιοῖ) πρὸς νότον τὸ Ὁρτάκιοι ἔχων σύνορα ὁ Κουρούτσες καίται ἐπὶ τῆς μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Κλειδίου (τῶν Δεφτερδάρ μπουρνού)³ καὶ τοῦ Ἀναπλου (τῶν Μεγάλου Ρεύματος) παραλίας. Οὕτω κέκληται, ὡς καὶ ἡ λέξις ἐν μεταφράσει δηλοῖ Ξηρὰ Κρήνη, ἕνεκα τῆς καὶ μέχρι τοῦ νῦν μαστιχοῦσης κατὰ τοὺς θερινοὺς ἰδίᾳ μῆνας τὸ χωρίον λειψυδρίας. Ἡ κοιλὰς τοῦ χωρίου, ἥς δεσπόζει ὑψηλὸς καὶ πετρώδης λόφος πρὸς τὴν θάλασσαν χωρίζων αὐτὴν ἀπὸ τῆς τοῦ Μεγάλου Ρεύματος, ἐφ' οὗ ἰστάμενός τις δύναται νὰ διακρίνῃ ἀμφοτέρω τὰ ἀκρωτήρια τὸ τε Κλειδίον καὶ τὸ τοῦ Μεγάλου Ρεύματος—κάλλιον μάλιστα τὸ τελευταῖον τούτου—ἀπ' αὐτῶν ἐτι τῶν πρὸ τῆς ἀλώσεως χρόνων παρωνημεῖται κοιλὰς τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου σερμύνηται καὶ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἐν τῷ κατωφερῇ μέρει, ὑπὸ τὰς ὑπωρείας τοῦ λόφου κειμένη ὑπὸ βράχους ἀποτόμους⁴ ὠκοδόμηται ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ναοῦ τῆς Δήμητρος ἢ τῆς Ἰσιδος πιθανώτερον κατὰ τὸν Σκαρλάτον. Ἐχει δὲ καὶ παρεκκλησίον ὁμώνυμον ὅπερ ἀνηγέρθη κατὰ τὸ 1878 δαπάνῃ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ αὐαῖ-μου χατζῆ Κώστα, ἐπιστασίᾳ δὲ τοῦ μακαρίτου Ἀντωνίου Σουβατζόγλου. Ἐκτός δὲ τούτου καὶ ἀγίασμα ὑπάρχει ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οὗ περ ἡ πηγὴ ἐν τῷ βᾶθει ἐπιμήκους καὶ στενοῦ σπηλαίου εὕρηται μετὰ τεσσαράκοντα βήματα ἀπὸ τῆς θύρας τῆς ἐν τῷ παρεκκλησίῳ καὶ οὗ τὸ ἀένναον καὶ πότιμον ὕδωρ καὶ δὴ ἱερὸν καὶ θαυματουργόν ἐν τῇ δυνάμει τοῦ μεγαλομάρτυρος, τελευταίως μετωχετεύθη δι' ἀντλίας ἐντὸς τοῦ παρεκκλησίου καὶ ἐκαθαρίσθη.

Τῷ ἱερῷ ναῷ παρρηρεῖ ἐτι ὑπεράνω χειμᾶρος κατὰ τὸν χειμῶνα ἀρκούντως λαῦρος δίχρα τὸ χωρίον τέμνων, ἐκβάλλων δὲ δι' ὑπονόμου εἰς τὴν θάλασσαν, ἐν ἣ εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν ἁκτῶν 50 — 60

3. Ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Δεφτερδάρ πασσᾶ Ἰθραχίμ, τοῦ κτίτορος τοῦ ἀπ' αὐτοῦ ἐπικληθέντος δζαμίου, ὅστις βαλὼς τῆς Αἰγύπτου εἰς τὰ 1071 τῆς ἐγείρας γενόμενος μετὰ τὸν Γκιουρδζή Μουσταφᾶ πασσᾶν ἀπέθανε τῷ 1075, τῇ 5 ραμαζᾶν (1664 καθ' ἡμᾶς). Ἰδε τὸ Hadikat oul djevami τουρκικὸν σύγγραμμα τοῦ Χαφίζ Χουσεῖν ἐφένδη τόμ. Β', σελ. 122 κ. ἐ. Πρὸς καὶ Σκαρλάτον Κωνσταντινουπόλεως Τόμ. Β', σελ. 103 καὶ 105.

4. Ὡς ἐκ τούτου ἴσως ἡ ἀμφιβολία τῆς χρήσεως τοῦ Τσεσμέ ἀντὶ τοῦ κεσμέ ἐκ τοῦ κεσμέκ τουρκιστὶ = κόπτειν.

μέτρων ἔκειντο πρὸ ἐπταετίας δύο νησίδια ἐκ πετρῶν, ἅτινα καὶ ἕως τῆς ἐποχῆς ἡμῶν σώζονται· καὶ τὸ μὲν περιτειχισθὲν καὶ καταχωθὲν περίε μετεβλήθη εἰς ἑαρινὸν ἐνδιαιτήμα ὑπὸ τοῦ πρώην ἀρχιτέκτονος τῶν ἀνακτόρων Σερκίζ βέη, χρησιμεῖον ἔτι καὶ νῦν, οὐ μόνον εἰς θαλασσίους λουτρούς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀλιεῖαν ὀστρέων, εἰ καὶ ἐν ἐλαχίστῃ δόσει, τὸ δ' ἕτερον χρησιμεύει ὡς φανὸς νύκτωρ τοὺς πλείοντας φωτίζων.

Ὁ τῆς κοιλάδος δεσπόζων πετρώδης λόφος καὶ ὁ ἕτερος κατέναντι τούτου, οἵτινες εἰς τὴν θάλασσαν ἀπολήγοντες ἅπαν τὸ κυρίως χωρίον περιβάλλουσι, χωρίζουσιν αὐτὸ εἰς δύο τμήματα, μεσημβρινὸν καὶ βόρειον, τὸ μὲν δὴλα δὴ τὸ πρὸς τὸ Δεφερδάρ μπουρνου μέχρι κυρίως τοῦ Ἐκμεκτση ὀγλοῦ δερεσί, ἐνθα ἡ διοικητικὴ καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιφέρεια τοῦ χωρίου περατοῦται, τὸ δὲ πρὸς τὸ Σαρράφ μπουρνου. Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ὑψώματος τοῦ μεσημβρινοῦ λόφου περιτειχισμένον εὐρηται τὸ νεκροταφεῖον τῶν Ἀρμενίων, ἐν ᾧ πολλοὶ τάφοι ἀρχαῖοι καὶ ἐπίσημοι, ὡς καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, ἐπειδὴ καὶ ἐξ ἄλλων χωρίων μεταφέρονται νεκροὶ πρὸς ταφήν.

Οἱ τῶν Ἀρμενίων τάφοι περατοῦνται εἰς τεῖχος κήπου τινὸς περιτειχισμένου κύκλῳ, καταρρύτου καὶ κατὰ μέρος συδένδρου ἐξ ἀγριοκαστανέων.

Πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τοῦ κήπου τούτου, ἀνήκοντος πρὶν τῷ Ὁσμάν πασσᾶ ἀρχιθαλαμηπόλῳ τοῦ αἰοδίου Σουλτάνου Μεδζίτ, νῦν δὲ τῷ Βασιλεῖ ἐφένδῃ Ἰωαννίδῃ, σώζονται ἐρείπια λίθινα ἀρχαίου ναοῦ βεβιαίως, ἡ μοναστηρίου, παρ' οἷς ὑπὸ θόλον πετρώδῃ ἀνα-

5. Τὸ περιτειχισμένον τοῦ νεκροταφείου μέρος, ἐν αἷς μεγαλοπρεπεῖς τάφοι, ἀνήκει τῇ οἰκογενεῇ τῶν Δουῶ ὀγλοῦ καὶ τοῖς ἀπογόνους αὐτῆς. Ἡ ἀρχαιότερα πλὴξ φέρει χρονολογίαν τοῦ 1812. Ὅτε ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ σουλτάνου Μαχμούτ συνέβη ἡ ἐκ τῆς πρώτουσῆς ἀποπομπῇ τῶν Ἀρμενοκαθολικῶν, κατ' αἰτίαν τῆς ἀρμενικῆς κοινότητος, ὁ τότε πρεσβύτερος ἀδελφὸς Καραμπέτ βέης ἀπῆλθον εἰς Ρώμην· παρὰ τῷ πάπῃ μεταβὰς προσεκαύθη κατὰ τῶν Ἀρμενίων πρὸς μεσιτείαν παρὰ τῇ αὐτοκρατορικῇ κυβερνήσει διαβεβαιούμενος ὅτι ἐὰν ἡσπασθῇσαν τὸν Καθολικισμόν, δὲν ἐπαύσαντο ὁμῶς τοῦ νὰ ᾧσι πιστοὶ ὑπήκοοι τῆς αὐτοκρατορίας. Ὁ μικρότερος ἀδελφὸς Βογῶζ βέης ἐσώθη ἐκ τῆς καταδρομῆς διότι ἦν μικρὸς καὶ ἀφῆθη ἐλευθέρως. Πλεῖον μὲντι Σκαρλάτου Κωνσταντινουπόλεως, τόμ. Β', σελ. 143 κ. ἑ.

βλύζει εἰς μνήμην τῆς τοῦ Κυρίου Ἀναλήψεως ἀγίασμα, ἧς καὶ εἰκὼν λίθινος συντετεῖχισται μετὰ τὴν ἀνακκίνισιν αὐτοῦ. Τηροῦνται ἔτι δύο μεγάλα τεμάχια ἀνήκοντα εἰς διαφόρους κίονας, ἐν τεμάχιον μαρμάρου τεθραυσμένον, μόλις 0,20 πλάτους καὶ μήκους μετὰ ἐγγύφου σταυροῦ, ἐν ἑτερον μικρότερον τεθραυσμένον ἐπίσης, ἐφ' οὗ γεγλυμμένα εἰσὶ τὰδε·

ΗΜΕΝΟ
ΝΦΑΤΝ
ΣΤΟC
/Ρ

Ὁ μακαρίτης Τιμόνης κατὰ Σκαρλάτον Βυζάντιον (τόμ. Β', σελ. 108) ἀνέγνω πρὸς τῇ ἄνω καὶ τήνδε τὴν κολοβὴν ἐπιγραφὴν, ἧς ἐγὼ μεθ' ὅλας τὰς ἐπὶ τόπου ἐρεύνας μου οὐδὲ ἵχνος εὗρον·

ΟΝΤΟΗΔΙΑ
ΛΕΧΟΡΤΟΥ

Ἄλλ' ὁ μακαρίτης καὶ τὴν σωζομένην ἔτι ἐπιγραφὴν οὐχὶ ὀρθῶς ἀνέγνω κατ' ἐμέ· διότι ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ ἀντιγράφει ἄλλως ὡς καὶ τῷ τρίτῳ, ἐξ ὧν οὐδὲ μίαν λέξιν δυνάμεθα νὰ συναρμόσωμεν, ἐν ᾧ κατὰ τὸ ἑμὸν ἔκτυπον ἐξάγω

καθ]ήμενος

ἐ]νφάτν[η . . .

Πιθανώτατα ἐνταῦθα ἔκειτο τὸ γυναικεῖον μοναστήριον καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἅπερ οἱ παλαιοὶ τῆς κυρᾶ Μάρθας τὰ ὀσπήτια ἐκάλουν. Ἐπὶ τούτῳ φέρεται σχετικὴ τις δημοσίευσις χειρογράφου τοῦ 15' αἰῶνος τῆς ἐν Βιέννῃ βιβλιοθήκης κατὰ τὸ 1877 τοῦ τότε καθηγητοῦ κατὰ τὸ ἐν Ροστόκ πανεπιστήμιον, νῦν δὲ τοῦ ἐν Κιέλῳ κ. R. Foerster de antiquitatibus et libris manuscriptis Constantinopolitanis. Ἐν σελίδι λοιπὸν τοῦ φυλλαδίου τούτου τῇ πεντεκαίδεκάτῃ καὶ παραγράφῳ τῇ ἐβδόμῃ ἀναγινώσκω τὰδε·

«Τὴν σήμερον ἡμέραν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἦγουν εἰς τὴν Παμμακάριστον τὴν Παναγίαν εἶναι γράμματα γλυπτὰ τὸ γύρωθεν τῆς ἐκκλησίας, ὥσπερ ἓνα ζωνάρι καὶ ὡς δηλοῦν τὰ γράμματα καὶ αἱ ἱστορίαι αἱ παλαιαί, ὅτι ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ

τοῦ Πορφυρογεννήτου⁶ ἦτον ἓνας ὀνόματι Μιχαήλ Δούκας Γλαβᾶς καὶ ἐτίμησέ τον ὁ βασιλεὺς πρωτοστράτορα καὶ ἔδωκέν τον τὸ φου-
σάτον ὅλον τὸ ρωμαϊκὸν καὶ ἐμπιστεύθη του καὶ ἀπέστειλε κατὰ
τῶν Περσῶν ἡγουν τῶν κιζιλμπάσιδων καὶ ἐπολέμησε καὶ ἐπόρθησε
πολλὰς χώρας τῶν Περσῶν. . . Ὁ αὐτὸς δὲ πρωτοστράτωρ εἶχε γυ-
ναῖκα ὀνόματι Μάρθα καὶ ἦτονε μαθηματικὴ εἰς τὰ γράμματα πολ-
λὰ καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν ἐμπειρὴ, καὶ ἰδόντας τὸν ἄνδρα αὐτῆς ὅτι
ἐποίητε χρόνους τρεῖς εἰς τὸ στρατόπεδον, νὰ πολεμάῃ τὸν Πέρσην,
σηκόνεται καὶ γίνεται καλογραῖα καὶ κείρεται μοναχὴ καὶ τὰ ὀπι-
τιὰ τῆς τὰ πατρικὰ τὰ ἔκαμε μοναστήριον γυναικείον καὶ τὴν ἐκ-
κλησίαν ὠνόμασε Χριστόν, καὶ εἶναι ἕως τὴν σήμερον εἰς τὸν κρικκι-
κισιμέ⁷ καὶ κράζουσιν τα οἱ παλαιοὶ τῆς κυρχμάθας τὰ ὀσπῆτια· λοι-
πὸν ὅταν ἦλθεν ὁ ἄνδρας τῆς, ἤρρεν τὴν γυναικίαν καλογραῖαν . . . τό-
τες ἀφῆκε καὶ αὐτὸς τὸν στρατὸν καὶ ἔγεινε μοναχός . . . ἔκαμεν μο-

6. Ἰωάννης ὁ Καλογιάννης, υἱὸς Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ
1118 — 1143 μ. Χ.

7. Ὁ ἐκδότης ὑποσημειοῦται Quib sit nescio, κατὰ τὴν ἀνέγνωσιν δὲ τοῦ
Wagner κορυθῶ κισιμέ. Ὁ φίλος κ. Γεδεών ἐν τοῖς «Χρονικοῖς τοῦ Πατριαρχικοῦ
αἵκου καὶ τοῦ ναοῦ» πέρσι δημοσιεύων τὸ μέρος τοῦτο τῆς διατριβῆς (σελ. 60 καὶ
61 ἐν σημειώσσει) ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἡ τῆς Μάρθας ταύτης ἐκκλησία εἶναι τὸ
σήμερον Σεκμπάν (καὶνὸς Σεϊμέν) μπασι μεσδζήλι προαγόμενος εἰς τοῦτο ἔκ τε τοῦ
ὀνόματος τῆς συνοικίας Κίρκ ὁρτ, ἡ κίρκ τσεσμέ, καὶ ἐκ τῆς ἀγνοίας τοῦ διαπρε-
ποῦς βυζαντινολόγου ἱατροῦ κ. Α. Πασπάτη περὶ τοῦ τίνα ὀνομασίαν ἔφερον ἐπὶ Bu-
ζαντινῶν ἡ ἐκκλησία αὕτη. Ἀντιπαράθετον τῇ γνώμῃ ταύτῃ προτείνω, ὅτι ἡ ἀνά-
γνωσις κορυθῶ κισιμέ εἶναι εὐλογοφανεστέρα, πρῶτον διότι ἡ ὀνομασία τσεσμέ τῆς
Ξηροκρήνης εἶναι μεταγενεστέρα, καθ' ἣ καὶ ἐν τῷ συγγραμμάτι τοῦ Χουσεῖν ἐφάνθη
τῷ «Χαδίκιτουλ ὀζεβὰι» [ἐκδ. 1182 τῆς Ἑγείρας τόμ. Β', σελ. 122] ἀναφέρεται
«ἐπεὶ οἱ ὑδροφόροι τοῦ τσεσμέ σωλήνες ἐβλάδηνσαν καὶ ὁ τσεσμέ ἐξηράνθη, ὁ τόπος
ὠνομάσθη Κουρούτσεσμε» (πρὸς καὶ Σκαρλ. Βυζαντινοῦ τόμ. Β', σελ. 207)· δεύ-
τερον ἡ λέξις κορυθῶ τουρκιστὶ γράφεται κορυθῶ οὐκ ἀπῆλθον δὲ τότε νὰ προσεφέρετο
κορυθῶ. Ἐκτὸς τούτων τὸ ἀναφερόμενον Σεκμπάν μεσδζήλι, ὅπερ ἐξέπληθες καὶ ἐπε-
σκέψην, εἶναι τόσον μικρόν, ὥστε ἀδύνατον ἐν τούτῳ νὰ συμπεριελαμβάνοντο τὰ ὀσπῆ-
τια τῆς κυρᾶ Μάρθας, τὸ γυναικείον μοναστήριον καὶ ἐκκλησία κτλ. Πρὸς δὲ ἡ συνοι-
κία τοῦ εὐκτηρίου τούτου ἀμείσως μετὰ τὴν ἄλωσιν ἡρτμώθη, πόθεν δὲ οἱ γέροντες
οἱ μετὰ διακόσια ἔτη θὰ ἐνθυμοῦντο τὴν ὀνομασίαν ταύτην, ἀποῦ ἡ συνοικία ἦν ἡρτ-
μωμένη; Ἡ τελευταία αὕτη παρατήρησις, ἣν ὀφείλω τῷ διαπρεπεῖ ἀρχαιολόγῳ

ναστήριον ἀνδρῶν, καὶ τὴν ἐκκλησίαν ὠνόμασε Παναγία ἡ Παμμα-
ριστος». Ὅτε ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, «ἡ γυναικὶα του
ἡ καλογραῖα ἦλθε καὶ ἔκαμε τὸ ἐπίγραμμα ὅπου εὐρίσκεται γύρωθεν
τῆς ἐκκλησίας τοῦ πατριαρχείου», ὅπερ δημοσιεύω ἐν τῇ ὑποσημείωσει.

καὶ διασῆμψι ἐπιγραφογνώστη κ. J. Mortman φέρει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ χω-
ρίον, ἐν ᾧ τῆς Μάρθας τὰ σπῆται, θὰ ἔκειτο μακρὰν τοῦ κέντρου τῆς πόλεως, καὶ ὅτι
ἐπομένως ὀρθὴ ἡ ἀνάγνωσις κορυθῶ τσεσμέ. Ἄλλως τε δὲ ρητῶς λέγεται ἐν τῇ ἀνωθι
μνημονευθείσῃ συγγραφῇ τοῦ ἐξ Ἀϊθᾶν Σεραγίου Χουσεῖν ἐφάνθη, ὅτι ὁ κτίσας τὸ εὐ-
κτήριον τοῦτο ἀπέθανε τῷ 912 τῆς Ἑγείρας, ἐν δὲ ἐπιγραφῇ τουρκικῇ τοῦ εὐκτηρίου
φέρεται χρονολογία τῆς κτίσεως τὸ 857, ἥτοι αὐτῷ τῷ ἔτει τῆς ἀλώσεως ἀντιστοιχοῦν.

Ἐν παρεκβάσει σημειοῦμαι προσέτι τάδε· ὅτι ἔξωθεν τοῦ ναοῦ τῆς Παμμακα-
ρίστου (ταυῦν Φετχιρῆ ὀζαμσι) ὑπάρχει ἐπίγραμμα γύρωθεν τῆς ἐκκλησίας, ἔχον
οὕτω κατὰ τὸ ἄνω εἰρημένον συγγραμμάτιον τοῦ κ. Foerster.

Μὴ πάλιν εὐρὼν ὁ στρατὸς σε συγχέῃ
κὰν δεῦρο τὸν χοῦν ἐκτινάξας ἐκρύβης,
ἡ τοῦ πάχους ρεύσαντος ἀρπαγῆς ἄνω,
πάνοπλον ἀρεῖς ἐκπρεμῆς τῷ παττάλω.
Τὰς [γὰρ ἐπὶ γῆς ἐβδελύξω παστὰδας,
ἐν εὐτελεῖ τριβῶνι φυγῶν τὸν βίον
καὶ πρὸς νοητοὺς ἀντετάξω σατράπας
στερρὰν μετενδὺς ἐκ Θεοῦ πανοπλίαν·
ὡς ὅστρεον γοῦν ὀργάνωσαι τὴν στέγην,
ἡ κόχλον ἡ κάλυκα κεντρῶδους βάτου,
μάργαρέ μου, πορφύρα, γῆς ξένης ρόδου,
εἰ καὶ τρυγηθὲν ἐκπέλῃ τοῖς λίθοις,
ὡς καὶ σταλαγμοὺς προξενεῖν μοι θακρύων·
αὐτὸς δὲ καὶ ζῶν, καὶ Θεὸν ζῶντα βλέπων
ὡς νοῦς, καθαρὸς τῶν παθῶν τῶν ἐξ ὕλης,
τὸν σὸν πάλιν θάλαμον εὐτρέπιζε μοι.
Ἡ σύζυγος πρὶν ταῦτά σοι Μάρθα γράφει.]
Πρωτοστάτωρ κάλλιστε καὶ τεθαμμένον.

Ὁ κ. Ἰωαννίδης ἄλλοτε ἐδημοσίευσεν ἐν φυλλαδίῳ τοῦ ἐνταῦθα Ἑλληνικοῦ
Φιλολογικοῦ Συλλόγου (3 ἰουλίου 1865) ὅτι ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ ὀζαμίου τούτου κομμά-
τιον ὠραισιότατου λευκοτάτου μαρμάρου ἀπὸ δυσμῶν μέχρις ἀνατολῶν παρτερινόμενον
028 πλάτους, καὶ ὅτι ἀνέγνω ἀνέγλυφον ἐπιγραφὴν, ἣν κατέστησε γνωστὴν. Ἀλλ' ἔ-
πορον ἐνῷ πολλὰὶ λέξεις κάλλιστα διακρίνονται μέχρι τοῦ νῦν παρελείφθησαν ὑπ' αὐτοῦ,
ἀνεγνώσθησαν δ' ἑτέροις κάκιστα. Ἡ ἐπιγραφὴ εὐτυχῶς ὁλόκληρος μὲν ἦδη ἐδημοσιεύθη
ὑπὸ τοῦ κ. Foerster, παρ' οὗ μετετύπωσεν ὁ κ. Μ. Γεδεών, ἀναγινώσκεται δὲ καὶ
μέχρι σήμερον πλήρως ἐν ζῶνῃ γύρωθεν τοῦ ναοῦ, ἐλλειπόντων μόνον τῶν τεσσάρων
πρώτων στίχων καὶ τοῦ τελευταίου ὡς σημειοῦμεν. Ταύτης ἔκτυπον πρὸ ἡμερῶν
ἔλαβε μεταβάς ἐπὶ τόπου ὁ ἐξοχος ἐπιγραφογνώστης κ. J. Mortman.

Ἀντικρὺ καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ κήπου τούτου ἀνήκοντος νῦν τῷ Βασιλάκῃ ἐφένδη Ἰωαννίδῃ ἀριθμοῦνται τρεῖς οἰκίαι, ὧν ἡ μὲν πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἀνῆκε πρὸ ἐτῶν τῷ μακαρίτῃ Γάλλῳ Ἀλεξάνδρῳ Ausier, νῦν δὲ Ἰουδαίῳ ἐκμεταλλευομένῳ τὸ βουνὸν καὶ τὸ λατομεῖον, ἐν ᾧ ἐργάζονται πρὸς ἐξόρυξιν πετρῶν ἐπὶ κατασκευῇ τιτάνου. Ὀλίγον ἄνωθι μετροῦνται ἐξ οἰκίας πλουσιῶν ὀθωμανῶν ἐντρυφόντων ἐν τῇ εὐρείᾳ καὶ θελκτικῇ τοῦ Βοσπόρου θέᾳ καὶ αὐτῶν ἐστὶ τῶν Πριγκηπονήσων.

Κατόπιν ἐξακολουθεῖ λεωφόρος εὐθὺ βαίνουσα πρὸς τὰ μεσόγεια, μέχρι Λεβέντ τσιφλικ, Κανλὴ Καβὰκ, Μασλακίου κτλ.

Ὁ ἕτερος λόφος ὁ καὶ μεγαλειότερος κατὰ τὸ ἐπίπεδον προβαίνει ὑπεράνω μέχρι τῆς κοιλάδος τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐκ τοῦ ἁγιάσματος τούτου τὸ ὄνομα λαβούσης, εἰς ἣν λήγουσιν οἱ κήποι τῶν παραλίῶν οἰκιῶν τῆς τοῦ Σουβατζόγλου, ἐν ᾗ νῦν οἰκεῖ ὁ διευθυντὴς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Μουσείου Χαμδὴ βέης, τῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου Καρθεοδωρῆ καὶ τῆς τοῦ Βογορίδου. Τοῦ λόφου τούτου τὴν πρὸς βορρᾶν ὑπώρειαν ὡς καὶ τὸ πεδῖον κατέχουσι τάφοι πολυπληθεῖς Ἰουδαίων, τὴν δὲ μεσημβρινὴν οἱ τῶν ἡμετέρων ἀπειρόκαλοι πάντως καὶ πενιχροὶ, ὀλίγον δὲ μεσημβρινοδυτικώτερον οἱ τῶν ὀθωμανῶν ὑπὸ δασύλλιον κυπαρίσων ἀρκούντως πρὸ τοῦ ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου πυκνόν. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου τούτου βαδίζων τις ἐπὶ τῶν τάφων δύναται ν' ἀτενίσῃ πρὸς τὸ ὕψος τοῦ θείου μεγαλείου καὶ νὰ θαυμάσῃ θεώμενος πανταχοῦ τὴν τοῦ Βοσπόρου καλλονήν, οὗ βλέπει τὰς φυσικὰς ἐλικοειδεῖς κινήσεις. Ἀλλ' ὅποια ἀντίθεσις οἰκτρά, ὅταν ρίψῃ τις βλέμμα πρὸς τὸ πλῆθος τῶν καλυπτόντων τσσαύτας ὑπάρξεις κρύων μαρμάρων καὶ πρὸς τὸ πλῆθος τὸ μέγα ἐπίσης τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες κάμπτουσι τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Μεγάλου Ρεύματος ἵνα λάβωσιν ἀναψυχὴν τῶν πόνων αὐτῶν καὶ τῶν μεριμνῶν περιπατοῦντες καὶ ἀναπνέοντες τὴν βοσπόρειον αὔραν!

Ἦδη ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ Δεφτερδάρ μπουρνου καὶ τὰ τῆς παραλίας ταύτης μεγαλοπρεπῇ ἐνδαιτήματα τῶν ὀθωμανῶν μεγιστάνων ἀπαριθμοῦντες ἐν πρὸς ἓν, ἔλθωμεν εἰς τὴν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἀγούσαν καὶ ἐπὶ ταύτης τὴν ἱστορίαν τραπῶμεν.

Ἡ πρώτη οἰκία ἅμα τῇ ἀρχῇ τῆς ἐκ τοῦ Ὁρτάκιοι παραλίας καμπῆς ἀνῆκε πρότερον τῷ Βελῇ πασσᾶ, εἶτα δὲ τῇ οἰκογενεῖᾳ Βαλταδζῇ καὶ νῦν τῷ ὑπουργῷ τῶν ναυτικῶν Χασάν πασσᾶ ἡ

δευτέρᾳ τῷ Βασῇ ἐφένδη, προέδρῳ τοῦ κκυργοδικείου (ῶζιναγιέτ ρεϊσί) ἡ τρίτῃ τῷ Ρεούφ πασσᾶ διοικητῇ Ἱερουσαλήμ, υἱοῦ τοῦ χωλοῦ Ὁσμάν πασσᾶ, πρώην διοικητοῦ τῶν ἱερῶν τόπων Μέκκας, καὶ Μεδινᾶς ἡ τετάρτῃ τῷ Ἀπδουρραχμάν πασσᾶ, νομάρχῃ Κασταμπολῷ ἡ πέμπτῃ τῷ Ὑψηλοτάτῳ ὑπουργῷ τῶν ἐσωτερικῶν Ἐτέμ πασσᾶ ἡ ἕκτῃ τῷ Χαίρρεδδὶν πασσᾶ, πρώην μεγάλῳ βεζίρῃ ἡ ἐβδόμῃ ἐστὶν αὐτὸ τὸ ἀνάκτορον Σουλτάνας, ἀδελφῆς τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου ἡ ὀγδόῃ ἀνήκει τῷ Χαίρρουλλάχ ἐφένδη, ἄλλοτε σείχ-οὐλ-ισλάμη ἡ ἐννάτῃ τῷ Ριζᾶ βέη γραμματεῖ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ἡ δεκάτῃ τῷ Σεγίτ πασσᾶ, μέλῃ τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου τοῦ ὑπουργείου τοῦ πυροβολικοῦ ἡ ἐνδεκάτῃ τῇ οἰκογενεῖᾳ Σεχίρ βέη ἡ δωδεκάτῃ τοῖς υἱοῖς τοῦ Μαζλὸυμ πασσᾶ Τεβρίκ βέη καὶ Μεμδουχ βέη ἡ δεκάτῃ τρίτῃ τῷ Σεφῇ βέη ἡ δεκάτῃ τετάρτῃ τῷ ἀποθανόντι Ἀλῇ Σεφῇ βέη, νῦν δὲ τῷ Σαφῇ βέη γραμματεῖ ἐν τῷ διεβάνι χουμαγιοῦν ἡ δεκάτῃ πέμπτῃ τῷ Ἀπδουλλάχ βέη μεκτουπί-σάδρι-ἀλῇ-χουλεφασινδάν.

Τὰ μέγαρά ταῦτα ἄτινα χωροῦσι μέχρι τοῦ κτιρίου, ὅπερ νῦν χρησιμεύει ὡς ἀποθήκη ἀγγλικῶν γαιανθράκων⁸, ὅπισθεν κοσμοῦνται ὑπὸ μεγαλοπρεπῶν καὶ σπανίων κήπων, ὧν ὑπέρεκινται ἀντικρὺ πρὸς βορρᾶν δασύλλια, ἄτινα συνενούμενα ἀποτελοῦσι τὸν λόφον. Ἐν συνόλῳ λαμβανόμενος ὁ λόφος εἶναι μαγευτικός, καθότι ἀπὸ τῶν ὑπωρειῶν αὐτοῦ μέχρι τῆς κορυφῆς καλύπτεται ὑπὸ πυκνῶν πρίνων, δαφνῶν, κυπαρίσων, ἀμπελώνων ἐνιαχοῦ, αἰγείρων ἐπιχαρίτως σκιαζόντων τὰς κλιτύας αὐτοῦ καὶ παρεχόντων ἄστυλον εἰς ποικίλα γένη πτηνῶν ὥδικῶν. Ὁρθῶς δικαιολογεῖ ὁ μακαρίτης συγγραφεὺς «τῆς Κωνσταντινουπόλεως» τοῦτο, διότι ἐν αὐτοῖς οὔτε κυνηγοῦ πούς ἐπάτησέ ποτε, οὔτε ἀξίνης κρότος ἠκούσθη. Τὰ μέγαρά ταῦτα, ἄτινα ὅπισθεν χωρίζει ἀπὸ τοῦ ἀμέσως ὑψουμένου βραχώδους λόφου λεωφόρος εὐθὺ ἀγούσα ἐκ τοῦ Ὁρτάκιοι πρὸς τὸ χωρίον ἡμῶν, πρὸς τὸ Σαρράφ μπουρνου καὶ προσωτέρω ἀκριβῶς κατέχουσι τὸ μέρος τὸ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ ὑπὸ τοῦ Διονυσίου⁹ λεγόμενον Παράβολος καὶ

8. Ἐπὶ τοῦ μέρους τῆς ἀποθήκης ταύτης ὑπολόγητο πρὸ 80ετίας τὸ μέγαρον Κωνσταντινίου τοῦ Καραδζᾶ, ὅπερ περιῆλθε κατόπιν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Σχινᾶ Δημητράκη.

9. Ὁ Στράβων ἐν ἐδαφ. 566 στερ. ἔκδ. λέγει· «Διονύσιος δὲ τὰς κτίσεις συγγρά»

Κάλαμος καὶ Βυθίας· τὸ μὲν διὰ τὸ παράβολον τῆς ἀλείας, διὰ τῶν ρευμάτων τὴν δύναμιν, τὸ δὲ «ἀπὸ τοῦ πλήθους», λέγει ὁ Διονύσιος καὶ τὸ ἕτερον «σκέπη τῶν ἀκρωτηρίων ἀπὸ τοῦ βυθοῦ κατὰ περιτροπὴν ὠνόμασται», δᾶρνη δ' ἐν αὐτῷ, κατὰ Διονύσιον, Μηδείας τῆς Αἰήτου, ὡς λόγος.

Ἐντεῦθεν κάμπτει τις ὀλίγον πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, ἐν ᾧ εἰσέρχεται καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ τῆς μεσογείου, εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ χωρίου, ἐξ ἧς δύναται νὰ βυθισθῇ πρὸς τὸ Μέγα Ρεῦμα, ἢ λαμβάνων τὴν ἐπ' ἀριστερὰ διεύθυνσιν διὰ τῆς καθ' αὐτὸ ἀγορᾶς νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Ἡδὴ ἐπὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ τούτου τεμένους ἱστορίαν τραπόμεν, ἐνθα οὔτε φθόγγος γ' οὔτ' ὀρνίθων, οὔτε θαλάσσης, ἀλλ' ἡσυχία καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων, ἐν οἷς εὐσεβέων ψυχὰι μολπαῖς μάκαρα μέγαν ἀεῖδοντ' ἐν ὕμνοις.

Ὁ φερώνυμος τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου ναὸς ἀπ' αὐτῶν τῶν τῆς ἀλώσεως χρόνων χρονολογούμενος ὑπῆρχε πρότερον ὀλίγω ἀνωτέρω τῆς νῦν αὐτοῦ θέσεως, ἐπὶ τοῦ ἀνωθεν τῆς νῦν ἐκκλησίας ἀνδρῶν ἐν ᾧ ἐσώζοντο πρὸ ἐτῶν καὶ τάφοι καὶ ἐρείπια,

φας, ὅς τὰ κατὰ Χαλκηδὸνα καὶ Βυζάντιον στενά, ἃ νῦν Θράκιος Βόσπορος καλεῖται, πρότερον φησι Μύσιον Βόσπορον προσαγορεύεσθαι». Ἀνάγνωθι Διονυσίου Βυζαντίου ἐκδ. 1874 ex codicibus mss Edit. Carolus Wescher Parisiis et typographo publico τὸν Ἀνάπλου Βοσπόρου, σελίδι 49, § 48—51. «Μετὰ τὸν περιβολὸν τῶν Ροδίων... γράφει ὁ Διονύσιος ἐν τῷ Ἀνάπλῳ αὐτοῦ, ἔπεται τὸ Ἀρχεῖον αὐτὸ μὲν πεδίον ἐπιεικῶς εὐγείαν καὶ φιλάμπελον, ἐκατέρωθεν τε τοῖς ἐπανισταμένοις καὶ προπίπτουσιν ἐπὶ τὴν θύλακταν λόφοις συγκλειόμενον διὰ μέσου δ' αὐτοῦ κάττεισι ποταμὸς εἰς μαλακὴν καὶ βαθεῖαν ῥόαν... § 49 αὐτόθι. Μετὰ τὸ Ἀρχεῖον πολλὸς καὶ βαθὺς διερωγῶς ἀπανίσταται κρημνὸς προσπίπτων τῇ τῆς ἄκρας ὑπεροχῇ, πρῶτος ἀθρόαν ἐκδέχεται τοῦ πελάγους τὴν ὕβριν, ροῶδι κοπτόμενος θαλάσσει, κατὰ κορυφὴν δὲ αὐτοῦ γέρον Ἄλιος ἱδρύται· τοῦτον οἱ μὲν Νηρέα φασίν, οἱ δὲ Φόρκυν, ἄλλοι Πρωτέα, τινὲς δέ... § 50. Γεῖτον δὲ αὐτῷ Παράβολος ἀπὸ τῆς ἀνωμαλίας τοῦ πελάγους κινδυνευομένης ἄκρας, εἰς γὰρ ἀκάλυπτον καὶ γυμνὴν κατιὼν τὴν ραχίαν τῆς θαλάσσης, ὁ ροὺς παραβάλλους ὡς ἀληθῶς καὶ τῷ παρὰ μικρὸν ἐπιτογχανομένης διδῶσι τὰς θήρας τῶν ἰχθύων. § 51. Ἐνθεν Κάλαμος καὶ Βυθίας...

ὦν τινα καὶ μέχρι τοῦ νῦν διακρίνονται¹⁰. Ὁ ναὸς οὗτος ἐκ βάθρων σχεδὸν ἀνηγέρθη κατὰ τὴν εἰκοστὴν ἰανουαρίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1798 ἐκδοθείσης τῆς ἐπὶ τούτῳ αὐτοκρατορικῆς ἀδείας. Περὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς διαταγῆς ταύτης ἔχω μαθὼν ἐκ παραδόσεως τάδε, ἅτινα καὶ γέρον τῆς σεβαστῆς ἐκείνης τῶν ἀρχαίων ἀνδρῶν χορείας ὁ μόνος ἀπομείνας μουχτάρης τῆς χώρας κ. Γιαννακόπουλος ἐνθυμεῖται. Ὁ τότε ἐπ' ἀγαθῷ τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ αὐτοκρατορεῶν Σελὶμ ὁ Γ' ¹¹ ἐν τῷ Βεϋλέρ-βει τὰς διατριβάς ποιοῦμενος, ἔτυχε νὰ ἰδῇ λάμπεις καὶ φωτισμούς νύκτα τινὰ ἐν τῷ χωρίῳ ἡμῶν. Ἐρωτήσαντι δ' αὐτὸν τί συμβαίνει, ἀπεκρίναντο ὅτι οἱ χριστιανοὶ τελοῦσι τὴν τελετὴν τοῦ ἐπιταφίου περὶ τὴν μικρὰν καὶ ἡρεπωμένην ἐκκλησίαν αὐτῶν, ὅτι δὲ μετὰ τὰς κεκανονισμένας εὐχὰς εὐχονται τῷ Ὑψίστῳ καὶ ὑπὲρ τῆς μεγαλειότητός Του. Τότε ὁ σουλτάνος διὰ τοῦ βεζίρη αὐτοῦ Γιουσούφ Μεχμέτ πασᾶ ἔδωκε τοῖς ἀρμοδίοις διαταγὴν περὶ ἀνεγέρσεως τοῦ σεσαθρωμένου ἡδὴ ναοῦ, δι' ἧς οἱ ἡγεμόνες καὶ διερχομένους καὶ λοιποὶ ἄρχοντες οἱ τότε ἐν τῷ χωρίῳ ἡμῶν οἰκοῦντες ἐπελάθοντο τοῦ ἔργου τῆς οἰκοδομῆς, περὶ ἧς ἐκ χειρογράφου κώδικος τῆς ἐκκλησίας, ὃν ὑπ' ὄψει ἔχω, μεταγράφω τάδε τὰ σχετικὰ, ἅτινα πιστεύω ὅτι προσηκόντως ἀναγνωσθήσονται.

Ἡδὴ ἐῷμεν τὸν κωδικογράφον ν' ἀρηγήθῃ τὰ περὶ ἀνεγέρσεως καὶ τίνες καὶ τίνι τρόπῳ διωρίσθησαν οἱ ἐπιστάται ταύτης.

10. Ἐκ τοῦ ναοῦ δὲ τούτου καὶ τοῦ χωρίου ἢ κλήσις «Ὁ Ἅγιος Δημήτριος», ὅπερ διετῆρει πάλαι ποτέ, ὡς τὸ Ὁρτάκιο (ἐκ τοῦ ναοῦ) Ἅγιος Φωκᾶς, τὸ Ἀρναούτκιο Μηχαήλιον κτλ. Χειρόγραφον τῆς βιβλιοθήκης τοῦ γυμνασίου Μιτυλήνης, ἐν ᾧ αἱ ἐπιστολαὶ Θεοφάνους τοῦ Μηδείας καὶ Γεωργίου Ἀμηρούτζη, ὅπερ δ' ἀντέγραψε καὶ ἐκδίδωσιν ἐν τῇ «Μαυρογορδατέῳ βιβλιοθήκῃ» Παπαδόπουλος ὁ Κεραμεύς, ἐγράφη ὑπὸ ἀρίστου καλλιγράφου τῷ 1568 τοῦ ἱερομονάχου Ἱεροθέου, ὅστις ἀρχιμανδρίτης ὦν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐξορία καὶ θλίψις τοῦ πατριάρχου Μητροφάνους τοῦ Γ' διατρίβων ἐν χωρίῳ Ἅγιος Δημήτριος ἐπονομαζομένῳ ἐν τῷ Καταστένῳ, κειμένῳ ἀνὰ μέσον τοῦ τε Ἁγίου Φωκᾶ καὶ τῶν Ἀσωμάτων· ἐγράφη τῶν ἀναγκαίων ἐπιθεμένων. Ὁ Ἱεροθεὸς οὗτος εἶναι ὁ μετὰ ταῦτα ἱεράρχης Μονεμβασίας, ὅστις κατεδιώχθη πάλιν καὶ ἐπὶ τῆς 6' πατριαρχείας τοῦ Μητροφάνους. Μετ' αὐτὸν ὁ ἀναγνώστης περὶ αὐτοῦ τὰ ἐν τῷ Δ' τόμῳ σελ. 400 τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας γραφόμενα.

11. Ὑῖος τοῦ σουλτάνου Μουσταφᾶ τοῦ Γ', διετέλετο τὸν θεῖόν του κατὰ μάρτιον τοῦ 1789. Διήρκεσεν ἡ βασιλεία του μέχρι τοῦ 1808.

Ἀδελφείας χορηγηθείσης παρὰ τῆς κρατικῆς βασιλείας (ἥς τὸ κράτος εἶη δικαιοσύνη) εἰς ἀνέγερσιν τῆς κατὰ τὸν Κουρούτσεσμε πεπαλαιωμένης καὶ σεσαθρωμένης καὶ κατὰ μέρος ἐρείπειου γενομένης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου κατὰ τὸ πλῆθος ἔτος, μηνὶ ἰανουαρίῳ, κοινῇ γνώμῃ τῶν ὑψηλοτάτων καὶ εὐσεβεστάτων αὐθέντων, ἐκλαμπροτάτων τε καὶ περιδωλίων παγχαδέδων καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων, διωρίσθησαν ἐπιστάται τῆς ἀνεγέρσεως διὰ πατριαρχικοῦ ἀποδεικτικοῦ γράμματος πατριαρχεύοντος τοῦ παναγιωτάτου Γρηγορίου τοῦ ἀπὸ Σμύρνης εἰς τὸν οἰκουμενικὸν προδιδασθέντος θρόνον, οἱ εὐγενεστάτοι ἀρχοντες, ὃ τε ἄρχων Μέγας λογοθέτης¹² κύριος Σκαρλάτος Μαυροκορδάτος, καὶ ὁ ἄρχων Πάνος κύριος Κωνσταντῖνος Καρατζῆς.

Τοῦ δὲ πατριαρχικοῦ γράμματος τὸ ἔστιν ἀπαράλλακτόν ἐστι τόδε·

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ¹³ ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ἡ μετριότης ἡμῶν μετὰ καὶ γνώμης καὶ συνεννοήσεως τῶν ἐν τῇ ἐνορίᾳ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου κατὰ τὸν Κουρούτσεσμε κατοικούντων

12. Ὁ φίλος κ. Μ. Γεδεών δύναται νὰ καταγράψῃ εἰς τὴν σειρὰν τῶν Μ. λογοθετῶν, ὧν ἀτελὴ καὶ ἄμωρον, ὡς αὐτὸς λέγει, κατέλογον ἐδημοσίευσεν ἐν «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» τεύχει τῆς 21 ἰουλίου 1884, καὶ ἐν τέλει «τῶν χρονικῶν τοῦ Π. Ο. καὶ Ναοῦ» ἀξιολόγου πονήματός του τὸν ἄνω ἀναφερόμενον, ὃν εὗρισκω ἐν τῷ κώδικι τοῦ ἡμετέρου ναοῦ μέχρι τοῦ 1804. Ἐν σελ. 81 τοῦ ἐν λόγῳ κώδικος ἐδημοσιεύθη πατριαρχικὴ ἀπόδειξις τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου περὶ τῆς καὶ αὐτῆς ἀποκαταστάσεως ὡς ναζιρίδων τῶν δύο ναῶν, τοῦ τε ἁγίου Δημητρίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τοῦ ἄρχοντος Μεγάλου λογοθέτου Σκαρλάτου Μαυροκορδάτου κτλ. Δημοσιεύεται κατωτέρω τὸ ἔγγραφον πλῆρες ἐν σελ. 128 εὗρισκω σημειώσιν, καθ' ἣν ἀφείθησαν 100 γρόσια παρὰ τοῦ ἄρχοντος Κομίσου κυρίου Στεφάνου Μαυροκορδάτου· διὰ νὰ μνημονεύονται τὰ δύο ὀνόματα τῶν γονέων του, τοῦ τε μακαρίτου λογοθέτου Σκαρλάτου καὶ τῆς μακαρίτιδος συζύγου αὐτοῦ Δομνίτζης Ἀννης.

13. Ὁ ἀπὸ Σμύρνης ἐπίσκοπος τοῦ ἀεμνήστου Γερατίμου τοῦ ἀπὸ Δέρκων διάδοχος ἐξελέγη τῇ 1 μαΐου 1797. Ἐν Σμύρνῃ ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σῆμα καὶ ἐκρατήθη παρὰ τῶν τότε Σμύρνης Προκοπίῳ ὡς πρωτοσύγκελλος. Ὅτε τῷ 1785 ὁ Προκόπιος ἐπατριάρχευσεν, ἐξελέξατο διάδοχον αὐτοῦ τὸν Γρηγόριον. Ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ Γερατίμου (1794—19 ἀπριλίου 1797) ἐκλήθη συνοδικός, μετὰ δὲ τὴν παραίτησιν τοῦ Γερατίμου ἡς τὰ ἔγγραφα ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» (τόμ. Β', σελ. 277) ἀνέλαβε τοὺς οἰκασμοὺς τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου. Ἡ πατριαρχεῖα αὐτοῦ διήρκεσε κατὰ τὴν «Ἀληθειαν» ἀπὸ τοῦ μαΐου 1797 μέχρι 19 δεκεμβρίου 1798. Τὸ δεύτερον ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ Σεπτεμβρίου 2 (ἢ 18 ὁκτωβρίου ὡς φέρεται ἐν υποσημείωσι τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», τόμ. Δ', σελ. 423) μέχρι τῆς 10

ὑψηλοτάτων καὶ εὐσεβεστάτων αὐθέντων (sic) ἀποκαθίστησι καὶ διηρῆζει ναζιρίδες καὶ ἐφόρους πληρεξουσίου τοὺς δύο ἄρχοντας, τὸν τε εὐγενεστάτον ἄρχοντα Λογοθέτην κύρ Σκαρλάτον Μαυροκορδάτον, καὶ τὸν εὐγενεστάτον ἄρχοντα Πάνον κύριον Κωνσταντῖνον Καρατζῆν ἐπὶ τῷ διατεῆσαι καὶ διοικῆσαι τὰ τῆς μελετωμένης κατὰ θεῖαν εὐδοκίαν οἰκοδομῆς καὶ ἐκ βλῆθρων ἀνεγέρσεως τοῦ πανσέπτου ναοῦ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ μυροβλήτου καὶ θαυματουργοῦ, οὔτινες ἀνέλαβον μετὰ προθυμίας καὶ θείου ζήλου τὴν ἐπιστάσιν ταύτην, διὰ νὰ διατεθῶσι τὰ πρὸς δαπάνην τῆς οἰκοδομῆς ταύτης, παρ' ὧν εὗρωσι, διὰ λογαριασμὸν τῆς ἐκκλησίας, καὶ νὰ παρέχουσιν ὁμολογίαν χρεωστικὴν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν ὑπογραφῇ. ἥτις ἔξει τὸ κύρος ἐν παντὶ τόπῳ καὶ κριτηρίῳ, ὡς ἰδίον χρέος τῆς ἐκκλησίας· διὸ καὶ ἐγένετο τὸ παρὸν πατριαρχικὸν ἡμέτερον γράμμα καὶ ἐδόθη τῇ εὐγενείᾳ των εἰς ἀσφάλειαν.

Ἐν ἔτει, αψζή', ἰανουαρίου ιγ'.

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

Διορισθέντες ἅμα καὶ ναζήριδες τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας οἱ διαληφθέντες εὐγενεστάτοι ἄρχοντες δι' ἐτέρας πατριαρχικῆς ἀποδείξεως τῆς ἐκείνου παναγιότητος ἐν τῷ αὐτῷ καιρῷ, ὡς λέγεται ἐν τῷ ὑπὸ μελέτην κώδικι, ἐκδοθείσης, συνήγαγον φιλοπόνῳ σπουδῇ καὶ συντόνῳ ἐπιμελείᾳ, ὡς οἶόν τε ἐγένετο, τοὺς λογαριασμοὺς τῶν προεπιτροπευσάντων ἀπὸ τῆς 1 ἰουνίου τοῦ παρελθόντος, αψζ' (=1790) ἔτους μέχρι τέλους δεκεμβρίου τοῦ αψζή' ἔτους, ὅτε, λέγει ὁ κωδικογράφος, κατέγραψαν αὐτοὺς ἐν τῷ εἰρημένῳ τῆς ἐκκλησίας κώδικι. Εἴτα ἐλέω βεῖω καὶ διὰ βοηθείας τοῦ ἁγίου εἰς πέρας ἐλθούσης τῆς τοῦ ναοῦ ἀνεγέρσεως, καταστρώσαντες ἀκριβῶς καὶ ὅλον τὸν λογαριασμὸν τῆς οἰκοδομῆς, ὃν συνοψίζομεν παρακατιόντες, συγκατέγραψαν καὶ ὅλην τὴν ληψοδοσίαν τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας τὴν ἐπὶ τοῦ ναζαρετίου αὐτῶν γενομένην ἥτοι ἀπὸ τοῦ ἰανουαρίου τοῦ αψζή' ἔτους μέχρι τέλους τοῦ αὐτοῦ ἔτους (ὅτε, φέρεται ἐν τῷ κώδικι, χρεῖα ἐγένετο σταλῆναι τὸν ἄρχοντα Πάνον Καρατζῆν εἰς Πελοπόννησον ἐπὶ βασιλικῇ ὑπουργήματι) ὑπογεγραμμένα πάντα παρὰ τε τῶν πανιερωτάτων ἁγίων ἀρχιερέων καὶ τῆς εὐγενείας των καὶ ἄλλων εὐγενεστάτων ἀρχόντων, τῶν συμπαρευρεθέντων ἐν τῇ θεωρήσει τοῦ λογαριασμοῦ

8 ὁρίου 1808. Τὸ ὑπόμνημα τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ Β' τόμῳ σελ. 280 τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», ὅπερ μετὰ τὸν ὁ πλείω βουλόμενος. Τὸ τρίτον ἐπατριάρχευσεν τῇ 19 ἰανουαρίου 1819—10 ἀπριλίου 1821 διαδεχάμενος αὐτὸν Εὐγενίου τοῦ Πισιδεῆς.

τούτου και επιβεβαιωμένα παρὰ τῆς αὐτοῦ σεβασμιωτάτης παναγιότητος, ὡς φαίνεται ἐν τῷ κώδικι.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τῆς ἐκδοθείσης πατριαρχικῆς ἀποδείξεως περὶ τοῦ ναῦαρετίου τῶν μνημονευθέντων εὐγενεστάτων ἀρχόντων ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέω Θεοῦ

Εὐγενέστατοι ἄρχοντες καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῆς ἐνορίας τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ μυροβλήτου κατὰ τὸν Κουρούτσεσμε, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ καὶ εὐλογία καὶ συγχώρησις· ἐπειδὴ ἐθεωρήθη ὁ λογαριασμὸς τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, δι' ἡμετέρας πατριαρχικῆς ἀποδείξεως μέχρι τῆς σήμερον κατὰ κοινὴν ἐκλογὴν ἐδιορίσθησαν παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος ναῦαριδες καὶ ἐπιστάται οἱ εὐγενέστατοι ἄρχοντες ὅ τε ἄρχων λογοθέτης Σκαρλάτος Μαυροκορδάτος καὶ ὁ ἄρχων Πάνος κύριος Κωνσταντῖνος Καραδῆς· ἐπιτροποὶ δὲ ὁ ἄρχων πορτάρης Κωνσταντῖνος Φωτεινός, καὶ ὁ λογιώτατος γραμματεὺς Ρίξος διὰ τὰ νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὴν διακονίαν τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας ταύτης. Ὅθεν προτρέπομεν πάντας ὑμᾶς πατρικῶς, ὅπως γνωρίζοντες τοὺς εἰρημένους κατὰ κοινὴν ἐκλογὴν διορισθέντας, παρὰ τῆς ἐν χερσὶν αὐτῶν προθύμιας καὶ εὐπειθῶς τὰ συνήθη τῆς ἐκκλησίας ἐλέη καὶ δικαιώματα διὰ τὰ νὰ ἐπαρκῶσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκκλησίας· οὕτω ποιήσατε, ἵνα ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Θεοῦ καὶ ἡ εὐχὴ καὶ εὐλογία τῆς ἡμῶν μετριότητος εἴη πᾶσιν ὑμῖν.

, αψήη ' , ἱανουαρίου ιγ' .

Ἄ Ο Κωνσταντινουπόλεως εὐχέτης ὑμῶν.

Τὰ ἔξοδα καὶ τὰ ἔσοδα τῆς ἐκκλησίας, ἀπὸ τοῦ 1790 μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς ἀνεγέρσεως ἔχουσιν ἐν στενῇ περιλήψει ὧδε·

Ἀπὸ τῆς α' ἰουνίου 1790 μέχρι Σεπτεμβρίου τοῦ 1791, ἥτοι ἐν διαστήματι πεντεκαίδεκα μηνῶν, ἐπιτροπεύοντος τοῦ κυρίδ' Ἡλίου Χαδζή Ἡλίας εἰσεπράχθησαν γρόσ. 2103 καὶ 87 ἄσπρα. Ἐν τῷ πᾶσι τούτων ἐμπεριέχονται γρόσια 50, ἐτήσιον διὰ φρονον 500 γροσίων ὀφειλόμενων ὑπὸ τοῦ ἁγίου Φιλαδελφείας ἀπὸ κθ' ἰουλίου 1789 — τῆς αὐτῆς ἡμερομηνίας τοῦ 1790, δοθέντα δὲ διὰ τοῦ Λογοθέτου¹⁴ Κω-

14. Ἰβὺ καὶ ἕτερος Λογοθέτης Κωστάκης (ὁ Ἰεράκης;) ἀναφερόμενος ἐν τῷ κώδικι κατὰ τὸ 1790 καὶ 1791 ἔτος.

στάκη καὶ τῶν 40 γρ. διαφόρου ἐτησίου τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν ἀπὸ 15 Φεβρουαρίου τοῦ 1790 — τοῦ αὐτοῦ 1791 δοθέντα διὰ τοῦ ἁγίου Δέρκων¹⁵ καὶ 260 ληφθέντων ἐκ τῶν τῇ ἐκκλησίᾳ χρεωστούμενων 500 τοῦ ἁγίου Βάρνης.

Τὸ δὲ μαστράρι γρ. 1884 καὶ 33 ἄσπρα.

Εἴτα ἐπιτροπεύει Νικολάκης ὁ ράπτης ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1791 μέχρι 1 Μαρτίου τοῦ 1795 ἐν διαστήματι τριῶν ἐτῶν καὶ ἑξ μηνῶν. Ἔσοδα γρόσ. 6656 καὶ 87 ἄσπρα, οἷς χορηγοῦσιν οἱ ὀφείλοντες ἅγιοι Πατρῶν καὶ Φιλαδελφείας διὰ τῶν αὐτῶν προσώπων.

Ἐξοδα τὰ ἴσα.

Ἐνταῦθα ἐπιτραπήτω μοι νὰ ἀναφέρω ἐν παρόδῳ ὅτι δι' ἀγορὰν κηρίων ὀκτῶν. 392 καὶ ὄραμ. 350 ἐδόθησαν γρόσ. 1164· εἰς ἀγορὰν 756 ὀκ. ἐλαίου ἐπληρώθησαν 389 γρ. καὶ 33 ἄσπρα· ὅτι ὁ ψάλτης Γρηγόριος τοῦνομα διὰ μηνῶν 42 ὑπηρεσίαν ἐπληρώθη γρ. 630 ἥτοι κατὰ μῆνα γρ. 15, ὁ δὲ κράχτης εἶχε μηνιαῖον 5 γροσίων καὶ τὰ τοιοῦτα.

Κατόπιν τοῦ Νικολάκη ἐπιτροπεύει ὁ ἄρχων πορτάρης Ἡλίας ἀπὸ τῆς 22 Φεβρουαρίου 1795 μέχρι 1 Ἰανουαρίου 1798. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν τριάκοντα τεσσάρων τούτων μηνῶν καὶ ὀκτῶ ἡμερῶν εἰσεπράχθησαν 7237 καὶ 93 ἄσπρα, οἷς συνεβάλλοντο οἱ ἐξῆς·

Ὁ ἅγιος Προύσης ¹⁶ ἐπὶ δύο ἔτη ἀνά 30	γρ.	60
Ὁ ἅγιος Μελενίου ¹⁷	»	40
Ὁ ἅγιος Παλαιῶν Πατρῶν (Γρηγόριος)	»	40
Ὁ ἅγιος Φιλαδελφείας	»	50
Διὰ πώλησιν μνημείου πρὸς ταφὴν τοῦ ἁγίου Καισαρείας ¹⁸	»	150

15. Οὗτος ἀναμφιδόλος εἶναι ὁ Ἀνανίας, καὶ οὐχὶ ὁ τοῦτον τὸν μάρτυρα τοῦ 1791 διαδεχόμενος Γεράσιμος, ὁ μετέπειτα πατριάρχης.

16. Οὗτος ἐστὶν ὁ Ἀνθιμος, αὐτὸς ὁ ὑπογράφων ἐν τῇ συνοδικῇ πράξει περὶ ἀναγνώσεως πατριάρχου Γερασίου τοῦ ἀπὸ Δέρκων.

17. Ὁ Λεόντιος ὁ καὶ συνοψήφιος τεθείς τῷ πατριάρχῃ Γερασίμῳ κατὰ τὸ 1794, ὁ μετέπειτα Καισαρείας κατὰ ἰούλιον τοῦ 1796 ἀναδειχθείς.

18. Ὁ Γρηγόριος καὶ αὐτὸς συνοψήφιος τοῖς συνοδικαῖς ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ ἀπὸ Μαρωνείας Νεοφύτου τοῦ Συμωναίου καὶ ἐν τῇ τοῦ διαδεχόμενου τὸν Νεόφυτον Γερασίου τοῦ ἀπὸ Δέρκων.

Ἄπο τὸ περιερχόμενον κουτίον εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου	»	146 καὶ 60
Ἄπο κουτίον περιερχόμενον εἰς τὴν κούρ- την τοῦ αὐθέντου Μουρούζη	»	104
Ἄπο χειροτονιῶν ¹⁹ Λημνου καὶ ἐπισκό- που Φαναρίου	γρ.	21

Τὰ δὲ ἔξοδα ἀνέρχονται εἰς 4436 καὶ 96.

Ἐκ τοῦ περισσεύματος δ' ἐδόθησαν τῷ ἄρχοντι μεγάλῳ Λογο-
θέτῃ Σκαρλάτῳ Μαυροκορδάτῳ 1007 γρ.

Εἶτα γενομένης γενικῆς καταστροφῆς τοῦ λογαριασμοῦ καὶ
συναψθέντων τῶν εἰς νάκτι καὶ μπακιέδες σωζομένων ἄτ-
πων τῆς Ἐκκλησίας, ἀνερχομένων εἰς 6868 καὶ 78 ἄτπρα καὶ δο-
θέντων ὑπὸ τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος ποστελνίκου κύρ Γεωργίου
Σλουδζάρογλου γροτίων 500 διὰ λογαριασμὸν τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν,
ἔμειναν 6368 καὶ 78 ἄτπρα, ἅτινα ἀξεκαθαρίσθησαν ὅλα τὰ εἰς
νάκτι καὶ πακιγιέδες ἄσπρα, τῆς Ἐκκλησίας, ὡς φέρεται ἐν
τῷ κώδικι²⁰ καθ' ὃν καιρὸν ἐθεωρήθη ὁ λογαριασμὸς τῆς ἐκκλησίας
παρὰ τῶν ναζιρίδων Πανιερωτάτων δύο ἀρχιερέων τοῦ τε ἁγίου Ἐφέ-
σου κύρ Σαμουήλ καὶ τοῦ ἁγίου Νικομηδείας κύρ Ἀθανασίου καὶ τοῦ
ἄρχοντος εὐγενεστάτου μεγάλου λογοθέτου Σκαρλάτου Μαυροκορδάτου
καὶ τοῦ ἄρχοντος Πάνου κύρ Κωνσταντίνου Καραδῶζα καὶ ἐτέρων ἀρ-
χόντων ἐν ἔτει χψζή, ἰανουαρίου κγ', καθ' ἣν καὶ ἡ ἀνακρίσις αὐτῆς
ἀπεφασίσθη».

Ἄπο Ἰανουαρίου μέχρι τῆς 23ης 1798 εἰσεπράχθησαν 124
γρόσι., ἔδωκαν ἦσαν δὲ 101 ἥτοι ἔμεινε περίσσευμα 23 γρόσια μόνον.

19. Ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ χωρίου ἡμῶν πολλὰ χειροτονίαι καὶ προβιβασμοὶ
καὶ μεταθέσεις ἀρχιερέων ἐγένοντο, περὶ ὧν κατωτέρω ἰδίᾳ γενήσεται λόγος.

20. Ὁ μετὰ χεῖρας κώδις εἰς σχῆμα μέγα καταγράφει ἐν μεγίστῃ λεπτομερείᾳ τὰ
τε ἔξοδα καὶ τὰ ἔσοδα τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ 1798 — 1816 καὶ τὰς ἐπὶ τούτῳ τοῖς κατὰ
καιρὸν ἐπιτροπικοῖς ἐκδοδομέναις πατριαρχικαῖς ἀποδείξεις, ἔχει δὲ καὶ τὰς ὑπογραφάς, ὡς
σύνθηες, τῶν κατὰ καιρὸν ναζιρίδων λαϊκῶν, ὡς καὶ τῶν ἐκλεγομένων πανιερωτάτων
διὰ τὴν ἐξέλεξιν τῶν λογαριασμῶν, καὶ αὐτῶν τῶν πατριαρχῶν κυρούντων τούτους.
Ὁ γράψας τὸν κώδικα ἀριθμεῖ μόνον σελίδας 30, ἡμεῖς ἡριθμολογήσαμεν ἰδίᾳ γρα-
φῇ γεγραμμένης σελίδας 163.

Διὰ τὴν ἀποφασισθεῖσαν ἤδη αὐτοκρατορικῇ ἐπινεύσει ἀνέγερσιν
τῆς Ἐκκλησίας συνήχθησαν ἀπὸ χρεωστούντων τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς
γράφεται ἐν τῷ κώδικι, ἀπὸ βοηθείας τινῶν καὶ εἰσδοδήματος ἀπὸ
κγ' ἰανουαρίου μέχρι Σεπτεμβρίου πρώτης τοῦ 1798 γρόσια δεκαε-
πτὰ χιλιάδες καὶ ἑννεακόσια πρὸς εἴκοσιν.

Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο φέρονται συνεισενεγκόντες ἐκτὸς ἄλλων, ὡς
βοήθειαν

ὁ ἄρχων Πάνος Ἀλέξανδρος Χανδζερῆς	γρ.	1000
ἡ εὐγενεστάτη Σπαθαρέσσα Ἑλένη Γρίκα σὺν ἱεροῖς ἀμφοῖς »		500
ὁ μακαριώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων	»	250
ὁ ἄρχων μέγας λογοθέτης Σκαρλάτος Μαυροκορδάτος	»	1825
ὁ προεστὼς Γρηγόριος δι' ἐμβατοίκιον	»	1000
καὶ οἱ καπουκεχαγιάδες τῆς Βλαχίας καὶ Πογδανίας ἀνά 250 καὶ 150 γρόσια		400
Προσέτι δὲ ἐν τῷ τέλει τῶν εἰσπράξεων εἰσδοδημάτων ἀ- παντῶ γεγραμμένα αὐτολεξεῖ τάδε « Ἐλεος τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ θεοσεβεστάτου αὐθέντου κυρίου κυρίου Ἀλεξάνδρου βοε- βόδα Καλλιμάχη »		» 1000
ἀφιέρωσις ἐκλαμπροτάτης κύρ Δόμνης Ζωῆς Μουρούζη »		» 350
καὶ παρὰ τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου κυρίου Γρηγορίου Παλασάκη ²¹ διὰ τὸ εἰς τὸ πρόσωπον στα- σίδιον		» 1000

Τῶν δ' ἐπακολουθησάντων ἐξόδων διὰ τὴν οἰκοδομὴν ἐπὶ τῆς
ἐπιστάσις τῶν δύο μνήμης ἀγαθῆς εὐγενεστάτων ἀρχόντων εὐρίσκω
ἀκριβεστάτην καὶ λεπτομερῆ καταγραφὴν κατέχουσιν 15 σελίδας
τοῦ ὑπ' ὄψει μου κώδικος. Πλεῖστα παραλείπων καὶ πολλὰ περικό-
πτων τοσοῦτον μόνον λέγω ὅτι ἡ οἰκοδομὴ ἐστοίχισεν ὀγδοήκοντα
ὀκτὼ χιλιάδας καὶ ὀκτακόσια δέκα τρία γρόσια. Ἐκ τοῦ ποσοῦ
τούτου αἱ μὲν 17,920 ἤδη, ὡς ἔφθην εἰπόντες, ἐλήφθησαν εἴτε
ὡς βοήθεια, εἴτε ὡς εἰσδόδημα, αἱ δὲ 66,750 προέρχονται ἐκ θα-
νεύων, ἅτινα εὐχερῶς παρεχώρησαν οἱ τότε τὰς τύχας τοῦ Γένους
καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἰθύνοντες ἄρχοντες, αὐθένται, βαθμιούχοι αὐτῶν,
σεβασμιώτατοι ἱεράρχαι, ὡς ὁ Νικαίας, Νικομηδείας, Λαρίσης,

21. Ἰδοὺ ἕτερος Μ. Λογοθέτης.

πολλοὶ ἕτεροι φανέντες τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν ἐπιρροῆς χρήσιμοι, ὡς ὁ ἅγιος Δημητριάδης, ὁ Προύσης, Ἡρακλείας, Ἐφέσου, ἀλλὰ τὰτα πάντα τὰ δάνεια ἐπὶ τόκῳ 40 τοῖς 500, ἤτοι τεσσαράκοντα γρόσια κατὰ πούγγιον. Ἀτόκως ἐδάνεισεν ὁ ἅγιος Θεσσαλονίκης κύρ Γεράσιμος γρόσια 1000, ἐπίσης δὲ ὁ ἅγιος Βιδύνης Γρηγόριος 2000, ἀλλὰ πρὸς τόκον 50 ἐπὶ τοῦ πούγγιου καθόσον αὐθαίρετῳ προαιρέσει ἀριέρωσε τὸ ποσὸν τοῦτο μετὰ τὴν εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς ἀποδημίαν του τῇ ἐκκλησίᾳ ἕνεκα αἰωνίου μνημοσύνου. Μέγας δανειστής ἐπίσης ἀναγράφεται καὶ ὁ πρῶν πατριάρχης Γεράσιμος ὡς προσενεγκὼν 2000 γρόσια ἐπὶ τόκῳ σὺν ἱεροῖς ἀμφοῖς καὶ σκεύεσι πολυτίμοις ἤδη πωληθεῖσι προπέρυσι ὑπὸ ἁμαθῶν καὶ ἀγραμμάτων ἐν ἀγνοίᾳ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ὁ Ἀλέκος υἱὸς τοῦ Φωτίου²² διδασκάλου διὰ τοῦ παναγιωτάτου προσενεγκὼν ἑτέρα χίλια ἐπίσης ἐντόκως.

22. Φώτιος ἀναμνηστικὸς ὁ Κύπριος, Λογοθέτης τοῦ Γενικοῦ, μαθητὴς τοῦ Κριτίου καὶ ἀρχιερατικῶς τοῦ πατριαρχείου. Οὗτός ἐστιν ὁ πατὴρ τοῦ προαποβιώσαντος ἄρχοντος Μ. Ποστέλνικου κυρίου Ἀλεξάνδρου τοῦ Φωτιᾶδου καὶ πάππος τῶν ἐξοχωτῶν κ. κ. Ι. Φωτιᾶδου παστᾶ, πρῶν Γ. διοικητοῦ Κρήτης καὶ τοῦ Κωνσταντίνου βέη Φωτιᾶδου, πρῶν τῆς Σάμου ἡγεμόνος. Ὁ κ. Μ. Γεδεὼν ἐν τοῖς *Χρονικοῖς* τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας (σελ. 178) ἀναφέρει περὶ Φωτίου ὡς διδάξαντος κατὰ Κωνσταντίνον ἐν ἱκανῇ ἔτῃ, ὅτι δ' αὐτὸς εὕρισκε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀναφερόμενον καὶ ἐν τοῖς κώδιξ τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, ἐν τῷ ἰσολογισμῷ ἐτῶν τῶν 1793—1795, οὐδαμῶς δ' ἄλλαχθαι. Ὁ Μακρίτης Σέργιος, οὗ τὸν βίον ὁ ἀναγνώστης δύναται ν' ἀναγνῶν ἐν τοῖς προλεγομένοις τοῦ Γ' τόμου τῆς Μεσαιωνικῆς βιβλιοθήκης τοῦ Σάβα, καλεῖ τὸν Φώτιον «ὡς ἀργυρικώτερον πως διδάσκοντα» καὶ τὸν πατριάρχην Γεράσιμον ὅτι διὰ τὸν αὐτοῦ Φώτιον ὅλην τὴν τῆς σχολῆς καλῶς ἔχουσιν κατάστασιν ἀνέτρεψε. Σημειοῦσθαι μοι ὅτι ὁ πατριάρχης Γεράσιμος προέστη καὶ τῆς Μεγάλης Σχολῆς, τῆς Βιδύνης, τῆς Νικομηδείας καὶ Δέρκων καὶ ὅτι εἶναι εἰς καὶ ἐκ τῶν πρωτίστων τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς παρελθούσης ἐκκτονταετηρίδος μοχθησάντων ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῆς παιδείας, ἐν ᾧ καὶ ἀπέλυσε πλεῖστα σιγίλλωδῃ γράμματα πρὸς ὑποστήριξιν καὶ σύστασιν σχολείων. Περὶ τῆς συστάσεως καὶ ὑποστηρίξεως σχολείων δύναται ὁ φιλόστοργος ν' ἀναδράμῃ εἰς τὸ Σχέδιον τοῦ κ. Μ. Παρηνίκα, καὶ εἰς τοῦ κ. Μ. Γεδεὼν τὰ «Χρονικά» τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας, ἐν οἷς ἱκανῶς δημοσιεύονται· τούτοις ἐπιπροστίθῃ καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ τῆδε γράφοντος δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ «Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας (τομ. Β'. Τεύχ. Πέμπτον)» περὶ τῶν ἐν Ἀίνῳ σχολείων πληρεστάτην σειρὰν ἐγγράφων...

Ἄξιον σημειώσεως νομίζω ἀναγράφαι ἐνταῦθα ἐκ τοῦ κώδικος καὶ τὰ εἰς ἀτθεστον ἔξοδα τῆς ἐκκλησίας, διότι ἐκ τούτων πληροφοροῦμεθα ὅτι ἀτθεστοποιεῖα ὑπῆρχον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὰ καὶ νῦν εἰς διατηρούμενα ἐν Τσεγγέλικοι, ἐν Σουλτανί, Τσιμπουκλί τῆς Ἀσιατικῆς τοῦ Βοσπόρου παραλίαις. Ταῦτα ἀνῆλθον εἰς 8211 γρόσια καὶ 9 ἄσπρα δοθέντα ἀπέναντι 5803 κανταρίων ἀσθέστου.

Ἀπαντα τὰ κονδύλια τὰ ἐν ταῖς στήλαις τοῦ δοῦναι καὶ λαβεῖν κυροῦνται τῇ ὑπογραφῇ τοῦ τότε πατριάρχου Γρηγορίου βεβαιουόντος, καὶ ταῖς ὑπογραφαῖς τοῦ Κυζίκου Ἰωακείμ²³, τοῦ Νικομηδείας Ἀθανασίου, τοῦ Σκαρλάτου Μαυροκορδάτου, τοῦ Ἀλεξάνδρου Χανδζερῆ καὶ Κωνσταντίνου Καραδῆ.

Μετὰ τὴν θεώρησιν καὶ τὴν κύρωσιν τῶν λογαριασμῶν ἀπὸ τῆς πρώτης Σεπτεμβρίου 1798 διωρίσθησαν ναζίριδες, ὅτε ἄρχων Πάνος Ἀλέξανδρος Χανδζερῆς, ὅτε ἄρχων μέγας Λογοθέτης Σκαρλάτος Μαυροκορδάτος καὶ ὁ ἄρχων ποστέλνικος Δημήτριος Σχινᾶς, οἱ δὲ τούτων λογαριασμοὶ μέχρι τέλους δεκεμβρίου 1799 ἤτοι δεκαεὶς μηνῶν κυροῦνται κατὰ μάρτιον τοῦ 1800 ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου, τοῦ Κυζίκου Ἰωακείμ, τοῦ Λαρίτσης Διονυσίου (τοῦ Καλλιάρχου) καὶ τῶν εἰρημένων ναζίριδων. Ἐπὶ τοῦ ναζαρετίου τῶν ἀνωτέρω ἀρχόντων τὰ τῆς ἐκκλησίας δάνεια ὑπεβιβάσθησαν, οἱ πλείους ἐδωρήσαντο τοὺς τόκους, τὸ δὲ οὐκ εὐκαταπρόλητον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ποσὸν τῶν 3694 γρ. συνήχθη ἀπὸ τοῦ τελεσθέντος ἀρχιερατικοῦ σαρανταλειτούργου πρὸς βοήθειαν τῆς ἐκκλησίας διὰ τοῦ πανιερωτάτου Νικομηδείας Ἀθανασίου, ἀγίου Βιδύνης κύρ Γρηγορίου, ἀγίου Νεοκαισαρείας κύρ Ἡσαίου, ἀγίου πρῶν Βοδενῶν Μελετίου, διὰ τοῦ ἀγίου Θεοδωρουπόλεως.

Ἐτι σημειοῦσθαι μοι ὅτι ὁ αἰδίδιμος πατριάρχης Γρηγόριος κατὰ τὸ 1798 ἐξέδοτο συνοδικὸν γράμμα, δι' οὗ συνοδικῶς χαρίζεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἀγίου Δημητρίου τὸ ἐτήσιον Βλαχίας 250 γρ. καὶ Πογδανίας 150 γρόσια συμποσούμενα εἰς γρ. 400, ἅπερ ἐδίδοντο

23. Οὗτός ἐστιν ὁ ἀπὸ Ἀρχιλάου, ἑφορος τῆς Μ. Σχολῆς μετὰ τοῦ Νικομηδείας Ἀθανασίου. Ἰδε Μ. Γεδεὼν «Χρονικά τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας», σελ. 175, καὶ κατωτέρω ἐν ταῖς χειροτονίαις τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ ἡμετέρου χωρίου. Οὗτος τῷ 1810 ἀποθανὼν ἀφῆκε τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ γρόσια 100 ὅπως μνημονεύεται τὸ ὄνομα του ἐν ταῖς δύο ἐκκλησίαις.

εἰς τὸ πατριαρχεῖον διὰ τὰς λαμπάδας ἐπιταφίου, « εἰς δὲ τὸ ἐξῆς νὰ καρπῶται αὐτὴ τὸ εἰσόδημα τοῦτο ». Διὰ τοῦ αὐτοῦ γράμματος συνοδικῶς χαρίζεται τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ ἐμβατοίκιον, « ὅπου οἱ προσετώτες δίδουσιν εἰς τὸ κοινὸν διὰ τὰ μερίδια, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ τὸ λαμβάνῃ τὸ παγκάριον τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἕνεκα ἀνακουρισθῆναι ἀπὸ τοῦ βαρυτάτου αὐτῆς χρέους ».

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἕτερον πατριαρχικὸν γράμμα ἐκδίδεται, δι' οὗ ἀποφασίζεται ἡ πώλησις τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ γυναικείων στασιδίων μὲ ἰδιόχειρον σημείωσιν τοῦ παναγιωτάτου.

Ἐν γένει πάντες οἱ τὰ μέγα φέροντες ἡγεμόνες καὶ λοιποὶ ἄρχοντες συνεισήνεγκον τοσαῦτα ἕκαστος, οὐχὶ μόνον ὑπὲρ τῆς οἰκοδομῆς, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς διακοσμήσεως καὶ εὐπρεπειᾶς τοῦ ναοῦ πλούσια ἐλέη καὶ ἀριερώσαντο πολλὰ πολύτιμα ἱερὰ σκεύη καὶ ἱερατικά ἄμφια βαρύτιμα οὕτως ὥστε εὐρίσκω, ὅτι κατὰ τὰ τέλη τῆς ἀνακαινίσεως καὶ τὴν ἐγκαίνισιν (περὶ ἧς ἐν τινὶ μόνον σειρᾷ εὗρον ὡς γενομένης τῇ 13 μαρτίου τοῦ 1798), εἰς ἀσημικὰ μόνον ὁ ἅγιος Δημήτριος εἶχε 18 ὀκάδας καὶ 328 δράμια, ἐξαιρέσει τῶν ἀσημένιων εἰκόνων καὶ τῶν στεφάνων καὶ χειρῶν τῶν ὄντων ἐπ' αὐτῶν. Ὡστε βλέπομεν καὶ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν εἰσφέρεισαν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, τὸ 1810 19 κανδήλας καὶ πολυέλιον.

Ἐπειδὴ δὲ ἕνεκα τῆς ἀγορᾶς τοῦ παρεκκλησίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, περὶ ἧς παρακατιόντες λόγον ποιούμεθα, ὑπεβλήθη εἰς χρέη, βλέπομεν αὖθις τοὺς ἀρχιερεῖς τοὺς τε νεωστὶ χειροτονουμένους καὶ τοὺς πάλαι ἀποστέλλοντας βοηθείας χρημάτων, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὰ 1810 καὶ 1811, ὡς τὸν Ἀμυσεῖας Νεόφυτον, τὸν Νικαίας Ἰωαννίκιον, τὸν Λαρίσσης Πολύκαρπον, τὸν Κυζίκου Κωνστάντιον, τὸν Βεροίας Ζαχαρίαν, τὸν Ἀδριανουπόλεως Κύριλλον, ἅπαντας νεοχειροτονήτους, κτλ. περὶ ὧν παρακατιόντες τὸν λόγον ποιησόμεθα.

Δι' ἑτέρας ἀποδείξεως πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐκδοθείσης κατὰ τὸν μάρτιον τοῦ 1800 προτρέπονται καὶ παρακαλοῦνται θερμῶς ὅπως ἐξακολουθήσωσιν οἱ ἄνω εἰρημένοι ἄρχοντες τὴν ἐπιστάσιαν καὶ τὸ νὰ ζαρῆτιον, « ἐπειδὴ ἐφάνη ἐκ πολλῶν ὁ ἔνθεος ζῆλος καὶ ἡ θερμὴ προστασία αὐτῶν καὶ ἡ πιστὴ ἐκδούλευσις διὰ τῆς ἐπιστασίας τῆς αὐτῶν εὐγενείας », διορισθέντων ἐπιτρόπων « τοῦ ἄρχοντος σεργιάρη Δημητράκη, τοῦ λογιωτάτου Ρίζου γραμματικοῦ τοῦ Χαδζή Γεωργίου, τοῦ κύρ Θεοδωρῆ ἐπὶ τῷ παρευρίσκεσθαι εἰς

τὴν διακονίαν τῶν ὑποθέσεων καὶ ληψοδοσιῶν τοῦ παγκαρίου, συνάγειν καὶ παραλαμβάνειν τὰ ἀνήκοντα τῷ παγκαρίῳ τούτῳ εἰσοδήματα κύρια καὶ τυχερὰ κ. λ. »

Οἱ λογαριασμοὶ τοῦ 1800 ἐξηλέγχθησαν καὶ ἐκυρώθησαν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Νικομηδείας κύρ Ἀθανασίου, τοῦ Θεσσαλονίκης Γερασίμου τοῦ Προύτης καὶ Μουδανίων κύρ Ἀνθίμου, τοῦ Λαρίσσης ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος κύρ Διονυσίου. Τοῦ δὲ 1801, 1802 καὶ 1803 ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἐφέσου κύρ Σαμουήλ, τοῦ Νικομηδείας Ἀθανασίου, καὶ τοῦ Προύτης Μουδανίων καὶ Τριγλίας Ἀνθίμου.

Ἐπὶ δὲ τῇ θεωρήσει τῶν λογαριασμῶν τοῦ 1803 ὁ τότε πατριαρχεὺν Καλλίνικος ὁ ἀπὸ Νικαίας ἐξέδοτο τὴν δε τὴν πατριαρχικὴν ἀπόδειξιν περὶ τῶν ἀποκατασταθέντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ αὖθις ναζιρίδων εὐγενεστάτων ἀρχόντων πρώην μεγάλου λογοθέτου Σκαρλάτου Μαυροκορδάτου, πρώην μεγάλου πάνου Ἀλεξάνδρου Χανδζερῆ, καὶ πρώην μεγάλου χατμάνου Δημητρίου Σχινᾶ.

ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΣ ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος... « Εὐγενέστατοι ἄρχοντες, καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῆς κατὰ τὸν Κουρούτσεμε ἐκκλησίας καὶ ἐνορίας τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου, τέκνα ἐν κω ἀγαπητᾷ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῖν δ' εὐχὴ εὐλογία καὶ συγχώρησις. Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν ἡμετέραν πατριαρχικὴν ἀπόδειξιν θεωρηθέντος ἀκριβῶς τοῦ λογαριασμοῦ τῆς ληψοδοσίας τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ἀπὸ α' ἰανουαρίου τοῦ παρελθόντος αὐθ' ἔτος μέχρι τέλους δεκεμβρίου τοῦ παρῶντος χρόνου, ἦτοι δύο ὁλοκλήρων χρόνων, καὶ λεπτομερῶς ἐξακριβωθέντος, ἐφάνη καὶ ἦδη ἐναργῶς ὁ ἔνθεος ζῆλος τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων ναζιρίδων, καὶ ἡ πιστὴ ἐκδούλευσις τῶν ὑπ' αὐτοῖς διορισμένων ἐπιτρόπων, καὶ ἡ γενομένη τῇ ἱερᾷ ταύτῃ ἐκκλησίᾳ ἐν τῷ διαστήματι τῶν εἰρημένων δύο χρόνων ἰκανὴ ὠφέλεια διὰ τῆς ἀόκνου ἐπιστασίας τῆς αὐτῶν εὐγενείας καὶ τῆς συνδρομῆς καὶ βοηθείας τῶν φιλοθέων καὶ φιλελεημόνων ἀνδρῶν, κατὰ χρέος ἐπαινέσαντες τὴν θεάρεστον αὐτῶν προθυμίαν καὶ τὴν περὶ τὰ θεῖα εὐλάβειαν ἀσπασάμενοι ηὐξάμεθα αὐτοῖς ἀπὸ ψυχῆς καὶ ἐδεήθημεν Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῆς πολυχρονίου ζωῆς, ἀμεταπτώτου εὐτυχίας καὶ ψυχικῆς σωτηρίας αὐτῶν τε καὶ τῶν βοηθησάντων τῇ ἱερᾷ ταύτῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐπιδειξαμένων πραγματικῶς τὸν χριστιανικὸν ζῆλον καὶ τὴν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν εἰς ἀνακουφισμὸν τῆς ἱερᾶς ταύτης ἐκκλησίας, καὶ ἀρίστην διοίκησιν καὶ οἰκονομίαν τῶν χρῶν αὐτῆς, καθάπερ ἀκριβῶς καὶ σαφῶς δεικνυσιν ἡ ἐν τῷ κώδικι τῆς αὐτῆς

ἐκκλησίας γενομένη, ὡς ἔθος, καταγραφὴ τῆς εἰρημένης ληψοδοσίας, ἐπιτελεσθεῖσας καὶ ἐπιβεβαιωμένη οὖσα παρ' ἡμῶν, ἐξ ἧς ἀρίστης οἰκονομίας καὶ ἡ ἐκκλησία ἐκκαλωπίσθη καὶ οἶκος πρόσφορος εἰς κατοικίαν τῶν ἱερῶν προσαπεκτινῆθη, καὶ ἡ ἐν τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς κειμένη ἐκκλησία τοῦ τιμίου Προδρόμου ἴδιον αὐτῆς κτήμα ἀπεδείχθη ἀναφαίρετον καὶ ἀναπόσπαστον εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Διὸ κατὰ κοινὴν γνώμην καὶ ἐκλογὴν διωρίσθησαν καὶ αὖθις παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος ναζιρίδες καὶ ἐπιστάται οἱ εὐγενέστατοι ἄρχοντες ὃ τε ἄρχων λογοθέτης κύριος Σκαρλάτος Μαυροκορδάτος, ὃ τε ἄρχων Πάνος κύριος Ἀλέξανδρος Χαντζερῆς καὶ ὁ ἄρχων χάτζανος κύριος Δημήτριος Σχινᾶς, ἡμέτεροι κατὰ πνεῦμα υἱοὶ ἀγαπῆτοί καὶ περιπόθητοι ἐπὶ τὸ ἐπιστατεῖν ἐν πάσι ταῖς τῶν δύο ἐκκλησιῶν χρεαίαι καὶ ὑποθέσεις, ἐπίτροποι δὲ ὁ ἄρχων παχάρνικος Ρίζος, ὁ ἄρχων σεράρχης Δημητράκης, ὁ χατζῆ Γιωδάννης, ὁ Νικολῆς ράπτης καὶ ὁ Καμαρηνὸς ἐπὶ τῷ παρευρίσκειν εἰς τὴν διακονίαν τῶν υποθέσεων καὶ ληψοδοσιῶν τοῦ παγκαρίου τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς τε καὶ τῆς συνενωθείσης αὐτῇ ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, συνάγειν τε καὶ παραλαμβάνειν τὰ ἀνήκοντα τῷ παγκαρίῳ τούτων εἰσοδήματα καὶ δικαιώματα κύρια καὶ τυχερὰ καὶ ποιεῖν ἐξ αὐτῶν τὰ ἐπακολουθοῦντα ἀναγκαῖα ἐκκλησιαστικὰ δαπανήματα τῇ εἰδήσει μέντοι τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων ναζιρίδων, καὶ καταγράφειν ἐν καταστάτῳ καθαρῷ. Τούτου χάριν καὶ γράφοντες εὐχόμεθα καὶ εὐλογοῦμεν πάντας ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ ἐντελλόμεθα ἐκκλησιαστικῶς, ἵνα ὀφθαλμοφανῶς ἰδόντες τὴν γενομένην μερίστην ὠφέλειαν τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ, αὐξήσητε καὶ ὑμεῖς τὴν προθυμίαν ὑμῶν εἰς τὰ πρὸς βοήθειαν τῶν εἰρημένων δύο ἐκκλησιῶν, καὶ γνωρίζοντες τούτεσθιν τοὺς μὲν ναζιρίδες, τοὺς δὲ ἐπίτροπους, κατὰ κοινὴν ἐκλογὴν διορισθέντας, ἐπιδεικνύετε ἀείποτε τὴν ὀφειλουμένην τιμὴν καὶ περιποίησιν καὶ τὴν κατὰ Χριστὸν σύμνοιαν καὶ ἀγάπην, παρέχοντες εἰς χεῖρας αὐτῶν προθύμως καὶ εὐπειθῶς πάντα τὰ συνήθη ταῖς ἐκκλησίαις ταύταις ἐλέη καὶ τὰ ἀνήκοντα τῷ παγκαρίῳ αὐτῶν κύρια καὶ τυχερὰ εἰσοδήματα, καὶ δικαιώματα ἀνελλιπῶς διὰ τὴν ἐπαρκῶς εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτῶν, ἔχοντες καὶ ὑμεῖς ἕνεκα τῆς συνδρομῆς ὑμῶν καὶ βοηθείας κατὰ ζῆλον χριστιανικόν, τὸν ἐπαινον παρὰ πάντων καὶ τὰς εὐφημίας καὶ ἐπὶ τούτοις τοὺς μισθοὺς ἀπειροπλάσιονας παρὰ τοῦ μισθοποδοῦ τοῦ Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἐν μηνὶ ἀπριλίῳ, ἰνδικτιῶνος ζ' αὐθ'.

Τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ 1804 κατ' ἔγγραφον διαταγὴν τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου σεσημασμένην τῷ μαρτίῳ τοῦ 1805 ἐξελέγχουσι καὶ υπογράφουσιν ὁ Κυζίκου Ἰωακείμ, ὁ Νικομηδείας Ἀθανάσιος, ὁ Δέρκιων Γρηγόριος. Ἐν τῷ ἔγγραφῳ τούτῳ ἀναφέρεται: «Προτρεπέμεθα τὰς ὑμῶν ἱερότητας ὅπως συνελθόντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ μετὰ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων, τοῦ τε ἄρχοντος πάνου Ἀλεξάνδρου Χαντζερῆ καὶ

τοῦ ἄρχοντος χατμάνου Δημητρίου Σχινᾶ, υἱῶν κατὰ πνεῦμα ἡμῶν ἀγαπητῶν, τῶν καὶ ναζιρίδων τῶν κατὰ τὸν Κουρού-τσεςμε ἐκκλησιῶν, τῆς τε τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ μυροβλήτου καὶ τῆς συννηνωμένης αὐτῷ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου προφήτου προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, συμπαρόντων καὶ τῶν ἐξ ἐκάστης πανεκλάμπρου αὐθεντικῆς κούρτης διορισθησομένων εὐγενεστάτων ἀρχόντων, θεωρήσητε ἐπ' ἀκριθείας μετὰ τῆς εὐγενείας αὐτῶν τὸν λογαριασμὸν ἀπάσης τῆς διὰ τοῦ ναζαρετίου τῶν τε διαληφθέντων ἀρχόντων, καὶ τοῦ μακαρίτου ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου Σκαρλάτου Μαυροκορδάτου(*) ».

Οἱ αὐτοὶ εὐγενέστατοι ἄρχοντες διωρίσθησαν ναζιρίδες ἐπιμόνω αἰτήσῃ τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου καὶ κατὰ τὰ 1805 καὶ 1806, ὅτε πρὸς τοὺς ἡδὴ μνημονευθεῖσιν ἐλεγκταῖς τῶν λογαριασμῶν ἱερωτάτοις μητροπολίταις διορίζεται καὶ ὁ Φιλαδελφείας Δωρόθεος ὑπέρτιμος καὶ ἐξαρχος πάσης Λυδίας.

Τῷ 1806 διορίσθησαν ναζιρίδες οἱ αὐτοὶ δηλαδή ὃ τε Ἀλέξανδρος Χαντζερῆς καὶ ὁ Δημήτριος Σχινᾶς σὺν τῷ περὶ τὰ καλὰ θερμῷ ζηλωτῇ Κωνσταντίνῳ τῷ Καραδζᾶ, οἵτινες ἐπὶ ὀκταετίαν διετήρησαν τὸ βαρὺ τοῦτο φορτίον τῆς ἐποπτείας μέχρι τοῦ 1814, ὅτε ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Κύριλλος γράφει πρὸς τε τὸν ἅγιον Ἐφέσου Διονύσιον, τὸν Κυζίκου Κωνσταντίνον, τὸν Νικομηδείας Ἀθανάσιον καὶ τὸν Νεοκαισαρείας Μελέτιον, ὑπέρτιμον καὶ ἐξαρχον Πόντου Πολεμωνιακοῦ περὶ ἀκριβοῦς θεωρήσεως καὶ ἐξελέγξεως τῶν λογαριασμῶν τῆς ὀκταετίας, «ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ περιβλήπτου πεγζαδὲ κυρίου κυρίου Ἰωάννου Καλλιμάχη». Μετὰ τὴν ἐξελέγξιν τῶν λογαριασμῶν οὗς εὗρον ἐν ἀρίστῃ τάξει κατ' αὐγουστον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ πατριάρχης Κύριλλος ἐκδίδωσι γράμμα, δι' οὗ ἐπιστέφονται εὐλογίαις καὶ εὐχαῖς οἱ διαληφθέντες εὐγενεῖς ἄρχοντες καὶ παρακαλοῦνται θερμότατα περὶ τῆς ἐξακολουθήσεως τοῦ ναζαρετίου των.

Τὸ ἔγγραφον ἔχει ὡς ἑπεται.

(*) Ὁ Μέγας Λογοθέτης Σκαρλάτος ἀποβίους κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1804 ἀφιέρωσιν διὰ διαθήκης καὶ 500 γρόσια τῷ ἡμετέρῳ ναῶ. Ἰδε σημείωσιν 12.

Ἦδη πρὸ τῆς εἰκόνος τοῦ Μεγαλομάρτυρος τὸ γόνυ κλίνοντες καὶ τὴν ἱερὰν ἐκκλησίαν εἰς τὸ μετέπειτα ἔτι μᾶλλον εὐτρεπιζομένην καὶ τῶν ὀφειλῶν ἀπαλλασσομένην καθορῶντες, ἀνακάμψωμεν καὶ τὴν πρὸς τὸ Σαρράφ μπουρνοῦ εὐθὺ ἄγουσαν λάβωμεν. Προϊόντες εὐρίσκομεν τὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μεγαλοπρεπῆ μεγατίμων ὁμογενῶν καὶ πατέρων οἰκήματα, αὐθεντῶν καὶ ἡγεμόνων καὶ ποστελνίκων καὶ λογοθετῶν καὶ μεγάλων διερμηνέων κλπ. ἅτινα κοινῶς τότε κοῦρται ἐπεκέκληντο. Ἀλλ' ὅποια ἦν ἡ τούτων ταξιθέτησις; τίς ἦν καὶ τίνη ἀνῆκεν ἡ παραλία καὶ πόσαι αἱ ἐπὶ ταύτης οἰκίαι καὶ τίνων; Δυσχερέστατον μὲν ἦν τὸ ἀπαριθμῆσαι τὰς οἰκίας τῶν μεγιστάνων τοῦ γένους ἡμῶν, εἰ μὴ εἴχομεν ὁδηγὸν τὸν ὑπὸ μελέτην κώδικα, ἐξ οὗ πιστῶς ἀντιγράφομεν μόνον τὰς ἐπὶ τῆς παραλίας οἰκίας.

Περιγιάλια.

Τοῦ ἐκλαμπροτάτου πειζαδῆ Ἀλέκου Γκίκα·
τοῦ » » Δημητράκη Γκίκα·
τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος μεγάλου λογοθέτου Γρηγορίου Παλασάκη·
τῆς ἐκλαμπροτάτης δόμνης Σμαράγδας Μουρούζη·
τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου Μιχαὴλ βοεβόδα Σούτζου·
τῆς εὐγενεστάτης ἀρχ. σπαθαρέσσης Σμαράγδας Μάνου·
τῆς ἐκλαμπροτάτης δόμνης κυρίας Σμαράγδας Μουρούζη·
τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου Ἀλεξάνδρου βοεβόδα Μουρούζη·
τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος μεγάλου καμαράση Νικολάκη·
τοῦ » » » ποστελνίκου Γεωργάκη Σλουτζάρη·
τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου Ἀλεξάνδρου βοεβόδα Ὑψηλάντη·
τοῦ » » » Ἀλεξάνδρου » Καλλιμάχη·
τοῦ ἐξοχωτάτου ἱατροῦ σιὸρ Γκιόπης·
τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου Ἀλεξάνδρου βοεβόδα Μαυροκορδάτου·
τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος πάνου Ἀλεξάνδρου Χανδζερή·
τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου Ἀλεξάνδρου βοεβόδα Μαυροκορδάτου·
τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος πάνου Κωνσταντίνου Καραδῶ·
τοῦ ἱσπρεβνίκου Ἀναστασίου.

Τῇ παρφοδομημένῃ ταύτῃ καὶ νῦν παραλίᾳ προβάλλεται ἡ τοῦ ἀκρωτηρίου Σαρράφ μπουρνοῦ, πρὸ τῆς ὁποίας ὠκοδομηταὶ ἀρχαῖον παρεκκλήσιον, προσάρτημα παλαιὸν τῆς τοῦ Κουρούτσεσμε ἐκκλη-

σίας, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου τιμώμενον καὶ τὴν μνήμην αὐτοῦ κατὰ τὴν 29 αὐγούστου πανηγυρίζον. Ὁ νῦν τρουλλωτὸς οὗτος ναῖσκος ἄλλοτε ἦν μικρὸς καὶ πενιχρὸς, διετεῖτο δὲ ἀπὸ τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ, ὧν τὸ περίσσευμα μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν δαπανῶν αὐτοῦ μετεδιβάζετο εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ὡς ἔστιν ἰδεῖν ἐν τοῖς κώδιξιν. Ἀπὸ τοῦ 1790 ἔτι ἀπαντῶ καὶ κουτίον περιεργόμενον εἰς βοήθειαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ περίσσευμα ἐμβαίνειν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ ἐν τοῖς ἐσόδοις καὶ ἐξόδοις αὐτοῦ σημειούμενον (σελ. κώδ. 75, 77 κλπ.).

Κατὰ σημειώσιν, ἣν εὗρισκω ἐν τῇ 76 σελίδι τοῦ ὑπὸ μελέτην κώδικος ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἡγοράσθη παρὰ τοῦ ἁγίου Δημητρίου κατὰ τὸ 1803 ἀντὶ τριάκοντα χιλιάδων γροσίων χρηρηθέντων καὶ τῶν ἐπακολουθησάντων ἐξόδων διὰ τὴν ἀγορὰν αὐτῆς γρ. 3282 καὶ 75 ἄτρωον ἐξ ὧν ἐδόθησαν κατὰ προσταγὴν τοῦ μεῖμαρ ἀγᾶ καὶ τοῦ μπᾶς κιατίπη τοῦ χαρεμεῖν 523 γρόσια καὶ 1580 γρόσια «διὰ τὸ σενέτι τοῦ βακουφίου εἰς τὸ νὰ γραφῇ εἰς τὸ μιλλέτι ὅπου νὰ μὴ συμβαίνουν τοῦ λοιποῦ ἰνδικάλια καὶ φεραγάτια κατὰ καιρούς». Ἐν σελ. 78 τοῦ κώδικος ἀναγράφεται καὶ τὸδε· «Ἐπειδὴ ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐγράφη ἐπάνω εἰς τὸ μιλλέτι, διωρίσθη παρὰ τοῦ βακουφίου, καθὰ περιέχεται ἐν τῷ δοθέντι ἡμῖν σενετίῳ τοῦ χαρεμεῖν, νὰ διδῶνται κατ' ἔτος λόγῳ ἰδζαρέ εἰς τὸ βάκφι ἀνὰ 21 γρ. διὰ τοῦ κατὰ καιρὸν ἐπιτρόπου, λογιζομένης τῆς ἀρχῆς τοῦ χρόνου ἀπὸ τῆς κη' τοῦ σεββᾶλ τοῦ κσιη' ὀθωμανικοῦ ἔτους, καθ' ἣν ἔστι γεγραμμένον τὸ σενέτι, λαμβανομένου ἰδζαρέ πεσκερεσί».

Πρὸς πλειοτέραν καὶ δὴ μονιμοτέραν τῶν πραγμάτων ἀποκατάστασιν κατὰ τὸ 1804, πατριαρχεύοντος Καλλινίκου τοῦ Ε' τοῦ ἀπὸ Νικαίας²⁴ ἐγένετο σιγίλλιδες ἐν μεμβράναις γράμμα πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν «περὶ τῆς προσκτήσεως τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Δημητρίου». Ἐδαπανήθησαν δὲ πρὸς ἐκδόσιν τοῦ σιγίλλιδος καὶ διὰ τὴν ἐν τῷ κώδικι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καταγραφὴν αὐτοῦ, ὡς ἀναγινώσκω ἐν τῇ 88 σελ. τοῦ

24. Ἐπατριάρχης μέχρι τῆς 22 Σεπτεμβρίου 1806. Συνετέλεσε τὰ μέγιστα μετὰ τῶν Μουρούζιδων πρὸς ἀνέγερσιν τῆς Μ. Σχολῆς ἐν Κουρούτσεσμε. Βλ. κατωτέρ. 3

τῆς ἀπειτῆσαι, ἀλλ' οἱ κατὰ καιροὺς ναζιρίδες τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἔχουσι πᾶσαν ἄδειαν ἀποκαθιστᾶν ἱερουργούντας ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου κατὰ τὴν ἀνέκλιθεν ἐπικρατήσαν ἐν αὐτῇ τάξιν καὶ συνήθειαν, ἐπικυρωθεῖσαν πάλαι Ἐκκλησιαστικῶς, ὥστε καὶ ἤδη, οἱ δ' ἀποκαθιστάμενοι ἱερεῖς κατ' ἐκλογὴν τῶν ναζιρίδων καὶ συναίνεσιν ὀφείλωσι λαμβάνειν καὶ τὴν κανονικὴν ἄδειαν τοῦ κατὰ καιρὸν πατριάρχου ἐπὶ τῷ ποιεῖν νομίμως τὰ ἱερατικὰ ὑπουργήματα καὶ διατηρεῖσθαι ἀμετατρέπτως τοὺς ἱεροὺς ἀποστολικοὺς κανόνας καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὅρους καὶ θεσμούς τῶν ἁγίων Πατέρων, οὐ μέντοι λόγῳ ἐξουσίας ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ ὅτι αὐτὴ ἐστὶν ἴδιον κτῆμα τῆς εἰρημένης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἀλλὰ χάριν τοῦ εὐτάκτου καὶ νομίμου τῆς ἱεροπραξίας καὶ μνημονεύει κανονικῶς τοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος ὡς νενομίσται. Ταῦτα τοίνυν ἀποδεικνύεται ἀριδύλως καὶ ἀπεφάνθη συνοδικῶς καὶ κεκρύβεται ἐκκλησιαστικῶς ἵνα διακρίνῃται εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα ἀμετάτρεπτα τε καὶ ἀμεταποίητα καὶ ἔχουσι τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχύν αἰεὶ, τὴν ἀσφάλειαν τε μόνιμον καὶ διηνεκὴ τὴν ἔνδειξιν. Διὸ ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν ἀποδεικτικόν τε καὶ ἐπικυρωτικὸν σιγίλλιδες ἐν μεμβράναις γράμματα, καταστρωθὲν κἀντῷ ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἐδόθη τῇ ρηθείᾳ κατὰ τὸν Κουρού τσεσμέ κειμένη ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου. Ἐν ἔτει σωτηρίου αὐτοῦ κατὰ μῆνα ἀπρίλιον ἐπινεμῆσθαι ἐδόθη.

† **ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΣ** ἑλθὼ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

- † Ἐφέσου **ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ**
- † Ἡρακλείας **ΜΕΛΕΤΙΟΣ**
- † Κυζίκου **ΙΩΑΚΕΙΜ**
- † Νικομηδείας **ΛΘΑΝΑΣΙΟΣ**
- † Χαλκηδόνος **ΙΕΡΕΜΙΑΣ**
- † Δέρκεων **ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ**
- † Προύσης **ΑἰΘΙΜΟΣ**
- † Λαρίσσης **ΡΑΦΑΗΛ**
- † Ἀγκύρας **ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ**
- † Νέων Πατρῶν **ΠΟΥΛΚΑΡΠΟΣ**
- † Προϊλάθου **ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ**.

Ὅπως ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Δημητρίου δις μετὰ τὸ 1798 ἀνεκαίνισθη καὶ ἐπεσκευάσθη τὸ μὲν κατὰ μάρτιον τοῦ 1832 ἐπιστασίᾳ τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος μεγάλου Λογοθέτου Νικολάου Ἀριστάρχου, καὶ τῶν κυρίων κυρίων Ἰωάννου Μεγαλίου καὶ Ἰουσουφάκη δαπανηθέντων 31,247 γροσίων, τὸ δὲ κατὰ τὸ 1875, οὕτω καὶ τὸ πα-

ρᾶρτημα αὐτοῦ ὁ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ναὸς δις μέχρι τοῦ νῦν ἐπεσκευάσθη. Τὸ παρεκκλήσιον τοῦτο ἐπὶ τῆς πρώτης πατριαρχείας τοῦ αἰοδήμου Γρηγορίου τοῦ 5' κατὰ τὸ 1836 ἐμεγεθύνθη καὶ ἐπεσκευάσθη σεσαθρωμένον ὃν, ἀνακουρισθὲν τῶν ἀπείρων καὶ ὑπερόγκων χρεῶν αὐτοῦ διὰ συνδρομῆς τῶν χριστιανῶν καὶ δὴ μεγατίμων ὁμογενῶν, πρώτου δόντος τὸ παράδειγμα τοῦ παναγιωτάτου συνεισενεγκόντος διςχιλία γρόσια· καὶ γὰρ ὁ τότε παναγιώτατος, ὁ κωδὶξ ἀναφέρει, ἐξέδοτο πατριαρχικὸν κατάστιχον πρὸς εἰσπραξίν εἰσπρατῶν, ὧν τὸν κατάλογον εὕρισκω σὺν τῷ κατατίχῳ κεκυρωμένον τῇ πατριαρχικῇ ὑπογραφῇ.

Τὸ ἔγγραφον ἔχει οὕτω:

«Καὶ πάντοτε μὲν καὶ πανταχοῦ τὸ τῆς ἐλεημοσύνης θεοπαράδοτον ἔργον ἐνεργούμενον ὑπάρχει θεῆρεστον καὶ ψυχωφελές, ἀλλ' ὅταν εἰς ἀνέγερσιν θεῶν ναῶν, καὶ ἱερῶν ἐκκλησιῶν ἐπιδείκνυται, κατορθοὶ μείζονα τὴν ἀντιμισθίαν ἀναμφιδόλως· ἐν αὐτοῖς γὰρ δοξολογεῖται ἀενάως τὸ ὑπερύμνητον τοῦ ὑψίστου ὄνομα καὶ εὐχαί, καὶ δεήσεις ἐκτενεῖς ἀναφέρονται ὑπὲρ τῶν βοηθούτων καὶ συντρεχόντων θεοφιλῶν κτιτόρων, καὶ τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ἀγαπώντων. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ἡ κατὰ τὸν Κουρούτσεσμέν ἐρᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ὑπὸ τῆς παλαιότητος σαθρωθεῖσα καὶ ἐπικίνδυνος καταστάσῃ, ἐφάνη χρῆζουσα ἀναγκαίως ἐπισκευῆς καὶ ἀνοικοδομῆς, ἐγένετο πρὸς τοῦτο εὐμένης ἐπίνευσις δι' ὑψηλοῦ βασιλικοῦ ὀρισμοῦ, καὶ ἀνφοδομήθη ὁ θεὸς ναὸς μετὰ τῆς ἀναλόγου καλλονῆς καὶ λαμπρότητος, τῇ μετὰ ζήλου προστασίᾳ ἀνδρῶν θεοφιλῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ, μηδενὸς προϋπάρχοντος πόρου, ὑπέκλυεν εἰς χρέος βαρὺ, ὑπερβαίνειν τὴν δύναμιν καὶ κατάστασιν τῶν συνενοριτῶν, διὰ τοι τοῦτο προνοήσας ἐκκλησιαστικῇ ἐξεδόθη τὸ παρὸν κατάστιχον, δι' οὗ προσκαλεῖται ἕκαστος τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν...*, οἱ δὲ ἐλεήσαντες καὶ συνδραμούμενοι, κτίτορες αὐτοῦ ἀναγραφόμενοι ἀντιλάβωσι, διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ ἁγίου, ἀπειροπλάτους τὰς ἀντιμισθίας παρὰ Θεοῦ ἐν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. , ἀπλ' ὁ.

Τὰ ὀνόματα τῶν εἰσενεγκόντων εἶναι πάμπολλα, αἱ δὲ εἰσπραταὶ πικνὸς εἵδους συμποσούνται εἰς 95,020 γρόσια ἐπὶ διετίαν π. χ. Γρ. 2000 ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Γρηγόριος » 1000 ὁ πρώην οἰκουμενικὸς πατριάρχης κύρ Κωνσταντῖος » 500 ὁ μακαριώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων » 5050 οἱ πανιερώτατοι ἀρχιερεῖς διὰ τοῦ ἁγ. Βελλᾶς

* Παράλειπω τὸ μέρος τοῦτο, καθότι εὗρον τὸ ἔγγραφον παρερριμμένον, σπασθὲν καὶ ἐσχισμένον εἰς γκαβγκίριον τοῦ ναοῦ.

ὁ ἐκλαμπρότατος κύριος Στέφανος Βογορίδης » 2000
 ὁ πανευγενέστατος ἄρχων Μ. Λογοθέτης Νικόλαος Ἀριστάρχης » 6000
 ὁ ἐξοχώτατος ἱατρός Κωνσταντῖνος Καραθεοδωρίδης » 250
 ὁ εὐγενέστατος ἄρχων Ποστέλνικος κ. Ἀλέξανδρος Σούτσος » 500
 κλ. κλ.

Τὸ δοῦναι καὶ λαβεῖν κατὰ τὴν δυσχερεστάτην ταύτην τῆς ἐκκλησίας περίστασιν ἀπὸ τοῦ ἀπριλίου τοῦ 1835 μέχρι τῆς 31 ἰουλίου τοῦ 1837 ἐκράτουν οἱ ἐπίτροποι ἄρχων παχάρνικος κύρ Κωνσταντῖνος Τατζίόγλους, ὁ κύρ Γιωδαννάκης Πίσα καὶ ὁ Μισὶρ Παναγιώτης ἐπὶ τοῦ ναζαρετίου τοῦ πανευγενεστάτου ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου κ. Νικολάου Ἀριστάρχου, ὅστις, ὡς ἐν τῷ κώδικι φαίνεται ἐδοήθησε ὀφειλῶς τῇ ἐπιτροπῇ διὰ τὴν ἐπισκευὴν κτλ. κατὰ 27 χιλιάδας γροσίων, ἐπικυροῦται δὲ τῇ πατριαρχικῇ ὑπογραφῇ καὶ τῇ τοῦ ἐφόρου Νικολάου Ἀριστάρχου, τοῖς ἔχουσιν τοῦ ὁποίου καὶ πρότερον μὲν ἀλλ' ἤδη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς νέας ἐπιτροπῆς βαδίζει στερεότερον καὶ προθυμότερον ὁ σεβαστὸς ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν τῇ τοῦς τάφους εὐκλεῶν προγόνων αὐτοῦ καὶ γονέων ἐγκλειούση, υἱὸς Σταυράκης Βέης ὁ Ἀριστάρχης, ὁ τοῖς εἰλικρινῶς ἐργαζομένοις συναντιλήπτωρ καὶ ἀρωγὸς πρόθυμος σὺν τῇ Α. Ἐξοχ. τῷ ἐπιλέκτῳ τῆς ἡμετέρας κοινότητος μέλει, τῷ μεγάλῳ ὑπομνηματογράφῳ καὶ πρώην τῆς Σάμου ἡγεμόνι Κωστάκη Φωτιάδῃ βέη, τῷ εἰλικρινέστατα συμπαθοῦντι καὶ συντρέχοντι ὑπὲρ παντός ἀγαθοῦ τῆς κοινότητος καὶ ὑπὲρ τοῦ τὰς γραμμὰς ταύτας χαράσσοντος, ὃν παρώτρυνεν ἀντὶ παντός νὰ περισυλλέξῃ καὶ δημοσιεύσῃ τὰ ὀλίγα ταῦτα.

Ἡ κοινότης ἡμῶν σὺν τῇ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου μικροτάτῃ συνοικίᾳ ἀριθμεῖ περὶ τὰς πεντήκοντα οἰκογενείας ἐν τεσσαράκοντα οἰκίαις καὶ περὶ τὰ εἴκοσιν ὀκτὼ ἐργαστήρια ἐξ ὧν τὰ ἡμέτερα σχεδὸν εἶναι ἰδιοκτησίαι χριστιανῶν, ἔχει δὲ δύο σχολὰς, τὴν μὲν τῶν ἀρρέων προκαταρκτικὴν ἀτελὴ δημοτικὴν σχολὴν, ὑφ' ἑνὸς διδασκάλου, παρθεναγωγεῖον δὲ καὶ νηπιαγωγεῖον σύμμικτον περὶ τὰς τεσσαράκοντα περιλαμβάνον κοράσια ἀπὸ διετίας ἤδη συστάν λειτουργεῖ τακτικῶς. Ἡ μικρὰ αὕτη σχολὴ συνέστη κατὰ τὸ 1805 αἰτήσας τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου ὅπως τὰ μικρὰ αὐτῶν τέκνα τυγχάνωσι τῶν πρώτων στοιχείων τῆς πατρῴου γλώσσης· διότι τῶν μεγιστάνων ἑκαπτος εἶχε παρ' ἑαυτῷ διδασκάλον, ἡ δὲ πατριαρχικὴ Ἀκαδημία δὲν

ἠδύνατο βεβαίως ν' ἀνοίξῃ τὰς θύρας εἰς μαθητὰς ἀστοχειώτους καὶ ἀσυναρτήτους ἔτι, ἀλλ' ἠδύνατο νὰ ἔχῃ μόνον τὴν ἐποπτείαν ταύτης ὡς εἶχεν ἀπὸ τοῦ 1769 καὶ τὴν τῶν σχολείων τοῦ Μεγάλου Ρεύματος, καθὰ γράφει ὁ κ. Μ. Γεδεών. Τῇ αἰτήσῃ τῶν κατοίκων τοῦ προαστείου τούτου ὁ τότε σχολάρχων τῆς πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας Πρώτος διώρισε διδασκάλον «τὸν λογιώτατον κύρ Νικόλαον...» ἵνα παραδιδῶ μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ προθυμίας, συνεπιστατοῦντος καὶ τοῦ ἀρχιμανδρίτου κύρ Δανιήλ, τὰ στοιχειώδη μαθήματα τῆς ἐλληνικῆς διαλέκτου» ἐπὶ μηνικῷ μισθῷ γροσίων 50, χορηγουμένων ἀπὸ τοῦ ταμείου τῆς πατριαρχικῆς σχολῆς. Συμπληρῶν τὰ ἤδη γνωστὰ λέγω ὅτι ὁ Δανιήλ οὗτος ἀρχιμανδρίτης ἀπὸ τοῦ 1803 προΐσταται ἱερατικῶς τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου τελῶν καὶ ἐμβατοίκιον 1000 γροσίων, διαδεξάμενος τὸν προεστώτα Γρηγόριον (1798—1803), ὅτε διὰ τὴν οἰκίαν τῶν ἱερέων ἡγοράσθη παρὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου αὐτοῦ 5000 γροσίων τὸ ὁσπήτην τοῦ ἁγίου Νικομηδείας κυρίου Ἀθανασίου. Ὁ Δανιήλ οὗτος ἀπέθανε τῇ 17 αὐγούστου τοῦ 1808 ἐν τῇ λειτουργίᾳ αὐτοῦ ταύτῃ, διαδεξάμενος αὐτὸν Νεοφύτου τοῦ Κρητός ἐπίσης ἀρχιμανδρίτου, ἐφ' οὗ κατὰ τὸ 1809 ἠρξήθη καὶ τὸ ἐμβατοίκιον εἰς 1250 γροσία²⁵. Ἐν σελ. 116 τοῦ μετὰ χειρὸς κώδικος κατὰ τὸ 1808, εὐρίσκω σεσημειωμένα ταῦτα: «1147 γροσία, τὰ ἀπὸ τῆς πρώτης ἰανουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους μέχρι τέλους δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ, περισσεύσαντα ἐκ τῶν συναχθέντων παρὰ τινων φιλελεημόνων, τῶν ὑποσχεθέντων δι' ἐνυπογράφων αὐτῶν τετελεσμένων προαιρετικῶς διδόναι ἐτήσιον ἔλεος ἀπὸ α' ἰανουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐφ' ὅρου ζωῆς αὐτῶν πρὸς βοήθειαν τῶν τόκων τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου, καὶ ἐπὶ μισθῷ τοῦ διδασκάλου τῶν κοινῶν γραμματῶν εἰς διδασκαλίαν τῶν παιδῶν τῆς ἐνορίας τῆς ἐκκλησίας μετὰ τὸ πληρωθῆναι δηλ. πρῶτον ἐφ' ἱκανὸν καιρὸν ἀπ' αὐτῶν τῶν

25. Οὗτος ἐ χρημάτισε προεστὸς μέχρι τοῦ 1811, ὅτε ἐνοικιάζει τὸ ἐμβατοίκιον τῆς Ἐκκλησίας ὁ πανιερώτατος ἅγιος Λύγουστυπόλεως κ. Ἱερόθεος τῷ μὲν 1811 ἀντὶ 1600 γρ. τῷ δὲ 1812 ἀντὶ 1500. Τῷ 1813 προεστὸς εἶναι ὁ Γεράσιμος εἴτα ὁ παπᾶ Φίλιππος, εἴτα Γερμανὸς καὶ κατὰ τὸ 1821 ὁ ἀπὸ τοῦ 1814 ἐφημερεύων Φίλιππος. Ὁ μακαρίτης Δανιήλ χάριν ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας ἀφῆκε τῇ ἐκκλησίᾳ γροσία χίλια ληφθέντα παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου τῆς διαθήκης τοῦ πνευστολογιωτάτου κύρ Ἰλαρίωνος καθηγουμένου τοῦ κατὰ τὸν Παλατᾶν μετοχίου τοῦ ὅρου Σινᾶ τῆς 22 μαΐου 1809.

συναχθέντων ἄσπρων τὸν μισθὸν τοῦ διδασκάλου καὶ μετὰ τὸ πεθεῖναι δύο χιλιάδες γροσίων κεφάλαιον εἰς τρεῖς ἐπαρχίας δι' αὐλικῶν ὁμολογιῶν πρὸς 50, ἥτοι 500 γρ. εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λαρίσσης, 1000 γρ. εἰς τὴν ἐπαρχίαν Παλκιῶν Πατρῶν, καὶ 500 γρ. εἰς τὴν ἐπαρχίαν Βοδενῶν διὰ νὰ πληρῶνται ἐκ τοῦ ἐτησίου αὐτῶν διαφόρου ὁ μισθὸς τοῦ διδασκάλου τῶν κοινῶν γραμμάτων». Ὁ μισθὸς τοῦ διδασκάλου τούτου, ὡς εὐρίσκω ἐν τοῖς ἱστολογισμοῖς τῶν ἐπομένων ἐτῶν ἀνῆρχετο εἰς 180 γροσία κατ' ἔτος. Κατὰ τὸ 1813 μόνον τῷ ἐπληρώθησαν 120 γροσία δι' ὀκτὼ μηνῶν μισθοδοσίαν, καθότι τοὺς λοιποὺς τέσσαρας μῆνας τοῦ ἔτους δὲν εἰργάσθη διὰ τὴν ἐμφωλευσασαν λοιμῶδη νόσον, ἣτις ἐπέσκηψε βαρεῖα, ὥστε καὶ ἡ σχολὴ ἐκλείσθη καὶ ἐγένετο διακοπὴ τῆς διδασκαλίας μέχρι τῆς πρώτης μαρτίου, τοῦ 1814, ἥτοι μετὰ τὴν παύσιν τῆς πανώλης²⁶. Τὸ σχολεῖον ἐκάη κατὰ μᾶρτιον τοῦ 1818, ὑφίσταται ὅμως πάλιν καὶ κατὰ τὸ 1821 μεθ' ὅλας τὰς ἀντιξόους κειρικὰς περιστάσεις. Μετὰ ταῦτα τὰ μαθήματα ἐξακολουθοῦσι μὲν ἀλλὰ διακόπτονται, ὡς εἰκάζω, καὶ κατὰ τὸ 1835 ἐπανερχονται, ἔκτοτε δὲ πάρεξ διαλειμμάτων τινῶν μέχρι τοῦ νῦν τηρεῖται ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς πεφωτισμένης ἡμῶν κυβερνήσεως τὸ σχολεῖον μικρὸν ἐν οἰκίᾳ στενωπότη καὶ παρὰ τοὺς δρῶν τῆς ὑγιεινῆς λειτουργεῖ τακτικῶς.

Πρὶν ἢ κλείσω τὰς γραμμάς ταύτας ἀπαραίτητον ἡγοῦμαι καθῆκον νὰ ποιήσωμαι μνείαν καὶ ἐτέρων δύο ὀνησιφόρων διηγημάτων καὶ ἔργων, ὧν τὸ κλέος οὐκ ἔστι παριδεῖν ἐπειδὴ ταῦτα μετὰ τῆς ἱστορίας τοῦ χωρίου ἡμῶν σχετίζονται. Τὰ ἔργα ταῦτα εἶναι ἡ τῶν πατριαρχείων ὀριστικὴ ἐγκατάστασις ἰδίᾳ κατὰ τὸ θέρος, παρὰ τὸν ναὸν τοῦ ἐν Σαρρὰρ βουρνοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάν-

26. Πανώλη, εὐρίσκω ἐν τῷ κώδικι, ἐνέσκηψε καὶ κατὰ τοὺς μῆνας ἰουνίον, ἰούλιον, καὶ αὐγουστον τοῦ 1800 ὅτι καὶ ἡ ἐκκλησία ἐκλείσκει καὶ οὐδὲν συνήχθη, ἔτι διασπαρέντων τῶν ἐγχευμάτων. Πανώλης μνεία γίνεται καὶ ἐν συνοπτικῇ ἐγκυκλίῳ ἐπὶ πατριαρχοῦ Καλλινίκου, ἣν ἐδημοσίευσε ὁ Π. ἄγιος Βελεγράδων ἐν τῇ 'Εκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ τόμ. Β' σελ. 237 καὶ ἣν ἀναδημοσίευω κατωτέρω. Ἐπίσης τῷ 1813 ἐπέσκηψε φοβερά, ὥστε δὲν ἤρουν ἦσαν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ νὰ περιέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν καὶ τὰ χωρία πρὸς ζήτησιν βοήθειας, καὶ ἐν τῇ ἐορτῇ ὀλιγίστη ἐγένετο σύναξις.

νου, ἀκριβῶς ἐρ' ὃ νῦν τόπῳ ὠκοδομῆνται ἀπὸ τινῶν ἐτῶν αἱ οἰκίαι τοῦ κ. Α. Βογιατζόγλου, μεθ' ὅλων τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῶν, καὶ ἡ κοινὴ «τῆς πατριαρχικῆς σχολῆς τῶν ἐλληνικῶν μαθημάτων ἄσφαλεστάτη μετοίκησις» ἔργα συντελεσθέντα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1804, τιμῶντα τοὺς τότε ἰθύντορας τῶν τῆς 'Εκκλησίας καὶ τοῦ Γένους πραγμάτων. Ὡς θερινὸν ἐνδιαίτημα κατὰλληλον οὐ μόνον εἰς κατοικίαν τοῦ πατριαρχοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀσφαλεστάτην μετοίκησιν τῆς πατριαρχικῆς Μ. σχολῆς εὐρέθη ὁ αὐθεντικὸς οἶκος τοῦ ὑψηλοτάτου 'Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου μεθ' ὅλης τῆς περιοχῆς αὐτοῦ. Ὡς θερινὸν ἐνδιαίτημα τοῦ κατὰ καιρὸν οἰκουμένου πατριαρχοῦ ἐχρησίμευσε τὸ μέγαρον τοῦ Γρηγορίου Σούτζου, τὰ δὲ ἐγκαίνια αὐτοῦ ἐγένοντο κατὰ τὸ 1813, ἡ ὀλίγη πρό²⁷. Δι' ὁρελὴν δὲ τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου κυρίου Ἰωάννου Μιχαήλ Σουδζου ἡγοράσθη καὶ ἡ 'Εκκλησία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ὡς ἐν τῷ ἀνωθι δημοσιευμένῳ σιγίλλῳ φέρεται.

Τὸ δ' ἕτερον ἔργον, ὅπερ ὁρεῖται ἰδίᾳ ὡς γράφει Καλλίνικος ὁ πατριαρχὴς ἐν ἐγκυκλίῳ αὐτοῦ τῆς 1 φεβρουαρίου τοῦ 1804, εἰς τὸν ἀείμνηστον ἐν ἡγεμόσιν αὐθέντην Κωνσταντῖνον τὸν Μουρούζη καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας 'Αλέξανδρον καὶ τοὺς πανεκλάμπρους ἀδελφοὺς καὶ φιλάτους υἱοὺς τῆς αὐτῆς θεοσυντηρήτου αὐθεντικῆς μουρουζικῆς γενεᾶς, ἐπινεύοντος τοῦ Σουλτάνου Σελίμ τοῦ Γ' καὶ ἐκδότος τοῦ Φαναριώτου Δημητρίου τοῦ Μουρούζη φερμάνιον εὐνοῦν ἀναγνωρίζον τὴν Πατριαρχ. Σχολήν, τὸ ἐν Βυζαντίῳ μέγα καὶ Κοινὸν τοῦ Γένους Μουσεῖον, εἶναι ἡ ὀριστικὴ ἐγκατάστασις, ὡς εἴπομεν τῆς Μ. Σχολῆς ἐν Κουρούτσεμ κατὰ τὸν ἰουνίον τοῦ 1804²⁸. Ἐν

27. Πρὸς καὶ Σακράτου Βυζ. τόμ. Β' σελ. 114, ἐνθα καὶ περὶ τῆς οἰκογενείας τῶν Σουδζων ἐν σημειώσεσι.

28. Ἡ Σχολὴ κατὰ τὸ σιγίλλιον τῆς α. μαρτίου τοῦ 1769, ὡς γράφει ὁ Μ. Πατριάρχης, λέγει ὁ κ. Γεδεών, τὸν μὲν λειμῶνα εἶναι νὰ μὲν ἐν Φαναρίῳ, τὸ δὲ θέρος ἐν Ἐρεβὶ κρήνῃ· οὐκ ἦντο μετεφέρετο καὶ εἰς ἄλλα χωρία τοῦ Βοσπόρου κατὰ τὸ θέρος, ὅπου ἐγίνοντο ἐν ἰδίαις οἰκίαις τὰ μαθήματα, ὡς ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι, ἐν Νεοχωρίῳ καὶ Θεραπείᾳ. Ταῦτα προσεπιβεβαιῶσι καὶ τὰ ἐν τῷ πατριαρχικῷ σιγίλλῳ περὶ μετοικίσεως τῆς Σχολῆς γραφόμενα, μὴ μνημονεύοντα ὅμως τοῦ ἐγίνετο «καθ' ἐμὴν κατὰ τὸν ἰουνίον τῆς σχολῆς τῆς κεικίσεως ἀναγκαστικῇ μετανάστασις». Πρὸς δὲ εἰ-

ἐξακοσίων γροσίων διὰ χρυσοβούλλου καὶ ἀνὰ διακόσια γρόσια κατὰ μῆνα ἐξ ἰδίων διδομένων ἐπὶ τῆς ἐκλάμπρου αὐτοῦ αὐθεντείας. Ταύτη τῇ κλεινῇ ἡγεμονικῇ οἰκογενεῇ δικαίως πάνυ ἐχορηγήθη ἀπὸ τῆς εἰς τὸ χωρίον ἡμῶν μεταφορᾶς τῆς Σχολῆς ἡ γενικὴ ἐποπτεία καὶ ἐφορεία καὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ χωρίου ἡμῶν· διότι οὐ μόνον ἡ σύστασις καὶ ἡ ἐγκαθίδρυσις τῆς Σχολῆς θεμελιωτὴν ἀναγνωρίζει τὸν πατέρα τοῦ Ἀλεξάνδρου, προσεχὴ δὲ κτίτορα καὶ συντηρητὴν τὸν υἱόν, τὸν πρῶτον ἐφ' ὅρου ζωῆς ἔφορον, τὸν Δημήτριον Μουρούζη, οὐ μόνον τὰ ἄρρενα μέλη ἐφάνησαν χρήσιμα τῷ χωρίῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ θήλεα τῆς οἰκογενεῆς ταύτης, ἐπειδὴ ἐκτὸς συνεχῶν προσφορῶν ἡ μὲν ἐκλαμπροτάτη κυρία Ἀναστασία Μουρούζη ἐδανείσατο τῷ ναῷ γρ. 5000, ἡ ἐκλαμπροτάτη δόμνιτζα κυρία Ρωζάνδρα Μουρούζη ἀπὸ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ εἶχε λαμβάνειν μέχρι τοῦ 1812 γρόσια 3000, ὧν πολλάκις ἐδωρεῖτο καὶ τοὺς τόκους, ἡ δὲ ἐκλαμπροτάτη δόμνη κυρία Ζωὴ Μουρούζη ἕτερα 1000 γρόσια. κλπ. Πρὸς δὲ τὸ ἐτήσιον ἐκ Βλαχίας δανῶν καὶ βαμμμάτων διὰ τὸν Κουρούτσεσι δὴ πρότερον 150 γρόσια, ἐδιπλασιάσθη διὰ νέου αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου ὑπὸ τοῦ αὐθέντου Ἰωάννου Ἀλεξάνδρου Μουρούζη, ἐκτὸς ἄλλων 2400 ἄτινα παρεχώρηται τῷ 1800 τῇ ἐκκλησίᾳ, ἱερῶν ἀμφοίων, καὶ δύο ἀργυρῶν σκευῶν κλ.

Οἱ λόγοι οἱ τῆς Σχολῆς τὴν μετάθεσιν ἐκ Φαναρίου εἰς Κουρούτσεσι προκαλέσαντες ἀναφέρονται ἐν ἐγγράφῳ ἐκτενεστάτῳ, ὅπερ κατέχον τὰς ἀπὸ 119—128 σελίδας πατριαρχικοῦ τινος κώδικος ὃν ἀνεδίρηται ἀδείᾳ τοῦ παναγιωτάτου μοι πατρὸς καὶ πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Δ' καὶ τῆς περὶ Αὐτὸν Ἱερᾶς συνόδου συνετάχθη ὑπὸ Ἰωακείμ τοῦ Παρίου, τότε μητροπολίτου Κυζίκου. Ἐπιγράφεται δὲ ἐν τῷ κώδικι ὧδε: «Ἴσον ἀπράλληλκτον τοῦ γενομένου πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ σιγγιλιώδους γράμματος περὶ τῆς μετοικήσεως τῆς κοινῆς σχολῆς τῶν ἐλληνικῶν μαθημάτων ἐν τῷ κατὰ τὸν Κουρούτσεσι αὐθεντικῷ οἴκῳ τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου Μαυροκορδάτου,

καὶ ἀνένδοτον, τὸ περὶ τὰς δίκας ἀμερὲς καὶ εὐθύ τι καὶ ἄπειστον τὸ πρὸς τοὺς ὑπὸ κήρους προσήγες καὶ φιλόστοργον, τὸ πρὸς τὰς περὶ σύμπαντας καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ εὐεργεσίας ἐπιβρεπὲς καὶ ἐπιφορον καὶ ὅλως ὅποσα ἀνδρὲς τελείου καὶ ἡγεμόνος ἀρίστου εἰκόνα συγκροτεῖ καὶ συνίσταται. κελ. ...

καὶ τοῦ προσκτηθέντος νέου ἑαρινοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου». Εἵτα γέγραπται: «πόνημα τοῦ πανιερωτάτου καὶ σοφολογιωτάτου μητροπολίτου ἁγίου Κυζίκου Κου Ἰωακείμ Παρίου³².

Τὸ ἐγγράφον χρονολογεῖται τὸν ἰανουάριον τοῦ 1804 ἐπινεμήσεως ζ'. Τὰ περὶ τῆς Μ. σχολῆς ὡς γεγραμμένα καὶ ἐκδομένα ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ κ. Γεδεών ἐν τοῖς «Χρονικοῖς τῆς Πατρ. Ἀκαδημίας» παραλείπων, ἀναδημοσιεύω ἐνθάδε ἐκ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» (ἔτος 6' σελ. 247) αὐτὴν τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ἐγκύκλιον τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου εἰς φῶς δοθεῖσαν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Βελεγράδων, ἀντιγράφαντος ταύτην ἐκ κωδίκων ἧς ἐπαξίως προΐσταται μητροπόλεως, ὅπως ὁ ἀναγνώστης ἔχη ὑπ' ὄψει ἐξ αὐθεντικοῦ κειμένου τὰ τῆς μεταφορᾶς τῆς σχολῆς καὶ τῶν ἑαρινῶν πατριαρχείων ἐνταῦθα, ἡμεῖς δὲ τὸ μετὰ χεῖρας ἔργον συμπληρώσωμεν.

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης
καὶ οἰκουμένικος πατριάρχης.

Ἱερώτατε μητροπολίτα Βελεγράδων ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφε καὶ σὺλ-λειουργὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος κύρ Ἰωάσαφ, χάρις εἴη σου τῇ ἀρχιερωσύνῃ καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ. Οἶδας ἀντιφρόνως καὶ ἐπίστασαι ἀκριβῶς τὰς γινόμενας κατὰ καιροὺς δυσχερείας πρὸς τὴν ἐκκλησίαν εἰς βλάβαν καὶ αἰσίαν περὶ αὐτῆς κοινοῦ καὶ ἰδίου ὑποθέσεων καὶ λοιπῶν ἀναγκῶν ἐκ τῆς ἐνσηκπούσης συνεχῶς λοιμώδους νόσου καὶ μάλιστα περὶ τὸ ἔαρ καὶ θέρος. Ἐπειδὴ ἐκ ταύτης ὁ κατὰ καιρὸν πατριαρχεῦον βιάζεται ἀπομακρύνεσθαι τῶν πατριαρχείων καὶ φροντίζειν διὰ πολλῶν κόπων τῆς ἀλλαχῇ μετοικήσεως αὐτοῦ καὶ ἀποκαταστάσεως εἰς ἀσφάλειαν ἐαυτοῦ τε καὶ τῶν περὶ αὐτὸν καὶ εἰς ἀνύποπτον ἔντευξιν καὶ συναναστροφὴν τῶν ἐνδημούντων ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει συναδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων καὶ τῶν ἐκλάμπρων καὶ εὐγενῶν προύχοντων τοῦ ἡμετέρου γένους καὶ ἄλλων προκρίτων, καὶ ποτε μὲν ἐπιτυχῶς, ἄλλοτε δ' οὐ, καὶ οὕτω περιπλανώμενος διατελεῖ τῆδε κἀκεῖσε, ὡς μὴ ἔχων

32. Ὁ αὐτὸς ἅγιος Κυζίκου κύρ Ἰωακείμ συνέταξε καὶ τὸ σιγγιλιώδες γράμμα «συμφώνως τῇ ὑψηλῇ βασιλικῇ βουλῇ καὶ προσκυνητῇ ἀποφάσει, τὸ περιέχον τὰς περὶ διευθετήσεως καὶ ἀξιοπρεποῦς ἐφορείας τε καὶ ἐπιστασίας τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ περιβλεπτοῦ περὶ κυρίου κυρίου Δημητρίου Μουρούζη περὶ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν νοσοκομείων τοῦ Γαλατᾶ καὶ Πείργου κατὰ τὸ 1805 ἐκδοθὲν ἐν μηνὶ μαΐῳ.

ἐν ἑαρί καὶ θέρει διωρισμένην πατριαρχικὴν κατοικίαν, καὶ διὰ τὸ συμβαίνειν ὁμολογουμένως ζημίας οὐκ ὀλίγας πρὸς τὰς τοιαύτας μετοικήσεις καὶ δυσχερείας παμπληθεῖς εἰς ἐπιτελεσθὶν τῶν ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων καὶ μέμψεις πρὸς τῶν λοιπῶν ἐθνῶν διὰ τὴν ἐκ τόπου εἰς τόπον ἐπισφαλῆ μετοίκησιν τοῦ πατριαρχεύοντος καὶ προσγίνεσθαι κοινὸν τὸ ὄνειδος παντὶ τῷ ἡμετέρῳ γένει, ἐγένετο ἤδη κοινὴ σκέψις καὶ μετὰ σπουδῆς φροντίς κατὰ ζήλον ἔνθεον ἡμῖν τε καὶ τῇ περὶ ἡμᾶς ἱερᾷ ἀδελφότητι καὶ τοῖς πανεκκλησίαις προὔχουσιν καὶ εὐγενέσι καὶ λοιποῖς προκρίτοις ὅπως εὐρεθῇ τόπος ἀρμόδιος καὶ ἐξωνηθῇ εἰς κατοικίαν πατριαρχικὴν ἐαρινήν, καὶ κατὰ τὴν κοινὴν ταύτην βουλὴν ὡς ἐκ Θεοῦ ἐμπνευσθεῖσαν εὐρέθῃ ὁ τόπος λίαν ἀρμόδιος καὶ εὐρύχωρος οὐ μόνον εἰς κατοικίαν πατριάρχου ἀλλὰ καὶ εἰς ἀσφαλεστάτην διηγεκὴ μετοίκησιν τῆς κοινῆς πατριαρχικῆς σχολῆς τῶν ἐλληνικῶν μαθημάτων ὁ κατὰ τὸν Κουρουτζεσιμὲν τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου κυρίου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδαίου μετ' ὅλης τῆς περιοχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ αὐθεντικοῦ οἴκου, ἔν' ἐν κεχωρισμένῳ τόπῳ ἀποκατασταθῇ αἱ ἡ κοινὴ, ὡς εἴρηται, σχολὴ ἔχουσα ὅλα τὰ χρειώδη ἐπ' ἀνέσει διδασκάλων καὶ μαθητῶν κατὰ τὴν ἀπ' ἀρχῆς ἐφесιν καὶ τὸν ἔνθεον σκοπὸν τοῦ πρώτου συνιστορος αὐτῆς ἀειμνήστου ἐν ἡγεμόσιν ἡρώος καὶ μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου αὐθέντου Κωνσταντίνου Μουρούζη καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κατὰ θεῖαν εὐδοκίαν ἡγεμονεύοντος ἐν Μολδοβλαχίᾳ καὶ ἄριστα διέποντος κατὰ τὴν βασιλείαν βουλὴν εὐσεβεστάτου καὶ ὑψηλοτάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος μεγαλοπρεπεστάτου κυρίου κυρίου Ἀλεξάνδρου Μουρούζη βοεβόδα καὶ τῶν λοιπῶν πανεκκλησίαις ἀδελφῶν καὶ φιλότιμων υἱῶν τῆς αὐτῆς θεοσυντηρήτου αὐθεντικῆς μουρουζικῆς γενεᾶς, ὡσαύτως ἐν ἰδίῳ προορισθῇ καὶ ὁ ἐν θέρει πατριαρχικὸς οἶκος, ὅστις καὶ ἐξηγοράσθῃ ἐκ τοῦ παραυτίκα ἐπὶ καταμετρήσει ἀδράς ποσότητος χρημάτων διὰ κοινῆς συνεισφορᾶς τῶν πανεκκλησίαις προὔχόντων τοῦ ἡμετέρου γένους καὶ τῶν πανευγενῶν καὶ λοιπῶν προκρίτων, συνεισενεγκόντων καὶ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἐνδημούντων τε καὶ ἀποδημούντων εἰς ἀγοράν, ὡς εἴρηται, ὅλου τοῦ τόπου καὶ τοῦ αὐθεντικοῦ οἴκου. Καὶ δὴ κοινῆς συνεισφοράς συγκροτηθείσης, διωρίσθῃ ἡ κοινὴ συνεισφορὰ ἐκ πάντων, ἀπεφάνθῃ κοινῇ γνώμῃ καὶ συνοδικῇ συνεισφέρειν καὶ τὸν θεῖον σύλλογον τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἐνδημούντων τε καὶ ἀποδημούντων μετὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος εἴκοσι πέντε χιλιάδας τῶν γροσίων ἐπ' αὐτῇ τῇ ἐαρινῇ κατοικίᾳ, καὶ αὐτῆς τῆς ποσότητος εὐδιακρίτως διανεμηθείσης πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀδελφῶν κατὰ ἀναλογίαν τῆς δυνάμεως καὶ καταστάσεως αὐτοῦ, κέκριται ὁμοφώνως καὶ διωρίσθαι δοῦναι καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην σου γρόσια τὸν ἄριθμὸν πενήτην, ὃν τρόπον καὶ οἱ ἐνδημούντες ἐν Κωνσταντινουπόλει συνάδελφοι ἅγιοι ἀρχιερεῖς ἀσμένως καὶ προθύμως μετὰ θαφιλείας κατέβαλον, ἔχοντες μέγα εὐτύχημα καὶ κλέος καὶ τιμὴν οὐ μόνον ἑαυτοῖς ἀλλὰ καὶ παντὶ τῷ εὐσεβεῖ πληρώματι διὰ τὰ προσκτηθέντα τῇ ἐκκλησίᾳ δύο ταῦτα ἀναγκαῖα καλὰ, τὸ δ' ἐπ' ἄριστον καὶ εὐχερεστάτῃ διοικίσει τῶν τῆς ἐκκλησίας ὑποθέσεων καὶ πραγμάτων, καὶ φιλοτιμούμενοι συνεισέφερον τὴν διορισθεῖσαν αὐτοῖς ποσότητα προθυμότερον ἢ δὴ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐν ἄλλοις συνεισφοράν. Ταῦτα τοίνυν πληροφορουμένης καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης

σου, οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν ὅτι ὑπερχρῆς γενόμενος ὕμνους εὐχαριστηρίους ἀναπέμψει προηγούμενος τῷ πρυτάνει τῶν ἀγαθῶν Θεῷ καὶ καταστήσει εὐχαῖς καὶ ἔγκωμοις τοὺς ἀγωνισαμένους λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ συμπράξαντας ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ προσκτῆσει, καὶ ἐπομένως προφθῆσιν κατὰ τάχος τὴν διορισθεῖσαν σοι ταύτην ποσότητα ἀνελλιπῇ πρὸς τὸν ἐνταῦθα ἔφορον τῶν ὑποθέσεων σου, ὅτι ἡ ἀρχιερωσύνη αὐτοῦ πρὸς τῇ ἐξ ἐτοίμου καταμετρήσει τῆς ἰδίας αὐτῷ ποσότητος διορισθείσης ἀπέδωκε πεπεισμένως καὶ τὰ ἐκ μέρους σου διδόμενα, ἵνα γενόμενος κοινωνὸς τῆς τοιαύτης ἀγαθοεργίας ἀκούσῃ ἐπαίνων διὰ τὸ προθυμὸν σου. Τοῦτου χάριν καὶ γράφοντες διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐπιστολῆς εὐαγγελιζόμεθα σοι ταῦτα ὡς μέγιστα κατορθώματα καὶ ἐντελλόμεθα ἀμεταθέτως ὅπως ἅμα τῷ ἐγγεγραμμένῳ σοι ταύτην, χωρὶς τινος δισταγμοῦ ἢ ὑπερβάσεως καιροῦ, στείλῃς τὴν διορισθεῖσαν σοι ταύτην ποσότητα γρόσια τὸν ἄριθμὸν πενήτην ἀνελλιπῇ πρὸς τὸν ἔφορόν σου, ὡς ἀποδεδωκότα ἀντὶ σοῦ, πεποιθότως ἅμα καὶ χαριέντως κατὰ τὸν γνώμη κοινῇ καὶ συνοδικῇ διαγνώσει ἐν πατριαρχικῷ καὶ συνοδικῷ καταστήτῳ διορισμένῳ, προφθάνων μετὰ σπουδῆς καὶ μεγάλῃς χαρᾶς καὶ ἀποδεικνύμενος ἐξ οἰκείας φιλοτιμίας τὴν μετὰ προθυμίας ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν κοινὴν μητέρα καὶ εὐεργέτιδα ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν. Οὕτω ποιήσον ἀνυπερβέτως καὶ μὴ ἄλλως ἐξ ἀποφάσεως· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μετὰ τῆς ἀρχιερωσύνης σου.

ἁωδ', φεβρουαρίου α'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός·

- † Ἐφέσου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός·
- † Ἡρακλείας ΜΕΛΕΤΙΟΣ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός·
- † Κυζίκου ΙΩΑΚΕΙΜ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός·
- † Νικομηδείας ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός·
- † Χαλκηδόνος ΙΕΡΕΜΙΑΣ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός·
- † Δέρκων ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός·
- † Προύσης ΑΝΘΙΜΟΣ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός·
- † Ἰκονίου ΡΑΦΑΗΛ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός·
- † Ἀγκύρας ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός·
- † Προιλάσου ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός·

Πρὸς τούτοις ἐγένετο πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγίλλιον διορίζον ἐφόρους τῆς σχολῆς τὸν κατὰ καιρὸν οἰκουμηνικὸν πατριάρχην, τὸν κατὰ καιρὸν διερμηνευτὴν τῆς Κραταιᾶς Βασιλείας, τὸν κατὰ καιρὸν Μέγαν λογοθέτην τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ ζωῆς τὸν ἐκλαμπρότατον πειζαδὲ Δημήτριον Μουρούζην. Ἡ πατριαρχικὴ Μ. Σχολὴ διατελοῦσα ὑπὸ τοιοῦτον

Ἡδὴ προβαίνομεν εἰς τὴν ἀναγκρὴν τῶν ἐν ταῖς δύο ἐκκλησίαις τοῦ ἡμετέρου χωρίου τοῦ τε ἁγίου Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου καὶ τοῦ ἁγίου Ἐνδόξου Προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου γενομένων χειροτονιῶν, ἐκλογῶν τιτουλαρίων ἐπισκόπων, προδιβασμῶν καὶ μεταθέσεων μητροπολιτῶν τῶν ἐν τῷ κλίματι τοῦ οἰκουμένου πατριαρχικοῦ θρόνου³⁵.

Ἀρχομαι ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

1] Πατριαρχεύοντος Γερσίου τοῦ ἀπὸ Δέρκων οἱ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς συνέρχονται ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ ἐκλέγουσιν ἀρχιεπίσκοπον Μύλου καὶ Κιμόλου τὸν ὁσιώτατον ἀρχιερατεύοντος Γρηγορίου. Ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο τὸν σепτέμβριον τοῦ 1795.

2] Τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Πρεσπῶν καὶ Λυχνιδῶν ἀποστατεύτου μεινάσης ἅτε τοῦ ἀρχιερατεύοντος Κυπριανοῦ οἰκειοθελῇ θόντος παραιτήσιν συνελθόντες οἱ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἐξελέξαντο τὸν ὁσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις κύρ Καλλινίκον τεθέντων συνυποψηρίων τοῦ Γερασίου καὶ Ἀνθίμου. Ἡ ἐκλογὴ αὕτη ἐγένετο τῷ 1801 κατὰ μῆνα σепτέμβριον ἐπὶ Καλλινίκου τοῦ ἀπὸ Νικαίας ἐπινεμήσεως πέμπτης.

3] Ἀποθανόντος τοῦ Ἐφέσου Μακαρίου, ἐκλέγεται ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ ψήφοις κανονικαῖς ὁ Λαρίσσης Διονύσιος (ὁ Καλλιάρχης), τῷ 1803 κατὰ σепτέμβριον ἐπινεμήσεως ἐβδόμης.

4] Τοῦ Λαρίσσης προβιβασθέντος εἰς τὴν μητρόπολιν Ἐφέσου γίνεται μεταθέσις τοῦ Ἰκονίου Παπαῆλ εἰς τὸν θρόνον τῆς Λαρίσσης ἐν τῷ ἡμετέρῳ ναῷ.

5] Ἰκονίου διορίζεται ὁ πανοσιώτατος καὶ ἐλλογιμώτατος μέγας ἀρχιεπίσκοπος τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐν δὲ ἱερομονάχοις κύρ Κύριλλος κατὰ σепτέμβριον τοῦ 1803.

6] Ἀτῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Φιλαδελφείας ἀποστατεύτου διαμεινάσης ἅτε δὴ τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κύρ Ἰακώβου παραιτήσιν οἰκειοθελῇ καὶ ἀβίαστον ποιησάμενου τῆς ἐπαρχίας ταύτης δι-

35. Ἐν τῇ ἀναγκρῇ τῶν ἀρχιερατικῶν τούτων πράξεων ἐκτὸς τοῦ κώδικος τοῦ ἡμετέρου ναοῦ, ἔρχονται ὁδηγοὺς καὶ τοὺς ἀρμοδίους πατριαρχικοὺς τῶν ὑπομνημάτων κώδικας, οὗς ἀδεία τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Ἀγιωτάτης Συνόδου συνεβουλεύθημεν.

ἐνυπογράφου αὐτοῦ καὶ ἐνσφραγίστου γράμματος, ὡς ἀντικρὺ κατεστρωμένη φαίνεται, ἡμεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς προτροπῇ καὶ ἀδεία τοῦ παναγιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ οἰκουμένου πατριάρχου κυρίου κυρίου Καλλινίκου συνελθόντες ἐν τῷ κατὰ τὸν Κουρούτσεσμε ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου καὶ ψήφοις κανονικὰς προβαλόμενοι εἰς εὐρεσιν καὶ ἐκλογὴν ἀξίου καὶ ἀρμοδίου προσώπου τοῦ ἀναδεχομένου τὴν ἀρχιερατικὴν προστασίαν καὶ ποιμαντορικὴν ράβδον τῆς ἀγιωτάτης ταύτης μητροπόλεως ἐθέμεθα πρῶτον μὲν τὸν πανοσιολογιώτατον διδάσκαλον καὶ ἀρχιμανδρίτην κύρ Δωρόθεον, δευτέρον τὸν Νεόφυτον, καὶ τρίτον τὸν Καλλινίκον, ὃν τὰ ὀνόματα κατεστρώθη ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κώδικι. Ἡ ἐκλογὴ αὕτη Δωρόθεου τοῦ Πρωτοῦ καὶ ὁ προβιβασμὸς εἰς Φιλαδέλφειαν ἐγένετο τῷ Νοεμβρίῳ τοῦ 1805.

7] Ἐπίσης τὸν ἰανουάριον τοῦ 1806 διορίζεται ὁ πρῶν Γάνου καὶ Χώρας Κύριλλος, Δρύστρας ἀντὶ τοῦ παραιτησάμενου Γρηγορίου.

8] Ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Δανιὴλ ἐκλέγεται Τορνόβου ὁ ὁσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις πρωτοσύγκελλος Μακάριος, τῷ αὐτῷ μηνὶ καὶ ἔτει.

9] Κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1806 ἀντὶ τοῦ ἀπολυθέντος Ἰγνατίου ἐκλέγεται Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ὁ μέγας ἀρχιεπίσκοπος τοῦ οἰκουμένου τοῦ θρόνου Πορφύριος.

10] Ἐπὶ πατριάρχου Κυρίλλου ὁ Φιλαδελφείας Δωρόθεος προβιβάζεται εἰς τὴν μητρόπολιν Ἀδριανουπόλεως τὸν ἰούνιον τοῦ 1813.

11] Φιλαδελφείας ἀντὶ τοῦ προβιβασθέντος καὶ μετατεθέντος εἰς Ἀδριανούπολιν διορίζεται ὁ ἅγιος Ἀγγιᾶλου κύρ Γαβριὴλ καὶ Ἀγγιᾶλου,

12] ὁ πρῶν Φιλιππουπόλεως Εὐγένιος.

13] Ἐλασσῶνος ἐκλέγεται ἀντὶ τοῦ κύρ Πορφυρίου προβιβασθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ὁ σεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἱερομηρίου Σαμουὴλ κατὰ τὸν ἰούνιον τοῦ 1813.

Αἱ ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ ἁγίου Δημητρίου, τῷ ναΐσκῳ δὴ λαδὴ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου γενόμεναι ἐκλογαί, μεταθέσεις κλ. εἶναι αὗται.
α' Ἀρχαιοτέραν σύνεδον ἀρχιερέων ἐν τῷ ναῷ τούτῳ εὕρισκω

τὴν ἐν τῷ Π. κώδικι τῷ περιέχοντι τὰ ἀπὸ τοῦ 1780—1760 ὑπομνήματα ἐπὶ πατριαρχοῦ Παΐσιου γενομένην. Τὸ ὑπόμνημα φέρει χρονολογίαν τῆς α' ἰουλίου π'να' (1751), συνετάχθη δὲ ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ὡς ἀρχιεπισκόπου Ρέοντος καὶ Πρινεστοῦ ὁσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυρ Νεκταρίου ἀντὶ τοῦ εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς μεταστάντος Παρθενίου.

Ε' Ἐν ἐτέρῳ κώδικι ἀπαντῶ τόδε τὸ ὑπόμνημα ἐπὶ Σαμουήλ τοῦ ἀπὸ Δέρκων (24 μαΐου 1763—νοεμβρίου 1768) γενομένου ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ὅπερ δ' ἐπὶ λέξει ἔχει ὡς: «Ἐπειδὴ ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μητροπόλει Κυζίκου εὐρίσκονται καὶ τελοῦσι μὲν ὑπ' αὐτὴν χωρὶς τινὰ, ἀνεπίσκεπτα δὲ μένουσιν ἀρχιερατικῆς προστασίας διὰ τὸ πόρρωθεν καὶ μεμακρυσμένα εἶναι τῆς μητροπόλεως ταύτης καὶ μὴ δύνασθαι τὸν κατὰ τόπον ἀρχιερέα ἀπεργεσθαι ἐκεῖσε εἰς ἐπίσκεψιν τῶν χριστιανῶν, οὗ ἕνεκα ἐδέησεν ἀποκατασταθῆναι ἐπιστάτην τινὰ ἐν αὐτοῖς ἀρχιερατικῇ ἀξίᾳ τετιμημένον ἐν τῷ ἐπισκέπτεσθαι ἀρχιερατικῶς τοὺς ἐκεῖσε χριστιανούς, τούτου χάριν συνοδικῶς προβληθείσης τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἀπεράνθη χειροτονηθῆναι ἀρχιερέα ἐπ' ὀνόματι τῆς πάλαι ποτὲ ἐν τῇ μητροπόλει ταύτῃ διαπρεψάσης ἐπισκοπῆς Λαμφάκων· καὶ δὴ συνελθόντες ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ παναγιωτάτου καὶ . . . κυρίου Σαμουήλ καὶ ψήφους κανονικῶς προβαλλόμενοι . . . προεκρίθη πρῶτον μὲν ὁ ὁσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κυρ Γρηγόριος . . . Ἐν ἔτει 1764 ἰνδικτ. ιβ'.

γ' Ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι βλέπω τοὺς ἐνδημοῦντας ἀρχιερεῖς συνεργομένους ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ καὶ ἐκλέγοντας τὸν ὁσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις κυρ Δωρόθεον μητροπολίτην Τραπεζούντος ἀντὶ τοῦ θανόντος Ἀνανίου. Ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο τὴν ιζ' αὐγούστου 1764.

δ' Ἐπὶ πατριαρχοῦ Σωφρονίου τοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, τοῦ Ἰωνίου Διονυσίου ἀποθανόντος ἐκλέγεται μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου κατὰ ἰούλιον τοῦ 1780 ὁ ἀρχιμανδρίτης τῶν πατριαρχείων Ραφαήλ.

ε' Ρέοντος καὶ Πρινεστοῦ ἀντὶ τοῦ παραιτησαμένου Μαχαρίου ὁ ὁσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κυρ Ἰωσήφ.

ς' Θεσσαλονίκης ἀντὶ τοῦ παραιτησαμένου Δαμασκηνοῦ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους Ἰάκωβος, ἐπίσης κατὰ ἰούλιον τοῦ 1780.

ζ' Σάμου καὶ Ἰκαρίας ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Ἀκακίου διωρίσθη ὁ ἱερομόναχος Γαβριήλ κατ' αὐγούστον τοῦ 1780.

η' Ἀντὶ τοῦ ἐκπεπτωκότος τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ Πισσιδεῖας Βενεδίκτου ὁ ἱερομόναχος Κύριλλος.

θ' Ἀμασειᾶς ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Διονυσίου ἐκλέγεται ὁ ἱερομόναχος Παΐσιος κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1780.

ι' Ἀδριανουπόλεως, ἀντὶ τοῦ Νικηφόρου τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος, ὁ ὁσιώτατος ἱερομόναχος Καλλίνικος.

ια' Βάρνης ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Νεοφύτου ὁ Φιλόθεος.

ιβ' Σοφίας ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Ἱερεμίου ὁ ἐσιολογιώτατος Θεοφάνης.

ιγ' Ἐν σελ. 81 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 340 Π. Κ., ἐν ᾧ καὶ τὰ ἄλλα ὑπομνήματα, εὐρίσκω καὶ τόδε τὸ ὑπόμνημα περὶ ἐκλογῆς ἐν τῷ κλίματι τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας ἐπισκόπου Θηβαίδος. «Ὡς περὶ πολλάκις, οὕτω καὶ ἤδη ὁ ἁγιώτατος πατριαρχικός, ἀποστολικὸς καὶ οἰκουμενικὸς θρόνος ἔγνω χεῖρα ὀρέξει δεομένῳ βοηθείας τῷ ἁγιωτάτῳ πατριαρχικῷ καὶ ἀποστολικῷ θρόνῳ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ἀντιλαβέσθαι αὐτοῦ εἰς τὴν προκειμένην χρείαν. Καὶ δὴ θρεῖς καὶ ἀντιλαβέσθαι αὐτοῦ εἰς τὴν προκειμένην χρείαν. Καὶ δὴ ἡμεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ παναγιωτάτου τοῦ καὶ . . . κυρίου Γαβριήλ³⁶ κατὰ τὴν ἀξίωσιν τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριαρχοῦ Ἀλεξανδρείας κυρ κυρ Γερασίμου συνελθόντες ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου κατὰ τὸν Κουρούτσε-σμε καὶ ψήφους κανονικῶς προβαλλόμενοι εἰς εὕρεσιν καὶ ἐκλογὴν ἀξίου καὶ ἀρμοδίου προσώπου τοῦ προχειρισθησομένου εἰς ἀρχιερατικὴν καὶ ἀρμοδίου προσώπου τοῦ προχειρισθησομένου εἰς ἀρχιερατικὴν ἀξίωσιν ἀνευ ποιμνίου ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμφάσης ὑπὸ τῷ εἰρημένῳ πατριαρχικῷ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνῳ ἁγιωτάτης μητροπόλεως Θηβαίδος, νῦν δὲ μηδὲ ἔχνος ἐχούσης, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν ὁσιώτατον ἀρχιμανδρίτην τοῦ θρόνου ἐκείνου κυρ

36 Γαβριήλ, ὁ ἀπὸ Παλαιοῦ Πατρῶν πατριαρχῆς, Σμυρναῖος, ὁκτώβριος 1780—29 ἰουλίου 1785, ὅτε πρὸς Κύριον ἀπεδήμησεν. Ἐν τῷ κώδικι τούτῳ εὐρήνεται κατηφαλισμένα, ἣ τε προσκλητήριος ἐπιστολὴ τῶν ἁγίων συνοδικῶν καὶ ἡ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων πρὸς τὸν νέον πατριαρχὴν, ἅμα δὲ καὶ ἀπεριγραφή τοῦ τρόπου τῆς πατριαρχείας τοῦ παναγιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη, τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχοῦ συνεθεῖσα καὶ καταστρωθεῖσα τῇ ἐπιταγῇ τῆς Α. Παναγιώτης.

Μελέτιον, δεύτερον τὸν Παΐσιον, καὶ τρίτον τὸν Νικηφόρον, ὧν τὰ ὀνόματα κατεστρώθη ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας εἰς διηγετικὴν ἀτράχειαν ἐν ἔτει σωτηρίου 1783 ἐπινεμήσεως α' αὐγούστου.

ιβ'] Ἐπίσης ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ κατ' αὐγούστου τῷ αὐτῷ ἔτει ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Μογλεων Ἀγαθαγγέλου ἐκλέγεται ὁ ὁσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ Γερμανός.

ιγ'] Τῇ θερμῇ αἰτῇ τοῦ ἁγίου Σμύρνης Γρηγορίου, Ἐρυθρῶν ἐπίσκοπος τιτουλάριος διορίζεται ὁ ὁσιώτατος ἐφημέριος τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας κύρ Λεόντιος.

ιδ'] Ἐπίσης γίνεται ἐκλογή ἐπὶ τῷ προχειρισθῆναι «πάλαι ποτὲ διαλαμφάσης ἐπισκοπῆς Παιονίας τῆς ὑποκειμένης τῆς πάλαι ποτὲ μητροπόλεως Λυδίας, ἥδη δὲ μηδὲ ἔχοντος ἐχουσῶν καὶ χειροτονηθῆναι ἀρχιερέα, τῇ αἰτῇ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Φαναρίου κύρ Μακαρίου». ἐκλέγεται ὁ ὁσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ Σεραφεῖμ, τεθέντων συνυποψηρίων τῶν ὁσιωτάτων Παρθενίου καὶ Ἀγαπίου. Ἡ ἐκλογή ἐγένετο ἐπὶ Γερασίου, τοῦ ἀπὸ Δέρκων, τῷ 1796.

ιε'] Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου τὸν αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐκλέγεται γνώμη καὶ αἰτῇ τοῦ κυριάρχου ἁγίου Ἡρακλείας ἐπίσκοπος ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμφάσης ἐπισκοπῆς Θεοδώρουπόλεως ὁ ἀρχιμανδρίτης κύρ Χρύσανθος.

ις'] Ἐπειδὴ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σίρνου κύρ Ἰωσήφ ἀπεβίωσεν, ἀδεία τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου (Α' πατριαρχεία αὐτοῦ) τὸν μᾶλλον τοῦ 1797 ἐκλέγεται Σίρνου ὁ ἐν ἱερομονάχοις ὁσιώτατος κύρ Καλλίνικος.

ιθ'] Ἐπὶ πατριάρχου Νεοφύτου (Β' αὐτοῦ πατριαρχεία) τοῦ ἀπὸ Μαρωνείας τῆς ἀγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Ἀνδρου ἀπροστατεύτου διαμεινάνσης ἄτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κύρ Διονυσίου τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος ἐξελέγη ἀναδεξιόμενος τὴν ποιμαντορικὴν ράβδον τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης ὁ ὁσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ Παγκράτιος, ἐν ἔτει σωτηρίου 1799 κατ' αὐγούστου ἐπινεμήσεως β'.

κ'] Ἐν τῷ ἡμετέρῳ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐγένοντο ἐπίσης καὶ αἱ κανονικαὶ ψῆφοι ἐκλογῆς Μηθύμνης τοῦ πανοσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κύρ Πανχρέτου, πρώην ἀρχιδιακόνου τῆς μητροπόλεως Ἐρέσου κατὰ μᾶλλον τοῦ 1801, ἄτε τοῦ τέως μητροπολίτου κύρ Διονυσίου κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος περιπεσόντος εἰς

δεινотάτην ἀσθένειαν καὶ ἡλιθιότητα νοῦς καὶ μὴ δυνήεντος θεραπευθῆναι καὶ οἰκειοθελῶς τὴν παρὰ τὴν αὐτοῦ δόνησιν³⁷.

κα'] Ἀντὶ τοῦ Σβορνικίου Γερατίμου οἰκειοθελῶς παραιτησαμένου ἐκλέγεται ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κρατόβου κύρ Ἰωαννίκιος³⁸ τῷ μαίῳ τοῦ 1804 ἐπινεμήσεως ἐβδόμης.

κβ'] Ἀντὶ τοῦ τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος κύρ Ἀμβροσίου ἐκλέγεται Αἰγίνης καὶ Ὑδρας ὁ ὁσιολογιώτατος δευτερεύων τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἱερομόναχος κύρ Γεράσιμος. Ἡ ἐκλογή ἐγένετο τῷ 1813 κατὰ ἰούνιον.

κγ'] Βιζύης διορίζεται ὁ ὁσιολογιώτατος πρωτοσύγκελλος τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ἐρέσου Νεόφυτος, τοῦ τέως ἀρχιερατεύοντος Δανιὴλ ἀποθανόντος· λόγῳ βοηθείας, ὡς σημειοῦται ἐν τῷ κώδικι τοῦ ἡμετέρου ναοῦ ἐχορηγήσατο τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ γράσια πέντε πρὸς εἴκοσι.

κδ'] Αἰτῇ τοῦ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ κλίματι τῆς Ἀντιοχείας χριστιανύμου πληρώματος, ἀδεία τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Κυρίλλου συνήλθον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ τιμίου Προδρόμου οἱ ἅγιοι συνοδικοὶ καὶ ἀνέδειξαν πατριάρχην Ἀντιοχείας τὸν Ἀρκαδιουπόλεως Σεραφεῖμ. Τὸ ὑπόμνημα τῆς ἐκλογῆς ταύτης γενομένης τῷ αὐγούστῳ τοῦ 1813 κατηρξαλισμένον ἐν τῇ σελ. 313 τοῦ ὑπ' ἀρ. 319 Π. Κ. ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» τόμ. 6', σελ. 295. Οὗτος δ' ἐδωρήσατο τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Δημητρίου γρ. ἑκατόν.

κε'] Ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος Σωφρονίου, Ἀγκύρας ἐκλέγεται ὁ ὁσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις πρωτοσύγκελλος κύρ Μεθόδιος, κατὰ ἰούνιον τοῦ 1814, προσενεγκὼν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ταμείῳ γρ. ἑκατόν.

37. Ἡ Μ. Ἐκκλησία πρὸς ζωάκειαν τοῦ ἱερέως τούτου «ὄσως, ὡς λέγει τὸ ὑπόμνημα, ἐπολιτεύσατο ἄξιως κατὰ τὸ ἀρχιερατικὸν ἄξιωμα», ὥριστο 1250 γράσια ἐτησίως ἕτινα ἐδίδοντο ὑπὸ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Πανχρέτου τοῦ Κυρίου τοῦ πρώτου συστήσαντος καὶ Σολὴν ἐν Μηθύμνῃ.

38. Οὗτος τῷ 1794 κατὰ μᾶλλον ὦν ἱερομόναχος κατὰ θερμὴν αἰτήσιν τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Βόννης κύρ Παΐσιου μὴ ἐξικανοῦντος περιέρχεσθαι ὅλην τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ λογικοῦ ποιμαντοῦ τοῦ ἐξελέγη ἐπίσκοπος τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμφάσης ἐπισκοπῆς Κρατόβου, τῶν κανονικῶν ψήφων τεθεισῶν ἐν τῷ κατὰ τὸ Μέγα Ρεῦμα ναῷ τῶν Ταξιάρχων.

κς') «Τῆς ἀγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Ἀκώων ἀπροστατεύ. του διαμεινίστης, ἅτε τοῦ ἀρχιερατεύοντος κύρ Σιλδέστρου ἀποθανόντος, ἐκλέγεται ὁ ὁσιολογιώτατος διδάσκαλος κύρ Δανιήλ κατὰ ἰούνιον τοῦ 1814. Οὗτος ἐνυπογράφως ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς συνόδου καὶ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου ὑπὸ σφραγίδος γράφει «φροντίζειν περὶ τῆς ἐμῆς σχολῆς τῶν ἐλληνικῶν μαθημάτων, ἥτις φυτεία ἀνεδείχθη ἐμῇ, καὶ ἐπιμελείας ἡξίωται παρ' ἐμοῦ τῆς δυνατῆς, ἐφ' ἱκανοῦ καιροῦ διαστήματος, ὑπὸ σφραγίδος ἤδη μετὰ τὴν ἐλέω Θεοῦ καὶ προνοίᾳ ἐκκλησιαστικῇ ἀποκατάστασιν μου φροντίζειν ὑπὲρ αὐτῆς καὶ παραδιδόναι ἐν αὐτῇ, καθὼς καὶ πρότερον, καὶ ἐπιμελεῖσθαι τῆς προόδου τῶν φιλομαθῶν ἐπαρχιωτῶν μου, καὶ ἔργον ἔχων τὴν συντήρησιν καὶ καλλιέργειαν αὐτῆς».

κζ') Αἰτῆσαι τοῦ ἁγίου Ἐφῆσου κύρ Διονυσίου ἐξελέγη ἐπίσκοπος τῆς παλαιοῦ διαλαμψύτης ἐπισκοπῆς Ἐλαίας τῆς ὑποκειμένης αὐτῷ ὁ πρωτοσύγκελλος αὐτοῦ Παΐσιος. Ἐπίσης κατὰ ἰούνιον τοῦ 1814. Ὁ ἅγιος Ἐφῆσος ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ τοῦ ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπου τοῦ Παΐσιου ἔδωκεν ὡς βοήθειαν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Δημητρίου γρόσια ἑκατόν.

κη) Ἀποθανόντος τοῦ Πισιδεῖας Διονυσίου συνῆλθον οἱ ἐνδημοντες ἀρχιερεῖς «ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ κατὰ τὸν Κουρούτζεσμε ἁγίου Ἰωάννου» καὶ ἐξελέξαντο Πισιδεῖας τὸν μέγαν πρωτοσύγκελλον τῆς Μ. Ἐκκλησίας κύρ Εὐγένιον κατὰ ἰούλιον τοῦ 1814. Καὶ οὗτος ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ του προσήνεγκε γρόσια ἑκατόν.

κθ) Ἀντὶ τοῦ Φερσάλων Παρθενίου παραιτησαμένου διὰ τὸ βαθὺ γῆρας ἐν τῷ αὐτῷ πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ Προφήτου Προδρόμου ἐξελέγη ὁ σεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἀριστεῖας Δαμασκηνός, προσερχομένων τῷ ἐκκλησιαστικῷ ταμεῖῳ γρόσιον πεντήκοντα.

λ) Ἀντὶ τοῦ Μεσημβρίας Γρηγορίου παραιτησαμένου ἐκλέγεται ὁ σεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μελιτινῆς κύρ Ἰωσήφ.

λα) Ἀντὶ τοῦ Οὐζιτζῆς μητροπολίτου Ἀνθίμου παραιτησαμένου προχειρίζεται ὁ ὁσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ Δανιήλ τὸν ὁκτώβριον τοῦ 1814 ἐπινεμήσεως γ'.

λβ) Ἀντὶ τοῦ Διδυμοτείχου Μελετίου ἀποθανόντος προδιβάλλεται ὁ Δεδρῶν Ἀνθίμος.

λγ) Δεδρῶν δὲ διορίζεται ὁ σύγκελλος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας κύρ Δοσίθεος.

λδ) Ἐπειδὴ ἡ ἀγιωτάτη ἐπισκοπὴ Μεθώνης ἡ τῷ θρόνῳ τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Παλαιῶν Πατρῶν ὑποκειμένη σχολάζει ἐφ' ἱκανοῦ ἀρχιερατικῆς προστασίας ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κύρ Μελετίου διὰ τὸ βαθὺ γῆρας καὶ τὸ παραμένον τοῦ σώματος εἰς ἀσθένειαν νοὺς καὶ ληθαργίας καταντήσαντος ἄκραν, ἡμεῖς... ἀδείχ τοῦ... συνελθόντες... ἐξελεξάμεθα τὸν ὁσιώτατον ἀρχιερατικὴν τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Χριστιανοπούλεως κύρ Γρηγόριον τῷ ἰουλίῳ τοῦ 1815.

λε) Τοῦ Νεοκαισαρείας Μελετίου μετατεθέντος εἰς τὸν τῆς Καισαρείας θρόνον ἐκλέγεται Νεοκαισαρείας ὁ πανοσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ Κύριλλος.

λς) Τοῦ Κορυτζᾶς Ἰωάσαφ ἀποθανόντος διορίζεται Κορυτζᾶς ὁ σεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κλαυδίουπόλεως κύρ Μελέτιος κατὰ ἰούνιον τοῦ 1806.

λζ) Τοῦ Βιζύης Νεοφύτου ἀποθανόντος, Βιζύης ἐκλέγεται ὁ ὁσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ Ἰερεμίας κατ' αὐγούστον τοῦ 1816.

λη) Τοῦ Σηλυβρίας Καλλινίκου παραιτησαμένου οἰκιοθελῶς ὁ πρῶν Σταγῶν Παΐσιος ἐκλέγεται.

λθ) Τοῦ Πόσνας καὶ Σεραγίου Καλλινίκου ἀποθανόντος διορίζεται ἀντ' αὐτοῦ ὁ μέγας πρωτοσύγκελλος τῆς Μ. Ἐκκλησίας Βενιαμὴν κατὰ ὁκτώβριον τοῦ 1816· οὗτος ἐπὶ διετίαν προσήνεγκεν ἀνὰ πεντήκοντα γρόσια.

μ) Τῆς εἰς μητρόπολιν ἤδη τιμηθείσης πατριαρχικῆς διὰ πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ τόμου ὑπὸ τῷ ὀνόματι Τριπολιτζᾶς καὶ Ἀμυκλῶν ἐκλέγεται μητροπολίτης ὁ προεστὼς τῆς ἐν Ἀψωμαθείῳ ἱερᾶς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Μητᾶ ὁσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ Διονύσιος. Ἡ ἐκλογή τὸν μάιον τοῦ 1817 ἐγένετο.

μα) Τοῦ Καισαρείας Μελετίου ἀποθανόντος, εἰς τὴν κενωθείσαν ταύτην μητρόπολιν μετατίθεται ὁ ἅγιος Νικαίης Ἰωαννίκιος.

μβ) Νικαίης γίνεται ὁ Τορνόβου Μακάριος.

μγ) Τορνόβου ὁ Προύσης Ἰωαννίκιος.

μδ) Προύσης ὁ Μηθύμνης Πανάρετος, περὶ οὗ ἴδε ἀνωτέρω.

με) Μηθύμνης ὁ Φιλίππων καὶ Δράμας Παρθένιος.

μς) Δράμας ὁ Βάρνης Χρύσανθος.

μζ) Βάρνης ὁ πανοσιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύρ Ζαχαρίας. Αἱ μεταθέσεις αὗται πᾶσαι κατὰ ἰούνιον τοῦ 1817.

μη] Κατ' αὐγουστον τοῦ 1817 ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἰωακείμ ἐκλέγεται ἀρχιερεὺς τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμφθείσης μητροπόλεως Κεληζίνης.

μβ] Ἀντὶ τοῦ πρό ὀλίγου ἀρχιερατεύσαντος Φιλίππων καὶ Δράμας Χρυσάνθου νόσω χαλεπωτάτῃ περιπεσόντος καὶ πρό τοῦ ἀπελθεῖν εἰς τὴν θεσθὲν λαχούσαν αὐτῷ ἐπαρχίαν πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος, ἐκλέγεται ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νικόδημος.

ν] Τῆς μητροπόλεως Τιβερίουπόλεως ἀποστατεύτου μινάσης, ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύσαντος κύρ Ἀνανίου τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος ἐκλέγεται κατ' αὐγουστον τοῦ 1818 ὁ μέγας ἀρχιδιάκονος κύρ Γρηγόριος.

να] Τελευταίαν εὐρίσκω ἐκλογὴν ἐν τῷ ναφ τοῦ Τιμίου Προδρόμου τοῦ ὁσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις ἀρχιεπίσκοπος κύρ Φιλοθέου τοῦ ἐκ τοῦ κατὰ τὴν Πάτριον ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐκλεγέντος ἐπισκόπου τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμφθείσης μητροπόλεως Νεαπόλεως κατ' αὐγουστον τοῦ 1818.

Ἐν τῷ ἡμετέρῳ κώδικι εὐρίσκω καὶ ἑτέρας χειροτονίας ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ χωρίου ἡμῶν ἐπιτελουμέναις ὡς τοῦ ἁγίου Ἀμασείας κύρ Νεοφύτου κατὰ τὸ 1810 ὅστις «ἔδωκε χάριν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Δημητρίου διὰ τοῦ ἁγίου Νεοκλασείας κύρ Μελετίου διὰ τὸ ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ χειροτονηθῆναι τὴν αὐτοῦ πανιερότητα γρόσια πεντήκοντα». Τοῦ ἁγίου Ἀγαθουπόλεως (Διονυσίου) κατὰ τὸ 1814 χορηγήσαντος τῷ ταμείῳ γρόσια πεντήκοντα κατὰ δὲ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1819 τὸν ἅγιον Κεσπενδελίου χορηγοῦντα ὀγδοήκοντα γρόσια.

Ἐν ἑτέρῳ πατριαρχικῷ κώδικι ἀπαντῶ ὅτι ἀδείχ τοῦ πανηγυράτου κύρ Ἀγαθαγγέλου, ἐνθέρμῳ δὲ παρακλήσει τῶν ἐν τῇ ἐνορίᾳ τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου χριστιανῶν ἐχειροτονήθη ἀρχιερεὺς κανονικῶς τῆς ἐπὶ φιλῷ ὀνόματι πάλαι ποτὲ διαλαμφθείσης ἐπισκοπῆς Σελευκείας κατὰ νοέμβριον τοῦ 1826 ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος καὶ προεστὴς τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἐκκλησίας κύρ Κωνσταντῖος.

Μετά τὰ περὶ τῆς ἡμετέρας κοινότητος εἰρημέναν ἀνάγκη καὶ περὶ τῶν συνοίκων ἡμῶν ἐθνῶν βραχεῖα τινα σημειῶται.

Ἡ τῶν Ἀρμενίων κοινότης οὕτα ἡ ὀλιγοπληθεστέρᾳ ἀριθμεῖ τεσσαράκοντα μὲλις οἰκογενείας, ἐν αἷς καὶ τινες τοῦ καθολικοῦ δόγ-

ματος διατηρεῖ καὶ ἐκκλησίαν λαμπρὰν τοῦ Σταυροῦ, καὶ σχολεῖα ἀνάλογα τῆς δυνάμεως τῶν συνεγχωρίων ἡμῶν, οἷς ὅμως ἐπέρχονται ἀρωγοὶ σπουδαῖοι οἱ ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι καὶ Βεβεκίῳ, οἵτινες καὶ ἐκκλησιάζονται ἐν τῷ ναφ τοῦ χωρίου ἡμῶν, ὡς στερούμενοι ἐκκλησίας ἐν ἐκείνοις τοῖς χωρίοις. Τῆς ἐκκλησίας ταύτης ἡ οἰκοδομὴ χρονολογεῖται ἀπὸ πεντηκονταετίας.

Ἡ ἰουδαϊκὴ ἀριθμοῦσα περὶ τὰς πεντήκοντα οἰκογενείας, ἐν οἷς καὶ ἐμπόρους, συντηρεῖ συναγωγὴν καὶ σχολὴν τῶν θηλέων καλῶς κατηρτισμένην.

Ἐπὶ τέλους ἡ τῶν ὁθωμανῶν ἔχει δζαμίον, ὅπερ κατὰ τὸν χαφῆζ Χουτεῖν ἐφένδη ἡγείρειν ὁ τεσπερεδζι Ὀσμάν ἐφένδης, οὗ ὁ τάφος ἄγνωστος. Τὴν παρὰ τὸ δζαμίον ὑπάρχονταν μικρὰν σχολὴν ἐκτετεν ὁ ἁγᾶς τοῦ μπάπι σακῆτ Ἀχμέτ ἁγᾶς, ὁ ἐνταφισθεὶς ἐν τῷ κατὰ τὸ Ἰβραχίμ ἁγᾶ τσαῖρι τοῦ Σκουτάρως κειμένῳ δζαμίῳ. Ἐπὶ τοῦ τάφου εὐρεται χρονολογία τῆς Ἑγείρας 1066 (=1655). Ἡ μὴ-τηρ αὐτοῦ ὠκοδομήματο το σχολεῖον τοῦ Τσεγγέλκοι καὶ ἐθεμελίωτε το μίμπέρ (διὰ τὸν Χατῖπ) τοῦ ἐν Κάτιργα λιμάν δζαμίου τοῦ Σινάν πασσᾶ. Ὁ αὐτὸς Ἀχμέτ ἁγᾶς ἐγορήγησε καὶ διὰ τὰ κηρία τοῦ δζαμίου τοῦ Κουρούτσεσμε.

Ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ ὁθωμανοῦ Ἐβλῖα τσελεμπί (ἐκδ. ἀρχ. τοῦ 1259, σελ. 128) μνημονεύεται, πλην τοῦ δζαμίου, καὶ λουτρῶν, ἴσως ὁ νῦν σωζόμενος, ἑνδεκα δὲ οἰκίαι Ἰουδαίων, ἐκτὸς τοῦ ἀρμενικοῦ καὶ ρωμαϊκοῦ (ρούμι) μαχαλέ, καὶ δικαστῆρα καὶ ἀμπελῶνες καὶ κῆποι.

ὑπὸ τὴν σχολὴν ὑπάρχει βρύστις, φέρουσα τὴν τουρκικὴν χρονολογίαν τοῦ 1092, ἥτοι πρὸ 210 ἐτῶν. Ταύτην ξηρανθεῖσαν ἐπεσκεύασεν ἐπὶ τῆς βεζιρείας τοῦ Ἀχμέτ πασσᾶ υἱοῦ τοῦ Κιοπρουλή Μεχμετ πασσᾶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ, διατάξασα καὶ μετοχέτευσιν ὕδατος. Παρὰ τῇ κρήνῃ ταύτῃ ὁ βεζῖρης Ἰβραχίμ πατσᾶς κατεσκεύαπεν ἑτέραν κατὰ τὸ 1141 (=1728 αὐγουστον), τουτέστι δύο ἔτη πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

Ἑτέρα ὑπάρχει κρήνη ὑπὸ τὰς ὑπαρείας τοῦ βουνοῦ, ἐφ' οὗ οἱ ἀρμενικοὶ τάφοι, ἐπὶ τοῦ χειμάρρου ἐκτὸς δὲ ταύτης καὶ ἡ δεξαμενὴ τοῦ ἀπέναντι τῆς ἐκκλησίας ἀνδῆρου, ἥτις ἐγένετο κατὰ τοῦ 1820 τὸν ἰούνιον, ὡς ἡδυνήθην νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τοῦδε τοῦ ἐπιγράμματος, ὅπερ ἦν ἐπιχειρησμένον, καὶ ὅπερ κατὰ πιστὴν ἀντιγραφὴν ἔχει ὧδε.

«Κρήνη μὲν ἦδε Σκαρλάτου Βυζάντιον Καλλιμάχου¹
 πρόκειται πᾶσι τοῖς ποταμοῖς
 φλογμὸν δὲ διέτης ἐκ ταύτης ὅσοι σθέσαν
 εὐχεσθαι αὐτῶ καὶ γονεῦσαι...
 ὡς ἰουνίου...»

Ἐγένετο ἐπισκευὴ τῆς κρήνης ταύτης κατὰ τὸ 1870, ὡς δῆλον ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐπὶ ἐτέρως πλακῶς· «εἰς δόξαν τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Ἡ κρήνη αὕτη ἐγένετο πρῶτον εἰς τὰ 1820 ὑπὸ τοῦ μακαρίου ἡγεμόνος Σκαρλάτου Καλλιμάχου, ἔπειτα δὲ εἰς τὰ 1870 ἠϋζήθη ἡ δεξαμενὴ αὐτῆς τῇ συνδρομῇ τῶν φιλοκάλων»· ἀλλ' ἤδη αὕτη εἶναι ξηρά.

Παραπλευρῶς τῇ δεξαμενῇ ταύτῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνδρόρου εὐρηται ἐτέρα ἀνήκουσα τῇ ἀρμενικῇ κοινότητι καὶ ἐφ' ἧς ἀρμενιστὶ ἐπιγράφεται ταῦτα, ἅτινα μετέφραξέ μοι γνώστης τῆς γλώττης ταύτης· «Ἀνηγέρθη αὕτη ἡ βρύσις ὑπὸ τῆς κυρίας Ναζλὸς καὶ τοῦ συζύγου αὐτῆς Ἰωδὰτς Παπαζιῶν Πέτρου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῶν Μιγγιρ-δίτς, τῶν ἐνδοξοτάτων, ἡγέρθη δὲ ἡ βρύσις πρὸς μνήμην αὐτῶν τῶν 1780, ἐν Κουρούτσεσμε». Ἡ κρήνη αὕτη χάρις εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῶν συνοίκων ἡμῶν ἀρθρονεῖ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὕδατος.

Ὁδηγῶν ἔχοντες τὸν Σκαρλάτον Βυζάντιον, ἐπιλέγομεν, ὅτι

1. Περί τῆς τῶν Καλλιμαχῶν περιόδου οἰκογενείας μετέθετο Σκαρλάτου Κωνσταντινοπούλου, τόμ. 2, σελ. 110 ἐν σημειώσει. Ὁ Σκαρλάτος δις ἡγεμόνευσε τῆς Μολδαβίας τῶν 1806 καὶ τῶν 1812, τῶν δὲ 1821 ἀμφοτέρων τῶν ἡγεμονιῶν, ὡς λέγει ὁ Σκαρλάτος. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ἕνεκα τῶν πολλῶν εὐεργεσιῶν πρὸς τὴν ἡμετέραν χώραν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῆς οἰκογενείας ταύτης καὶ ἰδίᾳ τοῦ Ἀλεξάνδρου Καλλιμάχου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ πατρωνος αὐτοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου, κατὰ τὰ παραδεδομένα τετίμηται καὶ τὸ ἐν τῷ δεξιῷ χορῷ παρεκκλησίῳ τοῦ ἡμετέρου ναοῦ, ἐν ᾧ εὐρεται καὶ τὸ κοινοτάριον τῆς κλεινῆς ταύτης οἰκογενείας καὶ αὐτοῦ ὑπὸ μάρμαρον, ἐφ' οὗ ἐπιτύμβιον ἐπίγραμμα ἐποίησε κατὰ τὸ 1830 ὁ ἀσίδιμος διδάσκαλος Λογάδης. Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Καλλιμάχου ἐπεθραβεύθη κατὰ τὸ 1798 χρυσόβουλλον αὐθεντικὸν τῇ ἐν Μεγάλῳ Ρεῦματι ἐλληνικῇ σχολῇ, ἧτις ὑφίσταται ἀπὸ τοῦ 1769, καθὼς εὐρον ἐν κώδικι παλαιῷ, δι' οὗ προκρίτικώς διακρίσιμα γρότια χαρίζονται ἐνικυσίως αὐτῇ, πᾶσιν ὁπερ καὶ ὁ προκατοχὸς αὐτοῦ ἡγεμὼν Μιχαὴλ Σουδζος εἶχε προικοδοτῆσαι. Τὸ χρυσόβουλλον τοῦτο ἐδημοσίευσεν ὁ κ. Μ. Παρνακάς, ἐν Ἑλλ. Φιλ. Συλλ. τόμ. ΙΓ'· ἀλλ' οὐ καὶ ἐτέρα περὶ τῆς αὐτῆς σχολῆς, ἧτις γίνεται ἀντικείμενον καὶ ἄλλων προγενεστέρων καὶ μεταγενεστέρων ἡγεμονῶν, καὶ πατριάρχικων ἐγγράφων, περὶ ὧν ἄλλοτε.

ἐκτὸς τοῦ κοινοταφείου τῆς οἰκογενείας Καλλιμάχου, ἐξ ἧς τρεῖς κατὰ σειρὰν διέπρεψαν ἡγεμόνες, οἱ μὲν δύο πρῶτοι υἱοί, ὁ δὲ τελευταῖος ἔκγονος τοῦ πρώτου ἀναγορευθέντος ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Ἰωάννου Θεοδοωρίδου τοῦ Καλλιμάχου, μικρὸν ὑπερβεν τοῦ ναοῦ, ἐπὶ γώματος τετραπέδου εἶναι τὸ μνημεῖον καὶ τοῦ ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου τοῦ Μαυροκορδάτου, τρισεγγόνου τοῦ γενάρχου τῆς οἰκογενείας Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων.

Τάφον ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ ἁγιάσματος τῆς οἰκογενείας Καλλιμάχου εὐρίσκω φέροντα τὰ ἡγεμονικὰ σήματα καὶ ἔχοντα τὸδε τὸ ἐπιτύμβιον·

«Γρηγόριον κλεινὸν κατέχω κότις, εἴτι' ἀκούεις,
 ἐκφύντα χρυσῆς Καλλιμαχῶν γενεῆς
 τὸν φθορεὴ μοῖρα δαμασεν· νεαρὸν περ ἔόντα
 ἀλλὰ γε καὶ φθιμένον ἀφθιτόν ἐστι κλέος.
 ῥωδ' φεβροναρίου ζ'.

Ἐκτὸς τούτου σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι πρὸς ἄλλοις ἐγκαλεῖνται ἐν τῷ ἡμετέρῳ ναῷ καὶ τὰ ὅσθ' αὐτῶν γονέων καὶ προγόνων τοῦ αἰ antiquo ναζιζή τοῦ ἡμετέρου ναοῦ καὶ χωρίου τοῦ ἀρχοντος Μ. Λογοθέτου Σταυράκη βέη Ἀριστάρχου. Ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀλκιβιάδου Ἀριστάρχου, θείου τοῦ ἀρχοντος Μ. Λογοθέτου, ἐπιγράφεται τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα, ποίημα τοῦ ἀσίδιμου Λογάδου.

Ἐνθάδε γὰρ ἔχει Ἀλκιβιάδην, φίλον εἶνα
 Σταυράκιον, μεγάλην, πλὴν πυμάτων, ἐπίκλην
 ὄντος Ἀριστάρχου, διεργητῆρος ἀρίστου,
 Μείρακα μουσοπόλου, καὶ χαρίτων δὲ χάριν·
 τὸν μὲν ρ' ἀλκι βησιμένος μάρψεν μόρος οἰκτροῦς·
 πῶς δ' ἐγὼ, ἄμ' ἄσω δακρυχέων Λογάδης.

1832 φεβρουάριος.

Ἐπίσης τῆς Ἐριφίλης Ἀριστάρχου, συζύγου τοῦ μακαρίτου ἱατροῦ Κωνσταντίνου Καραθεοδωρῆ, «μεθ' οὗ ζήσασα εὐδαιμόνως ἐνιαυτοὺς τρεῖς ἐτελεύτησε κατὰ τὸν εἰκοστὸν χρόνον τῆς ἡλικίας τῆς, τῇ 27 δεκεμβρίου 1837. Μετὰ μῆνας ἑξὶ ἐτελεύτησε καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Ἑλένη μηνῶν δεκαπέντε».

Ὁσαύτως καὶ «τῆς ἐνδοξοτάτης μεγάλης δραγομανέσσας Σοφίας Ἀριστάρχου ἐκπληρωσάσης τὸ κοινὸν χρέος περὶ τὸ ἐγδοηκοστὸν τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς τῇ 4 ἰανουαρίου 1863».

Πρὶν ἢ περὶ τῶν περὶ τοῦ χωρίου ἡμῶν ὀλίγας ταύτας γραμμαῖς χάριν τῶν ἀναγνωστῶν καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου καλὸν ἐκρίναμεν νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα καὶ μικρά τινα περὶ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου σεμνύεται ὁ ναὸς τοῦ ἡμετέρου χωρίου.

«Ὁ ἅγιος καὶ πανένδοξος μεγαλομάρτυς καὶ θαυματουργὸς Δημήτριος ἦν τὴν πατριδα Θεσσαλονικεύς, ἔζη ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ (290 κ. ἐ.). Κατὰ τὴν εἰς τὴν πρωτεύουσιν τῆς Μακεδονίας καθόδον τοῦ Μαξιμιανοῦ, ὁ Μέγας Δημήτριος συνελήφθη καὶ ἐφυλακίσθη, διότι εἶχε καταστῆ ἐκ τῆς εὐσεβοῦς αὐτοῦ ἀγωγῆς πιστὸς διδάσκαλος καὶ θερμότατος ὁπαδὸς τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. Ἀγώνων τελουμένων ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὁ Μαξιμιανὸς ἐθεῖτο μὲν, ἀλλ' ἅμα ἐκαυχᾶτο ὅτι οὐδεὶς ἔσται ἱκανὸς νὰ διαγωνισθῇ μετὰ τινος φιλάτου αὐτῷ βαρβάρου Λυαίου ὀνόματι παλαιστοῦ ἐξόχου καὶ ἀνδρείου. Τότε νέος τις χριστιανὸς Νέστωρ βλέπων τόσον ἀναιδῶς προκαλουμένους ἐν τῷ σταδίῳ τοὺς Θεσσαλονικεῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Λυαίου, δὲν ἠνέσχετο τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ μετέβη παρὰ τῷ ἁγίῳ Δημητρίῳ ἐν ταῖς φυλακαῖς καὶ ἐξητήσατο τὰς εὐχὰς αὐτοῦ πρὸς ἐνίσχυσιν ἐν τῇ μονομαχίᾳ, ὥς λαβὼν παρέρχεται ἐπὶ τὸ στάδιον, μονομαχεῖ πρὸς τὸν Λυαίον καὶ καταβάλλει τὸ καύχημα τοῦ βασιλέως. Ὁ βασιλεὺς ὀργίζεται διὰ τὸν φόνον τοῦ Λυαίου, πληροφορηθεὶς δὲ ὅτι ὁ ἐν ταῖς φυλακαῖς κατακρατούμενος ἅγιος Δημήτριος παρώτρυνε τὸν Νέστορα εἰς τὴν μονομαχίαν, πέμψας στρατιώτας προσέταξε νὰ κατατρυπήσωσι τὸ σῶμα τοῦ Δημητρίου, τὸν δὲ Νέστορα ν' ἀποκεφαλίσωσι. Τούτου δ' ἕνεκα καὶ τὸ

*Δημήτριον κύπτουσι λόγχῃ Χριστέ μου
ἐηλοῦντα πλεῖρὰς λογχονέκτου σῆς πάθος
εἰκοστῇ μεδίαι Δημήτριον ἔκτε ἀνεῖλον.*

καὶ τὸ Ἀπολυτίκιον «...ὡς οὖν Λυαίου καθεῖλες τὴν ἑπαρσιν, ἐν τῷ σταδίῳ θαρρύνας τὸν Νέστορα...»

Πρὸς τούτοις καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτοῦ Λαῖπος, ὅστις διὰ τοῦ ἐπαυροῦ τοῦ κυρίου αὐτοῦ ἁγίου Δημητρίου φέροντος τὰς κηλίδας τοῦ αἵματος τοῦ ἁγίου πολλὰ θαύματα ἐποίει, ἐφονεύθη διαταγῇ βασιλικῇ.

Προστεθείστω ἐνταῦθα ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τελεῖται καὶ ἡ μνήμη τῆς ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει μονὴν τοῦ Παντοκράτορος διὰ προσταγῆς βασιλικῆς γενομένης εἰσελεύσεως τοῦ περι-

ωνύμου καὶ ἀηττήτου Δημητρίου, ἥτοι τῆς ἱερᾶς εἰκόνης αὐτοῦ τῆς πρότερον ἐπικειμένης τῇ μυροβλήτῃ αὐτοῦ σορῷ καὶ σκεπούσῃ ταύτην, καθὰ γράφεται ἐν τῷ συναξαριστῇ.

Ἡ μετάθεσις δὲ τῆς εἰκόνης τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου ἐγένετο τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς εἰς τὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου ἀναρρήσεως Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, ἥτοι τῷ 1143, ἡγουμενεύοντος ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος τοῦ Ἰωσήφ.

Προσθήκαι καὶ διορθώσεις.

ΤΙΜΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ἩΜΕΤΕΡΟΥ ΝΑΟΥ.

Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ὁ μόνος φυλασσόμενος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ σταυρὸς μετὰ τιμίου ξύλου ἀνήκε, καθ' ἃ ἐκ τοῦ κώδικος ἐξήγαγον, τῷ ἐκλαμπροτάτῳ πεῖζιδι Ἰωάννῃ Καραδζᾶ, περιήλθε δὲ εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ἡμετέρου ναοῦ μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἐκλαμπρότητός του ἕνεκα τοῦ πρὸς αὐτὴν χρέους χιλίων καὶ ὀκτακοσίων γροσίων μετὰ τοῦ τόκου πρὸς 60 γροσία τὸ πουργίον. Ἰδοὺ τί ἐν σημειώσει τῶν ἀπομεινάντων ἀπνύκτων κατὰ τὸ 1808 γράφεται αὐτολεξεί.

«1800 γροσία παρὰ τοῦ ἐκλαμπροτάτου κυρίου Ἰωάννου Καραδζᾶ δι' ὁμολογίας τῆς ἐκλαμπρότητός του γεγραμμένης τῇ ε' μαρτίου τοῦ 'α' ἔτους πρὸς 60 γροσία τὸ πουργίον τὸν χρόνον.

«Ἄτινα ἄσπρα ἔμειναν μέχρι τοῦδε ὀφειλόμενα παρὰ τῆς ἐκλαμπρότητός του ὁμοίως καὶ ὅλων τῶν τοσούτων χρόνων δεδουλευμένων διαφόρων αὐτῶν διὰ τὴν δυστυχίαν του, μετὰ τὸ νὰ συνέβη δὲ ἐφέτος (τῷ 1808) καὶ ὁ θάνατος τῆς ἐκλαμπρότητος του καὶ εὐρέθη κατάχρεος, μόλις δι' ἐπιμόνου ἐπιστασίας ἡδυνήθημεν νὰ λάβωμεν παρὰ τῆς ἀρχοντίσεως του κοκκ. Κατήγος ἕνα σταυρὸν μετὰ τίμιον ξύλον κεκοσμημένον διὰ τρεῖς χιλιάδας γροσία, ὃν ἠγόρασεν ὁ μακαρίτης παρὰ τοῦ ἀρχοντος Ποστελνίκου κυρίου Γεωργίου Σουλουδζάρογλου ἐπὶ τῇ αὐτῇ ποσότητι (ἐξ οὗ εἶχε περιέλθῃ εἰς τὴν ἐκλαμπρότητά του τὸ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τοῦτο χρέος τῶν 1800 γροσίων, κατὰ τὸ 'α') καὶ ἐδώκα-

μεν τῇ ἐνδοξότητί της ὑποσχετικὸν γράμμα, ὅτι ὁφείποτε πωληθῇ ὁ σταυρὸς ἐπὶ τῇ αὐτῇ τιμῇ, νὰ κρατῇ ἡ ἐκκλησία τὰ 1800 γρόσια τὸ κεφάλαιον μόνον, τὰ δὲ λοιπὰ νὰ δίδωνται τῇ ἐνδοξότητί της· ὅστις σταυρὸς, βουλωμένος μέσα εἰς ἓν κουτίον, ἐναπετέθη πρὸς κειρὸν εἰς τὸ κιβώτιον τῶν ἀναγκαίων χαρτίων τῆς ἐκκλησίας, ὕστερον δὲ πρὸς πλείονα ἀσφαλεῖαν ἐναπετέθη εἰς τὸ κιαρχήριον τοῦ μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου ἐντυλιχθέντος τοῦ περιέχοντος αὐτὸν κουτίου εἰς χαρτίον, σφραγισθὲν ἔξωθεν ταῖς σφραγίσιν ἡμῶν καὶ ἐλάβομεν ἀποδεικτικὸν ἐνυπογράφον γράμμα παρὰ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων κυρίου κυρίου Πολυκάρπου ὅπερ καὶ ἐναπετέθη εἰς τὸ κιβώτιον τῶν ἀναγκαίων χαρτίων τῆς ἐκκλησίας, ἐν ᾧ εἶναι πεφυλαγμένη καὶ ἡ χρεωστικὴ ὁμολογία τῆς ἐκκαμπρότητός του».

Ὁ σταυρὸς οὗτος ἐφυλάσσετο ἐν τῷ μετοχίῳ τοῦ Παναγίου τάφου μέχρι τοῦ 1816 ἔτους, ὅτε ἐλήφθη εἰς τὴν ἡμετέραν ἐκκλησίαν.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις εὐεργεσίαις τῆς ἡμετέρας κοινότητος συντακτέον καὶ τὸν αἰοδημον Γεωργίον Χ' Κωνσταν, ἄνδρα γνωστὸν διὰ τὰς πρὸς τὸ ἔθνος εὐεργεσίας αὐτοῦ. Ὁ μακαρίτης διὰ διαθήκης κληροδοτεῖ τῷ ἡμετέρῳ χωρίῳ ρούβλια 6000 ἐν τῇ Ρωσικῇ Αὐτοκρατορικῇ τραπεζῇ ὅπως ἐκ τοῦ ἐτησίου τόκου ἀνερχομένου εἰς 240 ρούβλια σὺν ἀνδρῶν συντακτέον, οὓς ἔπορα κοράσια καὶ διανέμονται ἐλεῖν πρὸς μνημόσυνον αἰώνιον αὐτοῦ».

Ἐν σημειώσει 14 προσθετέον· «ὁδὸς ἀπαντῶ κατὰ τὴν δόσιν τοῦ 1800 ἐν τῷ ἡμετέρῳ κώδικι αἰρόσια 25 δοθέν παρὰ τῆς ἐκκλησίας διὰφορον διὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν 2500 γροσίων τῆς ἐπ' ὀνόματι ἀρχιεπισκοπῆς χαρμαρέσσας Κοκ. Ἐλέγκος Ἱερὸν καὶ μνημῶν ἐξ ἡμερῶν τεσσαρῶν ἦτοι ἀπὸ τῆς 16 ἰανουαρίου, καθ' ἣν εἶναι γεγραμμένη ἡ ὁμολογία, μέχρι λ' ἰουλίου, καθ' ἣν ἐδόθη τῇ εὐγενείᾳ της τὸ κεφάλαιον τῶν εἰρημένων 2500 γροσίων, ληφθέντων παρὰ τοῦ τζελεπῆ Ἀλέκου Καλλιμάχου πρὸς 30 μόνον γρόσια τὸ πούγγιον».

Ἐν σελ. 360 στίχ. 26 παρελήφθη ἡ δεκάτη τρίτη ἀνήκουσα τῷ Ρουστέμ πασσᾷ γαμβρῷ τοῦ πρώην μεγάλου βεζίρου Χαϊρεδδίν πασσᾷ· ἡ δεκάτη τετάρτη ἀνήκει τῷ Σεφίκ βέη καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς διορθωτέον. Ἡ δὲ τοῦ ἀποθανόντος Ἀλῆ Σεφίκ βέη, προσταγῇ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου ἐδωρήθη τῷ νῦν μεγάλῳ βεζύρῳ Κιαμῆλ πασσᾷ.

Ἐν τῇ σημειώσει 12 διορθωτέον τὴν λέξιν κώδικα εἰς κώδικα.

Ἐν σελίδι 27 στ. 10 Ἀνθέμου διορθ. Ἀνθίμου καὶ ἐν σημ. 21 διορθ. παρ' ἡμῶν δέ.

Ἐν σελίδι 29 στ. 16 διορίσθησαν γράφ. διορίσθησαν.

Ἑτεραί τινες προσθήκαι καὶ διορθώσεις.

Σελ. 56, στίχ. 1 ὡς ὑποσημείωσις τεθήτω· Περὶ τῆς ἐπισκοπῆς Ἀκώων σημειωτέα τάδε ἄτινα εὕρισκω ἐν πατριαρχικοῖς κώδικι· «Ἀκώων καὶ Ζαρνάντα κατὰ τὴν Πελοπόννησον, ἐπειδὴ ἐν στερήσει ὑπάρχον πνευματικοῦ ποιμένος, αἰτήσῃ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων κατοίκων ἐκρίθη εὐλογον συνοδικῇ κοινῇ διαγνώσῃ ἀποκατασταθῆναι γνήσιον ποιμένα καὶ τιμηθῆναι τὸ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ὄνοματι». Ταῦτα ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας (6' πατριαρχείας), ὅτε ἐξελέγη τὸν μάρτιον τοῦ 1754, ἰνδικτ. η', πρῶτος ἀρχιεπίσκοπος ὁ ἐν ἱερομονάχῃς κύρ Νεόφυτος.

Αὐτ. στίχ. 29, ὡς ἀνωτέρω· Ὁ ἐκλεγείς Μεσημβρίας κύρ Ἰωσήφ ἦν χωρεπίσκοπος τῆς ἐνορίας τοῦ Μεγάλου Ρεύματος, ἐκλεγείς τὸν αὐγουστον τοῦ 1806 ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναφὶ μητροπολίτης τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμφθείας μητροπόλεως Μελετινῆς ἐπὶ τῷ προϊστάσθαι ἀρχιερατικῶς τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν κατὰ τὰς θερμὰς δεήσεις καὶ παρακλήσεις τῶν ἐκεῖ κατοίκων εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν συνυποψηφίους ἔχων τὸν Σεραφεῖμ καὶ Αὐξέντιον ἱερομονάχους. Ἐν τῷ ὑπομνήματι τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ὑπογράφεται ὁ **Κυζίκου Μακάριος**, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τῶν πανιερωτάτων σεβασμίων γερόντων συναδέλφων ἀρχιερέων τοῦ ἁγίου Κασσαρείας Φιλοθέου, τοῦ ἁγίου Ἡρακλείας κύρ Μελετίου, τοῦ Νικομηδείας κύρ Κασσαρείας, τοῦ Νικαίας κύρ Δανιήλ, τοῦ Χαλκηδόνος κύρ Ἱερεμίου, τοῦ Δέρκων κύρ Ἀθανασίου, τοῦ Νικαίας κύρ Δανιήλ, τοῦ Χαλκηδόνος κύρ Ἱερεμίου, τοῦ Δέρκων κύρ Γρηγορίου, τοῦ Θεσσαλονίκης κύρ Γερασίμου καὶ τοῦ ἁγίου Προύσης κύρ Ἀνθίμου. Ὁ **Λαγκύρας Ἰωαννίκιος** ἔχων τὰς γνώμας τῶν πανιερωτάτων ἁγίων ἀρχιερέων τοῦ τε ἁγίου Βερροίας κύρ Χρυσάνθου, τοῦ ἁγίου Φιλαδελφείας κύρ Δωροθέου καὶ τοῦ ἁγίου Προϊλάθου κύρ Παρθενίου.

Ἐν τῇ 36 σημειώσει προσθετέον· ὁ πατριάρχης οὗτος ἐτάφη ἐν τῷ ναφὶ τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Μεγάλου Ρεύματος.

Σελ. 52, στίχ. 4 ἀντὶ Ρέοντος καὶ Πραίνεστοῦ γράφε Ρέοντος καὶ Πραστοῦ. Ἡ αὐτὴ διόρθωσις καὶ ἐν τῷ 32 στίχῳ.

Αὐτόθι, στίχ. 12 ἀντὶ Παιονίας γράφε Μαιονίας.

 SISMANCILIO
MEXICO